

RAPORT

O STANIE GMINY HYŻNE

2023

WSTĘP	4
1. DZIAŁALNOŚĆ W OBSZARACH ZADAŃ WŁASNYCH ORAZ ZADAŃ ZLECONYCH I POWIERZONYCH.	
.....	1
1.1. Ład Przestrzenny	5
1.2. Gospodarka nieruchomościami, inwestycje w zakresie infrastruktury technicznej i społecznej.....	6
1.3. Drogi, w szczególności gminne i wewnętrzne, place oraz organizacja ruchu drogowego.....	18
Przebudowa odcinka drogi wewnętrznej na Piernickiego w sołectwie Hyżne.....	19
Modernizacja odcinka drogi na Skotnik	20
w m. Hyżne.....	20
Opis robót	20
Opis robót	20
1.4. Lokalny transport zbiorowy.....	21
1.5. Wodociągi i zaopatrzenie w wodę	21
1.6. Gospodarka odpadami, kanalizacja, usuwanie i oczyszczanie ścieków komunalnych, utrzymanie czystości i porządku.....	22
1.7. Zaopatrzenie w energię elektryczną oraz gaz.	32
1.8. Pomoc społeczna, wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej, ochrona zdrowia	32
1.9. Oświata.	36
1.10. Kultura, w tym biblioteka gminna oraz współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi aktywnymi środowiskami.....	51
1.11. Kultura fizyczna i turystyka, w tym tereny rekreacyjne i urządzenia sportowe.....	55
1.12. Porządek publiczny i bezpieczeństwo oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa, w tym wyposażenie i utrzymanie gminnego magazynu przeciwpowodziowego.	59
1.13. Utrzymanie	64
1.14. Działania na rzecz pobudzania przedsiębiorczości i wspierania przedsiębiorców, w szczególności lokalnych.	67
1.15. Promocja gminy, współpraca ze społecznościami lokalnymi innych państw.....	67
2 Wykonanie uchwał Rady Gminy.....	69
3. Budżet obywatelski, inicjatywa lokalna, fundusz sołecki.....	70
3.1. Inicjatywa lokalna.	69
3.2. Fundusz sołecki.....	69
4.1. Urząd Gminy Hyżne.	72
4.2. Gminny Zespół Ekonomiczno – Administracyjny Szkół.....	74
4.3. Zakład Usług Komunalnych w Hyżnem.	75
4.4. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hyżnem.	75
4.5. Gminny Ośrodek Kultury w Hyżnem.....	76

4.6.	Gminna Biblioteka Publiczna w Hyżnem.	77
5.1.	Strategia rozwoju gminy Hyżne do roku 2030.	77
5.2.	Gminny program rewitalizacji Gminy Hyżne na lata 2023-2030.	78
5.3.	Wieloletni program gospodarowania zasobem mieszkaniowym Gminy Hyżne.	78
5.4.	Gminny program ochrony zabytków.	78
5.5.	Program ochrony środowiska dla Gminy Hyżne.	80
5.6.	Gminny program współpracy z organizacjami pozarządowymi.	81
5.7.	Gminny program wspierania rodziny.	83
5.8.	Gminne programy profilaktyczne.	84
5.9.	DEMOGRAFIA.	87
6.0.	OGÓLNE PODSUMOWANIE DZIAŁALNOŚCI WÓJTA I STANU GMINY.	88

RAPORT

O STANIE GMINY HYŻNE

2023

Szanowni Państwo,

Przedstawiam Wam raport o stanie Gminy Hyżne za rok 2023. Raport został stworzony na podstawie zasad ustalonych przez Radę Gminy Hyżne w 2020 roku. Zawiera on wszystkie elementy określone w Uchwale nr XVIII/139/20 z dnia 3 kwietnia 2020 r. w sprawie szczegółowych wymogów dotyczących raportu o stanie gminy.

Jaki jest cel raportu o stanie gminy? Chodzi przede wszystkim o podsumowanie działalności samorządu w minionym roku, wskazanie na to, co udało się zrobić, ale także na to, czego z różnych względów, nie udało się osiągnąć. Nie ma być to zatem laurka wystawiona władzy, a rzetelny dokument, na podstawie którego czytający będzie sobie w stanie wyrobić opinię na temat stanu naszej gminy. Opinia ta ma być zaś podstawą do dyskusji na temat stanu gminy, oceny dotychczasowych działań oraz zastanowienia się nad przyszłymi ich kierunkami.

Raport nie jest dokumentem łatwym, zachęcam jednak gorąco do jego lektury. Warto poświęcić chwilę, by po przebrnięciu przez zawarte w raporcie informacje, móc wyrobić sobie zdanie na temat stanu Gminy Hyżne.

Bartłomiej Kuchta

Wójt Gminy Hyżne

1. DZIAŁALNOŚĆ W OBSZARACH ZADAŃ WŁASNYCH ORAZ ZADAŃ ZLECONYCH I POWIERZONYCH.

1.1. ŁAD PRZESTRZENNY.

Polityka przestrzenna Gminy Hyżne jest realizowana na podstawie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego. Miejskowy Plan Ogólny stracił ważność w 2003 roku, więc nie mamy teraz ważnego planu ogólnego gminy Hyżne. Gmina Hyżne nie posiada dokumentu, będącego aktem prawa miejscowego w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, który obejmowałby w całości obszar gminy. Zgodnie z przyjętą nowelą z dnia 24 września 2023 r. ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym do 1 stycznia 2026 r. gmina ma obowiązek sporządzenia planu ogólnego gminy.

Nowelizacja ustawy zachowuje w mocy prawnej wszystkie miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (mpzp), jak również zmiany w planach opracowane przed jej wejściem w życie. Obecnie gmina Hyżne posiada cztery takie plany, dwa z nich sporządzone w trybie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 1999 r. nr 15, poz. 139 z późn. zm.):

- Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego terenów ujęcia wody, urządzeń i obiektów towarzyszących (stacja uzdatniania wody) we wsi Hyżne, powołany uchwałą Nr XXXIV/150/97 Rady Gminy Hyżne, z dnia 29 listopada 1997 r.,
- Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego nr 1/99 terenów lasów i zalesień w gminie Hyżne, powołany uchwałą Nr XIII/64/99 Rady Gminy Hyżne, z dnia 2 grudnia 1999 r.

W trybie ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym na terenie w gminy Hyżne obowiązują dwa plany:

- Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu położonego we wsi Szklary w rejonie istniejącego cmentarza, powołany uchwałą Nr XI/67/07 Rady Gminy Hyżne z dnia 28 listopada 2007 r.
- Miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego o nazwie „Hyżne 1/2016”, powołany uchwałą Nr XXV/155/16 Rady Gminy Hyżne z dnia 9 grudnia 2016 roku.

Studium jest dokumentem, który kieruje polityką i strategią działań w zakresie zagospodarowania przestrzennego, społeczno-gospodarczego i ekologicznego. Na jego podstawie tworzymy analizy urbanistyczne, które są załącznikiem do decyzji o warunkach zabudowy lub lokalizacji inwestycji celu

publicznego. Studium zostało sporządzone w latach 1999-2000 i przyjęte w 2001 roku. Zmieniane było dwukrotnie, w 2015 roku.

Pamiętajmy, że część gminy jest chroniona, jako Hyżneńsko-Gwoźnicki Obszar Chronionego Krajobrazu i obszar „Nad Husowem”. Musimy uwzględnić ograniczenia związane z ochroną przy planowaniu inwestycji.

Poniżej znajdują się dane dotyczące wydanych decyzji w 2022 roku w porównaniu do lat poprzednich:

Wydane decyzje	2019 rok	2020 rok	2021 rok	2022 rok	2023 rok
Decyzja o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego	15	20	18	21	18
Decyzja o ustaleniu warunków zabudowy	58	35	61	46	62
Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach	0	0	4	3	4
Zaświadczenia o nadaniu numeru budynku (planowany i istniejący)	31	24	21	86	42

Należy zwrócić uwagę na znaczny wzrost liczby wydanych decyzji o warunkach zabudowy w porównaniu do roku poprzedniego. Złożono 76 wniosków o wydanie decyzji o warunkach zabudowy, wzrost ten jest wynikiem wprowadzonej zmiany w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wprowadzonej we wrześniu 2023 r. znacząco wpływającej na kształtowanie polityki przestrzennej gminy. Wszystkie złożone wnioski o wydanie decyzji o warunkach zabudowy do 1 stycznia 2026 roku, będą wydawane bezterminowo, po tym okresie ważność decyzji będzie 5 letnia.

1.2. GOSPODARKA NIERUCHOMOŚCIAMI, INWESTYCJE W ZAKRESIE INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ.

Mienie komunalne jest istotną częścią majątku Gminy Hyżne. Odpowiednie zarządzanie nim jest jednym z ważnych źródeł dochodów gminy, wiążąc się z efektywnym zbieraniem i gromadzeniem tych środków. Na koniec 2023 roku, wartość całkowita mienia komunalnego Gminy Hyżne osiągnęła 137 317 587,11 zł. Szczegółowy podział wartości poszczególnych elementów majątku przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Środki trwałe	2019	2020	2021	2022	2023	+/-
I	BUDYNKI (Biurowe, szkół, remiz strażackich, pompowni wodociągowej, oczyszczalni, siedziba GOK itp.)	21 470 777,63	26 082 892,99	28 700 613,64	31 572 262,46	33 788 062,75	2 215 800,29
II	BUDOWLE (Sieć wodociągowa, kanalizacyjna, zbiorniki)	49 375 946,09	57 408 232,88	59 447 141,10	71 705 478,92	78 279 412,02	6 573 933,10

	wyrównawcze, parkingi, drogi, oświetlenia uliczne itp.)						
III	MAJĄTEK RUCHOMY (Środki transportu, sprzęt drogowy, urządzenia techniczne itp.)	12 284 486,97	17 320 070,86	16 902 364,25	15 603 120,33	15 638 060,74	34 940,41
IV	ULEPSZENIE W OBCYCH ŚRODKACH TRWAŁYCH	712 400,77	712 400,77	712 400,77	778 524,56	814 934,46	36 409,90
V	POZOSTAŁE ŚRODKI TRWAŁE (o wartości poniżej 10 000 zł)	3 367 906,36	3 957 701,41	4 616 051,59	4 999 200,62	5 007 137,25	7 936,63
VI	GRUNTY	2 884 819,46	2 878 309,48	3 030 346,14	3 372 318,60	3 789 979,89	417 661,29
	SUMA	90 096 337,28	108 359 608,39	113 408 917,49	128 030 905,49	137 317 587,11	9 286 681,62

W 2023 roku kontynuowaliśmy działania w zakresie zarządzania gruntami. Zmiany w powierzchni gruntów należących do gminy wynikają z działań takich jak: komunalizacja, przejmowanie gruntów pod drogi, darowizny oraz sprzedaż. Na koniec 2023 roku gmina posiadała grunty o łącznej powierzchni 171,3549 ha. Jest to więc kolejny z rzędu rok ze wzrostem powierzchni działek należących do gminy. W badanym okresie 37 działek o łącznej powierzchni 5,79 ha zostało skomunalizowanych – przeszły na własność gminy.

Miejscowość	Działki, które zostały skomunalizowane w 2023 r.	Powierzchnia działki (ha)
Wólka Hyżneńska	798	0,4200
	137	0,1300
	169	0,0500
	568	0,0500
	620	0,2300
	665	0,2500
	359/1	0,1500
	522	0,0356
	853	0,1100
	293/1	0,3900
Grzegorzówka	567	0,2700
Brzezówka	353/4	0,0300
	353/6	0,0100
	607	0,5500
	693/2	0,3200
	875	0,0900
	922	0,0300
	927	0,1800
	1138	0,2100
Hyżne	5426	0,2200
	5420	0,1100
	5419	0,0600
	3020/2	0,0900
	1069/1	0,2500
	1473	0,1000

1538	0,1300
1602	0,1100
1628	0,1800
1677	0,1300
1702/1	0,2100
2441	0,2600
2528	0,0100
3184	0,0600
3261	0,0600
4972	0,1000
5183/2	0,0100
5350/28	0,1200
2175/5	0,0022
2197/6	0,0094
2175/3	0,0095
2200/4	0,0027
2200/8	0,0073
2200/6	0,0009
2174/1	0,0015
2208/1	0,0060
5330/2	0,0049
5327/1	0,0052
5046/6	0,0017
5046/4	0,0008
5166/2	0,0040
5165/1	0,0011
6164/1	0,0029
4981/1	0,0010
4982/3	0,0021
5201/2	0,0085
Razem	5,7873

Prawa do działek są systematycznie przez nas porządkowane i przechodzą na własność gminy z wcześniejszego „samoistnego posiadania”. Skutkiem jest wzrost powierzchni gruntów należących do gminy i zmniejszenie o tę wartość gruntów o niejasnym statusie prawnym. To ważna zmiana, która pozwala na prowadzenie prac remontowych na gruntach, które są własnością gminy, czego nie można robić, gdy stan prawny nie jest uregulowany. Większość gruntów we władaniu samoistnym to działki będące drogami wewnętrznymi.

Zarządzanie mieniem gminnym przynosi gminie dochody, np. poprzez sprzedaż nieruchomości czy gruntów lub wynajem nieruchomości. W 2023 r. do budżetu gminy wpłynęło dzięki temu 198 290,47 zł. Na koniec 2023 r. gmina nie miała żadnych zaległych należności związanych z mieniem komunalnym.

Lp.	Dochody z tytułu	2019	2020	2021	2022	2023
1	Wynajmu lokali i dzierżaw gruntów	109 410,61	108 599,99	123 475,96	129 153,91	165 627,98
2	Dzierżaw za obwoły łowieckie	1 117,43	1 201,71	1 203,54	1 435,45	1 728,91
3	Wieczystego użytkowania	1 827,30	1 827,30	3 537,12	9 671,99	16 397,37

4	Trwałego zarządu	686,00	686,00	686,00	5 317,52	5 317,52
5	Sprzedaży drewna	90,63	195,74	206,85	574 606,39	8 293,94
6	Sprzedaży nieruchomości (grunty)	71 050,00	144 310,00	117 849,00	32 175,00	115,00
7	Sprzedaży składników majątkowych	557,09	783,75	1 607,06	0,00	0,00
8	Sprzedaż złomu	0,00	0,00	0,00	1 451,25	809,75
	Razem	184 739,06	257 604,49	248 565,53	753 811,51	198 290,47

Gmina posiada także udziały w Okręgowej Spółdzielni Telefonicznej w Tyczynie o wartości 347 600 zł.

Najważniejsze inwestycje w infrastrukturę (bez dróg i sieci wod - kan) roku 2023 to:

1. Budowa przedszkola wraz z zagospodarowaniem terenu wokół budynku.
2. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej na terenie Gminy Hyżne.
3. Modernizacja budynku Urzędu Gminy w Hyżnem.
4. Modernizacja sieci centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej w budynku SP w Hyżnem.
5. Modernizacja budynku Szkoły Podstawowej im. PCK w Dylągówce w celu dostosowania do warunków odpowiadających przepisom ppoż.
6. Budowa siłowni plenerowej w Hyżnem – we współpracy ze Stowarzyszeniem Krzewienia Tradycji i Kultury w Hyżnem.
7. Budowa miejsc postojowych przy boisku szkolnym na dz. nr ewid 465/1 w miejscowości Grzegorzówka.
8. Modernizacja budynku komunalnego zlokalizowanego na działce nr ewid. 4260 w m. Hyżne – Stara Mleczarnia.
9. Wyrównanie i uporządkowanie działki 780/3 w Brzezówce.
10. Zakup i montaż nowych wiat przystankowych.
11. Odwiert kontrolny na dz. nr ewid. 2173/1 w miejscowości Hyżne – Sołectwo Nieborów.
12. Zakup nowych tablic ogłoszeniowych.
13. Rekultywacja boiska sportowego w Dylągówce poprzez zabiegi pielęgnacyjne płyty boiska trawiastego na dz. nr ewid. 2206 w Dylągówce.
14. Rozbiórka budynku zlokalizowanego a działce nr ewid. 279/1 w Brzezówce.

Szczegóły poniżej:

Budowa przedszkola wraz z zagospodarowaniem terenu wokół budynku.

W marcu 2023 r. została podpisana umowa na wykonanie zadania w trybie zaprojektuj i wybuduj polegającym na budowie nowoczesnego przedszkola wraz zagospodarowaniem terenu wokół w miejscowości Hyżne na działce nr ewid. 3088/9. Zawarta umowa obejmuje wykonanie pełnej dokumentacji projektowo-kosztorysowej oraz wykonanie pierwszego etapu robót do kwoty 4 104 303,85 zł. Kwota 3 939 497,09 zł pokryta zostanie ze środków Rządowego Funduszu Polski Ład, Program Inwestycji Strategicznych. Cieszy nas również fakt, że pozyskaliśmy kolejne dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład, Program Inwestycji Strategicznych na drugi etap w wysokości 3 500 000,00 zł. Planujemy w 2024 roku zakończyć etap I, natomiast w II etap na koniec roku 2025 tak, aby od sezonu 2026/2027 obiekt mógł służyć Mieszkańcom.

Zagospodarowanie przestrzeni publicznej na terenie Gminy Hyżne

Również marcu 2023 r. podpisano umowę na wykonanie robót w celu zagospodarowania gminnego terenu k. piekarni w Hyżnem. Z uwagi na opóźnienie Wykonawcy nie udało się zadania zakończyć w umownym terminie i nadal trwają prace przy budowie największego w gminie placu zabaw.

W ramach inwestycji powstają m.in.:

- duży zestaw zabawowy ze zjeżdżalnicami
- podwójna tyrolka
- trampolina
- ścianka wspinaczkowa
- piramida linowa
- zestaw wodny
- street workout
- mini skatepark
- plac do nauki jazdy rowerem

Dodatkowo w ramach inwestycji zostanie zagospodarowany teren wokół placu. Powstała droga wewnętrzna, plac na scenę, zostanie wykonany trawnik, a także zamontowane zostaną ławki i kosze na śmieci.

Koszt wykonywanych robót budowlanych to 2 638 811,61 zł, z czego aż 2 375 000,00 zł pokryjemy ze środków Rządowego Funduszu Polski Ład, Program Inwestycji Strategicznych.

Modernizacja budynku Urzędu Gminy w Hyżnem.

Ważną inwestycją była modernizacja budynku Urzędu Gminy w Hyżnem. Zadanie inwestycyjne stanowiło łącznie koszt 395 114,86 zł i było złożone z dwóch podzadań: „Modernizacja budynku Urzędu Gminy do warunków odpowiadających przepisom P.POŻ.” o wartości 304 757,04 zł oraz „Dostosowanie

budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych, wykonanie instalacji oświetlenia ewakuacyjnego” wartości 90 357,82 zł, z czego 71 598,88 zł stanowiły środki pozyskane w ramach projektu „Dostępny samorząd – granty”.

W ramach inwestycji przeprowadzono niezbędne prace remontowe w celu dostosowania budynku do warunków odpowiadającym przepisom p.poz. oraz w celu ułatwienia poruszania się w nim osobom ze szczególnymi potrzebami. Prace budowlane polegały m.in. na demontażu boazerii, parkietów i paneli podłogowych, ułożeniu płytek oraz odnowieniu ścian na korytarzach i w pomieszczeniach biurowych, montażu systemu oddymiającego klatkę schodową, wymianę stolarki drzwiowej, montaż oświetlenia, w tym oświetlenia awaryjnego. Dodatkowo przeprowadzono szereg prac związanych z dostosowaniem budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych, takich jak montaż domofonu, wykonanie punktowych oznaczeń pól uwagi na posadzce, a także montażu tabliczek w języku Braille’a.

Modernizacja sieci centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej w budynku SP w Hyżnem.

W związku z informacjami o pogarszającym się stanie pieców zapewniających ogrzewanie szkoły podstawowej w Hyżnem w roku 2023 została przeprowadzona modernizacja sieci centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej w budynku Szkoły.

W ramach zadania wykonane zostały następujące prace budowlane:

- demontaż starych urządzeń grzewczych,
- zamontowanie dwóch nowych kotłów gazowych kondensacyjnych,
- zamontowanie podgrzewacza na ciepłą wodę użytkową z regulacją temperatury,
- zamontowanie naczynia wzbiorczego,
- zamontowanie nowych kominów spalinowych wraz z niezbędną armaturą towarzyszącą,
- przeniesienie zaworu bezpieczeństwa MAG na zewnątrz budynku.

Przystępując do realizacji zadania należało wykonać dokumentację projektową, której koszt wyniósł 6 150,00 zł. Całkowity koszt inwestycji to 252 460,38 zł, z czego 123 155,18 zł to pozyskane dofinansowanie z rezerwy celowej budżetu państwa.

Modernizacja budynku Szkoły Podstawowej im. PCK w Dylągówce w celu dostosowania do warunków odpowiadających przepisom ppoż.

Kolejnym ważnym projektem była kontynuacja prac obejmujących budynek Szkoły Podstawowej im. PCK w Dylągówce. Tym razem zostały wykonane prace budowlano-instalacyjne w celu dostosowania budynku do warunków odpowiadającym przepisom przeciwpożarowym.

W ramach zadania wykonane zostały następujące prace budowlane:

- zamontowanie drzwi ognioodpornych,

- zamontowanie oświetlenia awaryjnego,
- zamontowanie zasilania do zaworu gazowego MAG,
- wykonanie instalacji detekcji dymu i sygnalizacji,
- przebudowa przyłącza wody,
- zamontowanie hydrantów wewnętrznych,
- zmodernizowanie instalacji gazowej.

Całkowity koszt inwestycji to 203 496,12 zł, z czego 77 251,69 zł to dofinansowanie pozyskane z rezerwy celowej budżetu państwa.

Budowa siłowni plenerowej w Hyżnem – we współpracy ze Stowarzyszeniem Krzewienia Tradycji i Kultury w Hyżnem.

W zeszłym roku zbudowaliśmy też siłownię plenerową w Hyżnem – we współpracy ze Stowarzyszeniem Krzewienia Tradycji i Kultury w Hyżnem, które pozyskało dotację z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w wysokości 61 967,00 zł – jest to 100 % kosztów kwalifikowanych. Ogólnodostępna siłownia znajduje się na działce obok budynku Starej Mleczarni w Hyżnem.

Budowa miejsc postojowych przy boisku szkolnym na dz. nr ewid 465/1 w miejscowości Grzegorzówka.

Koleją ważną inwestycją była budowa miejsc postojowych przy boisku szkolnym na dz. nr ewid.465/1 w miejscowości Grzegorzówka, prace polegały na wykonaniu podbudowy z kruszywa 8 cm. po zagęszczeniu oraz nawierzchnia z betonu C35/45 grubości min 16-cm wraz z montażem odbojnic z wałków gumowych.

Modernizacja budynku komunalnego zlokalizowanego na działce nr ewid. 4260 w m. Hyżne – Stara Mleczarnia.

Przeprowadziliśmy też modernizację budynku komunalnego zlokalizowanego na działce nr ewid. 4260 w m. Hyżne – Stara Mleczarnia w obrębie części pomieszczeń parteru.

Zakres prac obejmował m.in.:

- skucie tynków,
- demontaż cokolików z płytek,
- osuszanie ścian,
- wykonanie iniekcji ścian kremem iniekcyjnym,
- uzupełnienie tynków cementowo wapiennych w miejscach iniekcji,
- wykonanie cokolików,
- odnowienie powłok malarskich.

Całkowity koszt zadania wyniósł 25 000,00 zł.

Przedmiotowe prace wykonane zostały m.in. w celu przygotowania pomieszczeń do umożliwienia stacjonowania karetki pogotowia ratunkowego. Dzięki tej decyzji poprawił się komfort i bezpieczeństwo mieszkańców naszej gminy, a czas dojazdu karetki do pacjenta w stanie nagłego zagrożenia zdrowia i życia, został znacznie skrócony.

Wyrównanie i uporządkowanie działki 780/3 w Brzezówce.

W ramach zadania np.: Wyrównanie i uporządkowanie działki 780/3 w Brzezówce wykonano roboty ziemne – korytowanie na gł. 50 cm wraz załadunkiem i odwozem ok. 80 % urobku do 2 km (gruntu i gruzu), pozostała część została wbudowana na miejscu, wyprofilowano dno i skarpy rowu, niwelację terenu gruntem nasypowym wraz z zagęszczeniem oraz wykonano podbudowę z destruktu asfaltowego śr. gr. 10 cm na łącznej powierzchni ok. 410 m². Łączny koszt zadania wyniósł 16 999,73 zł. Uporządkowana działka będzie służyć jako miejsce parkingowe przy Szkole Podstawowej w Brzezówce.

Zakup i montaż nowych wiat przystankowych.

W 2023 roku wymienione zostały 4 wiaty przystankowe wraz z tablicami ogłoszeniowymi, koszem na śmieci oraz wykonaniem nawierzchni betonowej w miejscowościach: Brzezówka – 2 sztuki przy drodze wojewódzkiej nr 878, jedna w Szklarach przy drodze wojewódzkiej nr 835 (w kierunku Jawornika Polskiego) oraz jedna w Dylągówce (Bazary) przy drodze wojewódzkiej nr 877. Łączny koszt wymiany przystanków wyniósł 68 000 zł.

Inne.

Odwiert kontrolny na dz. nr ewid. 2173/1 w miejscowości Hyżne – Sołectwo Nieborów.

Wykonany odwiert pokaże nam czy mamy zasoby wód leczniczych do wykorzystania w przyszłości.

Zakres prac wykonanych

- odwiert kontrolny o średnicy 215 mm,
- głębokość odwiertu 35 m,
- orurowanie otworu rurą studzienną o średnicy 160 mm,
- wykonanie pompowania próbnego,
- określenie wydajności odwiertu,
- pobranie próbki do badania jakości wody,
- zabezpieczenie otworu pokrywą studni wraz z robotami towarzyszącymi,
- zabezpieczenie przed wodami gruntowymi i opadowymi rurą osłonową o średnicy 200 mm.

- Badanie próbek wody.

Koszt zadania to 20 885,60 zł.

Zakup nowych tablic ogłoszeniowych.

Na terenie gminy wymienione zostały najbardziej zniszczone tablice ogłoszeniowe. Łącznie wymieniliśmy ich 12 szt. za kwotę 18 000,00 zł. Tablice ogłoszeniowe zostały wymienione w miejscowościach: Brzezówka (2 szt.), Dylągówka (2 szt.), Grzegorzówka (1 szt.), Hyżne (3 szt.), Nieborów (1 szt.), Szklary (2 szt.) oraz Wólka Hyżneńska (1 szt.).

Rekultywacja boiska sportowego w Dylągówce poprzez zabiegi pielęgnacyjne płyty boiska trawiastego na dz. nr ewid. 2206 w Dylągówce.

Prace polegały na:

- piaskowaniu boiska,
- aeracji płyty boiska,
- szczotkowanie
- nawożenie
- dosiew trawy
- wertukulacja

Koszt zadania wynosił 14 634,40 zł.

Rozbiórka budynku zlokalizowanego na działce nr ewid. 279/1 w Brzezówce, koszt rozbiórki budynku stanowił kwotę 8 563,25 zł.

Gmina Hyżne udzieliła w 2023 r. pomocy Powiatowi rzeszowskiemu na budowę chodnika przy drodze powiatowej w Hyżnem w wysokości 120 000,00 zł. W ramach zadania wybudowany zostanie chodnik łącznej długości ok. 220 mb wraz z niezbędną infrastrukturą, od zatoki przystankowej do tzw. „starej drogi”. Całkowity koszt inwestycji wyniesie ponad 250 tys. zł. Mamy nadzieję, że nowa infrastruktura poprawi bezpieczeństwo użytkowników ruchu drogowego w szczególności dzieci i młodzieży szkolnej.

W 2023 roku wykonaliśmy również dokumentację projektową na kolejne zadania, które chcemy zrealizować:

1. Opracowana została dokumentacja projektowo-kosztorysowa na stabilizację osuwiska obok remizy OSP w Hyżnem. Projekt obejmuje m.in. odwodnienie i trwałe przesuszenie obszaru osuwiska, likwidację powierzchniowych szczelin i spękań gruntów, wzmocnienie zbocza przed dalszym osuwaniem się mas ziemnych za pomocą systemu pali, kotew, gwoździowania, usunięcie części mas ziemnych koluwium z rekonfiguracją i niwelacją powierzchni terenu, wzmocnienie zbocza przed

dalszym osuwaniem, odwodnienie i osuszenie obszaru osuwiska oraz likwidację powierzchniowych szczelin i spękań gruntów. Dokumentacja projektowa to ostatni krok przed wykonaniem prac zabezpieczających osuwisko. Do tej pory oprócz opracowania przedmiotowego projektu wykonaliśmy kartę osuwiska, wpisaliśmy obszar do „Rejestru terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy”, opracowaliśmy projekt robót geologicznych i wykonaliśmy odwierty badawcze, opracowaliśmy dokumentację geologiczno-inżynierską. Koszt dokumentacji wyniósł 178 999,44 zł, z czego z budżetu gminy wydaliśmy 35 800,44 zł, a pozostałą kwotę 143 199,00 zł udało nam się pozyskać z rezerwy celowej budżetu państwa.

2. Rozpoczęliśmy projektowanie w celu określenia niezbędnych prac dotyczących rewitalizacji Dworku Sikorskiego w Hyżnem. Dokumentacja projektowa obejmować będzie m.in. renowację i rekonstrukcję stolarki okiennej i drzwiowej, remont lub wymianę pokrycia dachowego, odnowę elewacji wraz z odtworzeniem detali architektonicznych, renowację balkonu oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku. Warto wspomnieć, że w 2023 r. wygraliśmy 1 mln zł w konkursie „Nasz Zabytek” realizowanym przez Fundację Most the Most na wykonanie części projektowanych prac oraz zmianę sposobu użytkowania części obiektu. Dodatkowo otrzymaliśmy dofinansowanie w łącznej kwocie 1 348 000,00 zł na prace rewitalizacyjne z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków. Wartość prac projektowych wynosi 172 200,00 zł brutto, również na ten cel udało się nam pozyskać dotację w kwocie 150 000,00 zł z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków.

3. W roku 2023 w celu podniesienia komfortu przebywania uczniów i nauczycieli w budynku szkoły oraz poprawy stanu technicznego obiektu rozpoczęliśmy prace projektowe modernizacji budynku Szkoły Podstawowej w Brzezówce z podziałem na dwa zadania:

- modernizację sieci centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej obejmującą m.in. wymianę kotła gazowego oraz prace remontowe w pomieszczeniach znajdujących się w piwnicy budynku.
- dostosowanie budynku do przepisów przeciwpożarowych.

Łączny koszt wykonania zleconych dokumentacji projektowych wynosi 94 710,00 zł.

4. Rozpoczęliśmy prace projektowe w ramach zadania „Rewitalizacja zabytkowej kapliczki w m. Grzegorzówka”. Projekt obejmować ma rewitalizację zabytkowego obiektu drewnianej przydrożnej kapliczki, poprzez wykonanie szeregu prac mających na celu poprawę jego stanu technicznego i wizualnego oraz zagospodarowanie terenu wokół obiektu, zgodnie z opracowanym

wcześniej Programem prac konserwatorskich. Koszt opracowania dokumentacji projektowo-kosztorysowej wynosi: 25 830,00 zł.

5. Opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej na zagospodarowanie terenu wokół zalewu w Dylągówce, w ramach której planuje się utworzenie ogólnodostępnego terenu rekreacyjnego przeznaczonego do wypoczynku oraz organizacji imprez plenerowych.

W ramach zagospodarowania terenu planuje się utworzenie m.in.:

- ogólnodostępnej tężni solankowej z zagospodarowaniem terenu przyległego.
- budynku – pawilonu sezonowego wielofunkcyjnego.
- komnaty/groty solnej dla min. 5 osób mogących korzystać jednocześnie.
- alejek i utwardzonych ścieżek spacerowych.
- drewnianego placu zabaw dla dzieci.
- wodnego placu zabaw.
- infrastruktury do obsługi osób uprawiających turystykę rowerową (MOR).
- miejsc postojowych dla osób zmotoryzowanych.
- miejsca umożliwiającego prowadzenie letniego kina plenerowego wraz z miejscem na scenę do występów kulturalnych.
- nasadzeń oraz małej architektury.
- wodotrysku w tafli zbiornika.
- drewnianych kładek, pomostów i mola nad powierzchnią wody.

Wartość prac projektowych wynosi: 137 799,98 zł brutto. W przypadku realizacji zadanie ma dużą szansę na otrzymanie wsparcia finansowego w ramach podziału środków ze Stowarzyszenia Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego.

6. Projektowanie sali gimnastycznej przy szkole podstawowej w Szklarach, opracowana dokumentacja obejmuje m.in.:
  - projekt sali gimnastycznej o wymiarach boiska sportowego 12×24 m wraz z widownią na parterze na 38 miejsc i widownią na piętrze na 71 miejsc. Dla wygody i bezpieczeństwa sala będzie połączona bezpośrednio z budynkiem szkoły. Ponadto będą tam szatnie, wraz z węzłami sanitarnymi oraz pomieszczenie sanitarne dla osób niepełnosprawnych, magazyn sprzętu sportowego, pomieszczenie kotłowni c.o. oraz pomieszczenie dla nauczyciela WF. Dodatkowo, aby maksymalnie wykorzystać zaprojektowaną przestrzeń, na piętrze projektowanej części budynku, wydzielone zostały dwie małe zastępcze sale lekcyjne,

- przebudowę istniejącego boiska szkolnego o nawierzchni trawiastej (20×28 m), które będzie miało swoją widownię terenową,
- przebudowę istniejącego budynku szkoły wraz z dostosowaniem go do obowiązujących przepisów p. poż. oraz montaż instalacji fotowoltaicznej, aby koszty utrzymania budynku były niższe.

Koszt dokumentacji wyniósł 86 000,00 zł.

7. Rozpoczęliśmy prace projektowe w ramach zadania „Budowa windy z dostosowaniem istniejącego budynku zlokalizowanego na dz. nr ewid. 3098/1 w Hyżnem do osób ze szczególnymi potrzebami wraz z zagospodarowaniem terenu wokół budynku poprzez wykonanie podjazdów oraz zwiększenie liczby miejsc postojowych” mające na celu dalsze dostosowanie budynku Urzędu Gminy do osób ze szczególnymi potrzebami. Opracowywana dokumentacja będzie zawierać w szczególności:

- prace w obrębie budynku Urzędu Gminy, polegające na budowie windy wraz z przystosowaniem obiektu dla osób ze szczególnymi potrzebami, przebudowie istniejącej instalacji wewnętrznej wod-kan. i c.w.u., remoncie łazienek z uwzględnieniem łazienek dla osób niepełnosprawnych.
- zagospodarowanie terenu wokół budynku Urzędu Gminy polegające na likwidacji barier architektonicznych, przebudowie instalacji deszczowej oraz zwiększeniu liczby miejsc postojowych dla samochodów osobowych na parkingu, w tym uwzględniając miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych oraz budowę garażu dwustanowiskowego wraz z wiatą.

Koszt opracowania dokumentacji projektowo-kosztorysowej wynosi: 119 341,98 zł.

8. W 2023 r. podpisaliśmy umowę oraz jesteśmy w trakcie projektowania nowego oświetlenia drogowego na terenie Naszej Gminy dla następujących odcinków:

- przy drodze gminnej wewnętrznej w Koryciska w m. Hyżne o długości ok. 500 mb,
- przy drodze gminnej wewnętrznej w Moszczonki wraz z odcinkiem drogi w kierunku Nieborowa w m. Hyżne o długości ok. 1675 mb,
- przy drodze gminnej na Wyrąb (Żabnik) w Wólce Hyżneńskiej o długości ok. 360 mb,
- przy drodze powiatowej Jawornik-Polski – Grzegorzówka w sołectwie Wólka Hyżneńska o długości ok. 960 mb,
- przy drodze wojewódzkiej Naklik-Leżajsk-Łańcut-Dyłałówka-Szklary w sołectwie Wólka Hyżneńska o długości ok. 860 mb.

Są to zadania których nie udało się nam zrealizować w roku 2022 ze względu na opóźnienia Wykonawcy, z którym rozwiązano umowę i naliczono kary. Mając na względzie, że zadania w Wólce Hyżneńskiej w 2022 r finansowane były ze środków Funduszu Sołectkiego i nie zostały zrealizowane, wspólnie z Radą Gminy ujęto

przedmiotowe zadania w budżecie na lata 2023 -2024 celem ich wykonania. Planowany termin zakończenia dokumentacji zgodnie z umową wypada we wrześniu 2024 r.

Koszt wykonania projektów dla ww. odcinków wynosi: 88 000,00 zł

W roku 2023 rozpoczęto prace mające na celu wymianę istniejących opraw oświetleniowych na terenie gminy z sodowych na wykonane w technologii LED, za kwotę 1 164 902,26 zł, co wpłynie na obniżenie rachunków za energię. W ramach inwestycji zostanie również wybudowane nowe oświetlenie drogowe na terenie miejscowości Hyżne oraz Grzegorzówka. Koszt budowy wynosi 1 094 700,00 zł. W realizacji zadania są opóźnienia ze strony Wykonawcy stąd też termin zakończenia prac został wydłużony na rok 2024.

1.3. DROGI, W SZCZEGÓLNOŚCI GMINNE I WEWNĘTRZNE, PLACE ORAZ ORGANIZACJA RUCHU DROGOWEGO.

Na terenie gminy Hyżne w 2023 r. przebudowano ok. 1,230 km sieci dróg wewnętrznych i publicznych. Technologia wykonania była różna - od płyt ażurowych, poprzez kruszywo łamane oraz nawierzchnię mieszanki bitumicznej. W budżecie gminy na przebudowę i utrzymanie dróg w 2023 r. wydano kwotę 1 080 927,23 zł. Na podaną kwotę składają się poszczególne elementy: dofinansowania (80 000,00 zł), środki własne poniesione na realizację inwestycji (448 892,80 zł), nakłady poniesione na remonty cząstkowe dróg oraz utrzymanie zimowe dróg i koszenie poboczy (552 034,43 zł).

W poniższej tabeli przedstawiono szczegółowo inwestycje z zakresu infrastruktury drogowej zrealizowane w 2023 r.

Lp.	Nazwa zadania	Wartość	Źródło finansowania	Termin realizacji	Zdjęcia
1	Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych, w obrębie Brzezówka, dz. o nr ewid. 738	112 839,65 zł	Zadanie zrealizowane z dotacji z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych w wysokości 20 000,00 zł , środków Funduszu Sołeckiego w wysokości 38 419,49 zł oraz środków własnych gminy w wysokości 52 752,58 zł. Koszty nadzoru 1 667,58 zł.	od 12.10.2023 r. do 09.11.2023 r.	
Opis robót		W ramach modernizacji drogi dojazdowej do gruntów rolnych na odcinku długości 170 m i szerokości 2,5 m wykonano pobocza, regulację studzienek kanalizacyjnych, podbudowę z kruszywa gr. 20 cm oraz nawierzchnie z mieszanek mineralno-bitumicznych o gr. 6 cm.			

2	Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych w obrębie Brzezówka na dz. o nr ewid. 911/1; 910/1; 905/10.	190 497,62 zł	Zadanie zrealizowane z dotacji z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych w wysokości 40 000,00 zł oraz środków własnych gminy w wysokości 147 682,38 zł. Koszty nadzoru 2 815,24 zł.	od 12.10.2023 r. do 28.11.2023 r.	
Opis robót		W ramach modernizacji drogi dojazdowej do gruntów rolnych na odcinku długości 310 m i szerokości 2,5 m wykonano usunięcie pni drzew, podbudowę z kruszywa gr. 20 cm, stabilizację cementem na fragmencie drogi oraz nawierzchnię z mieszanek mineralno-bitumicznych o gr. 6 cm wraz z utwardzonymi poboczami kruszywem.			
3	Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych, w obrębie Hyżne, dz. o nr ewid. 2210/4; 2569/1; 2515/1; 2569/3; 2570/1; 2514/2; 2571/1	134 565,43 zł	Zadanie zrealizowane z dotacji z Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych w wysokości 20 000,00 zł środków Funduszu Sołeckiego w wysokości 28 647,49 zł oraz środków własnych gminy w wysokości 83 929,29 zł. Koszty nadzoru 1 988,65 zł.	od 12.10.2023 r. do 09.11.2023 r.	
Opis robót		W ramach modernizacji drogi dojazdowej do gruntów rolnych na odcinku długości 380 m i szerokości 3,6 m wykonano podbudowę z kruszywa gr. 10 cm i warstwę jezdnią z kruszywa łamanego gr. 10 cm, odmulenie rowu, rozebranie i montaż przepustów rurowych pod zjazdami, montaż geowłókniny na fragmencie drogi.			
4	Przebudowa odcinka drogi wewnętrznej na Piernickiego w sołectwie Hyżne	40 000,00 zł	Zadanie realizowane ze środków Funduszu Sołeckiego w kwocie 20 000,00 zł, oraz ze środków własnych gminy w kwocie 20 000,00 zł	od 16.10.2023 r. do 07.11.2023 r.	
Opis robót		Zrealizowano przebudowę odcinka drogi wewnętrznej w kierunku do Pana Piernickiego w sołectwie Hyżne. Droga o długości 100 mb i szerokości 2,0 m została wykonana z prefabrykatów betonowych.			
5	Remont czterech odcinków dróg w Szklarach	28 817,50 zł	Zadanie realizowane ze środków Funduszu Sołeckiego w kwocie 20 000,00 zł, oraz ze środków własnych gminy w kwocie 8 817,50 zł	od 15.09.2023 r. do 23.10.2023 r.	
Opis robót		W ramach zadania wykonaliśmy remonty 4 odcinków dróg wewnętrznych w sołectwie Szklary: <ul style="list-style-type: none"> • Droga zlokalizowana na dz. nr ewid. 2057 – wbudowano 10m3 kruszywa łamanego, • Droga zlokalizowana na dz. nr ewid. 856/1 – wbudowano 40m3 kruszywa łamanego oraz zamontowano 4 mb korytek przejezdnych, • Droga zlokalizowana na dz. nr ewid. 1598 – wyremontowano przepust, prace polegały na demontażu istniejącego przepustu z kręgów betonowych oraz wbudowaniu nowego z PCV wraz z montażem prefabrykowanych ścianek betonowych oraz wykonaniu nawierzchni z tłuczni i masy bitumicznej, • Droga zlokalizowana na dz. nr ewid. 2057 – wbudowano 20m3 kruszywa łamanego. 			

6	Modernizacja odcinka drogi zlokalizowanej na dz. nr 1255 w m. Hyżne	27 997,60 zł	W całości ze środków własnych gminy.	od 30.10.2023 r. do 18.12.2023 r.	
Opis robót		W ramach zadania dokonano demontażu uszkodzonych korytek odprowadzających wodę z pasa drogowego drogi wewnętrznej, zamontowano nowe korytka betonowe oraz uzupełniono pobocza na odcinka o dł. 46 mb.			
7	Modernizacja odcinka drogi na Skotnik w m. Hyżne	22 992,50 zł	W całości ze środków własnych gminy.	od 30.10.2023 r. do 18.12.2023 r.	
Opis robót		W ramach zadania wykonano umocnienie odcinka rowu o dł. 30 mb z elementów betonowych, zamontowano nowe korytka betonowe przejezdne wyłapujące napływającą na jezdnie wodę oraz uzupełniono pobocza na odcinka.			
8	Remont drogi wewnętrznej na dz. nr 551/1 w sołectwie Wólka Hyżneńska	17 855,24 zł	Zadanie zrealizowane ze środków funduszu sołeckiego sołectwa Wólka Hyżneńska na 2023 r.	od 16.10.2023 r. do 07.11.2023 r.	
Opis robót		Zrealizowano remont odcinka drogi wewnętrznej o długości 200 mb i szerokości 2,5 m. Wykonano prace ziemne, usuwanie zakrzaceń, odmulanie rowu oraz została wykonana z nawierzchnia z kruszywa .			

W ramach corocznych działań związanych z utrzymaniem dróg, zakupiliśmy kruszywo w celu renowacji dróg gminnych i wewnętrznych. Łączna ilość zakupionego kruszywa wyniosła 244,00 m³, a koszt zakupu wyniósł 42 700,00 zł. Kruszywo o frakcji 0-32 mm lub 0-63 mm zostało zakupione zgodnie z zapotrzebowaniem zgłoszonym przez sołtysów poszczególnych sołectw. Dzięki temu udało się poprawić nieco zniszczenia po zimie.

W zakresie organizacji ruchu drogowego, dokonaliśmy wymiany i uzupełnienia brakującego lub zniszczonego oznakowania drogowego. Udzieliliśmy również 24 zezwoleń na przejazd drogami o ograniczonym tonażu.

Ponadto, wydaliśmy zgodę na umieszczenie urządzeń oraz zjazdów w pasie drogowym w 47 przypadkach. Wpływy do kasy Urzędu z tego tytułu wyniosły łącznie 3 150,94 zł (na podstawie z Uchwały nr XXXIV/266/21 Rady Gminy Hyżne z dnia 26 listopada 2021 r., dotyczącej ustalenia stawek opłat za zajęcie pasa drogowego na drogach gminnych na terenie Gminy Hyżne).

Utrzymanie dróg	2019	2020	2021	2022	2023
ZIMOWE UTRZYMANIE DRÓG I CHODNIKÓW					
drogi gminne publiczne	15 894,53	12 433,14	60 765,60	57 424,60	100 460,87
drogi wewnętrzne	34 963,86	19 925,05	109 879,17	64 839,84	75 318,40

KOSZENIE POBOCZY I WYCINKA ZAKRZACZEŃ					
drogi gminne publiczne	30 654,50	16 659,49	19 926,44	14 749,00	17 376,00
drogi wewnętrzne	28 289,73	25 958,00	27 481,32	31 401,00	39 928,00
SUMA	109 802,62	74 975,68	218 052,53	168 414,44	233 083,27

Warto zwrócić uwagę na zwiększenie wydatków na zimowe utrzymanie dróg, co wynikało głównie z gorszych warunków atmosferycznych. Jakość świadczonej usługi utrzymana została na równie wysokim poziomie jak w poprzednim roku. Dodatkowo, zwiększyliśmy częstotliwość oraz szybkość reakcji na dynamiczne zmiany warunków na drogach.

Na terenie Gminy Hyżne znajduje się 664 sztuk opraw oświetleniowych. Koszt jaki gmina poniosła za energię elektryczną na oświetleniu ulicznym w roku 2023 to 173 830,89 zł. Za rok 2022 wyniósł on 204 772,25 zł. Koszt za konserwację i obsługę urządzeń oświetlenia oraz za dzierżawę słupów wyniósł w 2023 roku 35 214,16 zł (względem 38 851,66zł za rok 2022).

1.4. LOKALNY TRANSPORT ZBIOROWY.

Rok 2023 stanowił drugi pełny rok, w którym realizowaliśmy publiczny transport zbiorowy w ramach Związku Gmin „Podkarpacka Komunikacja Samochodowa”. Członkostwo w Związku generuje spore koszty, ale długoterminowo przełoży się na poprawę jakości świadczonych usług. Składki członkowskie przeznaczone na realizację zadań statutowych Związku wyniosły w 2023 roku 117 531,00 zł. Dodatkowo, gmina zobowiązana jest do pokrycia deficytu przewozowego PKS, wynikającego z świadczonych przewozów. Opłata jest realizowana kwartalnie, a w 2023 roku na ten cel przeznaczono kwotę 471 550,78zł.

W 2023 roku przewoźnicy dokonali na terenie Gminy Hyżne łącznie 136 848 postojów na przystankach. Dochody generowane przez liczbę zatrzymań na przystankach w 2023 roku wyniosły 6 842,40 zł, w 2022 r. wyniosły 8 779,74 zł, natomiast w 2021 roku przychody wyniosły 13 471,90 zł, w 2020 roku - 5 732,30 zł, w 2019 roku - 9 419,93 zł, a w 2018 roku - 12 955,95 zł. W 2023 roku mieszkańcy Gminy Hyżne mieli możliwość dojazdu do stolicy województwa, Rzeszowa oraz do Manasterza i Dynowa. Średnia liczba codziennych kursów z Hyżnego do Rzeszowa od poniedziałku do piątku wynosiła około 30 i była realizowana przez dwóch przewoźników.

1.5. WODOCIĄGI I ZAOPATRZENIE W WODĘ.

W 2023 r. wybudowano sieć wodociagową na terenie gminy Hyżne o łącznej długości 4,87 km za kwotę 1 157 409,60 zł. Sieć została wybudowana w ramach poniższych zadań:

- 1) Budowa wodociągu w m. Hyżne – Nieborów – kwota 291 878,68 zł

- 2) Budowa sieci wodociągowej w m. Hyżne – Nowa Wieś - kwota 36 349,09 zł
- 3) Budowa wodociągu w m. Hyżne – okolice Węgierki kwota – 170 621,72 zł
- 4) Budowa wodociągu w m. Dylągówka, Hyżne – Suw - Hydrofornia - kwota 635 644,43 zł

- 5) Budowa wodociągu w miejscowości Brzezówka – 5 202,44 zł
- 6) Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Brzezówka wzdłuż drogi na Borówki – 4 597,60 zł
- 7) Budowa wodociągu w miejscowości Hyżne (Zapady) – 5 365,43 zł
- 8) Budowa wodociągu w miejscowości Szklary – przysiółek Przykopy – 8 301,42 zł

W 2023 roku do sieci wodociągowej przyłączyło się 40 nieruchomości (o 19 mniej niż w 2022 r.). Odnotowano 2 awarie wodociągowe (w porównaniu do 3 w roku 2022). Wszystkie wycieki były niewielkie i nie stanowiły zagrożenia, a problemy zostały szybko zidentyfikowane i naprawione, nie powodując większych niedogodności dla mieszkańców. Głównym czynnikiem powodującym awarie wodociągowe w 2023 roku była korozja metalowych łączników na sieci wodociągowej. W 2023 roku Gmina Hyżne eksploatowała 7 studni głębinowych o łącznej wydajności, obliczonej na podstawie zasobów eksploatacyjnych, wynoszącej 1008 m³ na dobę.

1.6. GOSPODARKA ODPADAMI, KANALIZACJA, USUWANIE I OCZYSZCZANIE ŚCIEKÓW KOMUNALNYCH, UTRZYMANIE CZYSTOŚCI I PORZĄDKU.

W 2023 r. wybudowano sieć kanalizacyjną na terenie gminy o łącznej długości 4,44 km za kwotę 2 112 187,50 zł. Sieć została wybudowana w ramach poniższych zadań:

- 1) Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Wólka Hyżneńska, Hyżne – kwota 404 799,17 zł;
- 2) Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Hyżne – Moszczanki – kwota 314 192,20 zł;
- 3) Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Hyżne – Nieborów – etap A i B – 970 017,78 zł.
- 4) Budowa kanalizacji wzdłuż Węgierki – 89 327,18 zł

W minionym roku rozpoczęliśmy budowę sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości Hyżne – Nowa Wieś, na które otrzymaliśmy dofinansowanie w wysokości 100% kosztów kwalifikowanych z Programu Rozbudowy Obszarów Wiejskich. Koszt inwestycji wynosi 2 123 226,00 zł, co pozwoli na wybudowanie ponad 6 km sieci sanitarnej. Planowane zakończenie robót na rok 2024.

W ubiegłym roku projektowaliśmy dokumentację umożliwiającą budowę sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy w ramach poniższych zadań:

- 1) Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Hyżne – Nieborów – wzdłuż drogi na Husówkę – 31 050,15 zł
- 2) Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Dylągówka, Hyżne i część Dylągówki – wzdłuż drogi powiatowej nr 1421R – 52 231,92 zł
- 3) Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w m. Brzezówka – wzdłuż drogi na Borówki – 65 403,39 zł
- 4) Rozbudowa i przebudowa oczyszczalni ścieków w m. Hyżne – dokumentacja projektowa na system aglomeracji osadu ściekowego i farmę fotowoltaiczną – 54 825,70 zł
- 5) Budowa kanalizacji sanitarnej w m. Wólka Hyżneńska i Grzegorzówka – dokumentacja projektowa - 110 759,00 zł
- 6) Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Dylągówka – etap V – 8 600,26 zł
- 7) Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Brzezówka, Hyżne – etap IV G i H – 10 980,75 zł

Jednakże ze względu na spore opóźnienia i zaniedbania ze strony Wykonawcy umowy zostały rozwiązane, a Wykonawca zapłacił kary umowne za uchybienie w realizacji umów. Na rok 2024 zostały zaplanowane środki na kontynuację rozpoczętych zadań i uzyskanie pozwolenia na budowę.

W 2023 r. mieszkańcy Gminy Hyżne złożyli 7 wniosków na udzielenie dotacji celowej na sfinansowanie kosztów budowy przyłączy kanalizacyjnych i wodociągowych do nieruchomości, gmina udzieliła dotacji celowej w wysokości 48 148,50 zł (z czego kwota 21 909,00 zł stanowi dotację na przyłącza wodociągowe, kwota 26 239,50 zł stanowi dotację na przyłącza kanalizacyjne).

Liczba przyłączonych nieruchomości w 2023 r. wyniosła 111 szt. (o 38 więcej niż rok wcześniej). Wzrost liczby gospodarstw przyłączonych do sieci kanalizacyjnej względem roku 2022 związany jest z zakończeniem budowy kolejnych odcinków sieci kanalizacyjnej na terenie gminy. **Znaczny odsetek nowych przyłączeń do sieci kanalizacyjnej to nieruchomości przyłączone na skutek ponagleń rozsyłanych przez Urząd Gminy.**

W 2023 roku w oczyszczalni ścieków przetworzono 170 807 m³ surowych ścieków, co stanowi wzrost o 40 251 m³ względem roku poprzedniego. Tabor asenizacyjny dostarczył w 2023 roku 587,15 m³ ścieków oraz 6 m³ osadów z przydomowych oczyszczalni ścieków. Znaczny wzrost ilości ścieków dowożonych taborzem asenizacyjnym w porównaniu do 2022 roku (278,4 m³) związany jest z prowadzonymi kontrolami zbiorników bezodpływowych na terenie gminy.

Poniższa tabela przedstawia średnie wyniki badań ścieków:

parametr	Ścieki surowe 2019	Ścieki oczyszczone 2019	Ścieki surowe 2020	Ścieki oczyszczone 2020	Ścieki surowe 2021	Ścieki oczyszczone 2021	Ścieki surowe 2022	Ścieki oczyszczone 2022	Ścieki surowe 2023	Ścieki oczyszczone 2023
BZT 5	347,5 mg/l	7,5 mg/l	257,67 mg/l	3,67 mg/l	345,45 mg/l	2,29 mg/l	414,58 mg/l	2,33 mg/l	213,25 mg/l	2,75 mg/l

CHZ T5	871,0 mg/l	67,0 mg/l	700,42 mg/l	47,07 mg/l	733,73 mg/l	33,78 mg/l	990,75 mg/l	33,60 mg/l	529 mg/l	32,25 mg/l
Zawiesin ogólna	263,5 mg/l	41,7 mg/l	200,42 mg/l	4,58 mg/l	374,82 mg/l	4,33 mg/l	378,58 mg/l	4,17 mg/l	293 mg/l	3,15 mg/l

W roku 2023 utrzymanie czystości i porządku w miejscach publicznych obejmowało sprzątnięcie przystanków autobusowych i innych miejsc publicznych. Każdego tygodnia wszystkie przystanki autobusowe były zamiatane, kosze na śmieci opróżniane, a także przeprowadzano bieżące prace konserwacyjne. W ramach tego zadania utrzymano również czystość na publicznych parkingach oraz placach przy wybranych obiektach użyteczności publicznej. W ubiegłym roku kontynuowaliśmy sprzątnięcie pasów drogowych większości dróg publicznych na terenie Gminy, w tym dróg wojewódzkich i powiatowych, a także części dróg dojazdowych. Usunięto butelki, reklamówki, papierki i inne odpady porzucone przez podróżujących.

Gospodarka odpadami.

31 grudnia 2023 roku minęły dwa lata od rozpoczęcia działalności Celowego Związku Gmin „Eko-Logiczni” z siedzibą w Błażowej. Związek został utworzony wspólnymi siłami przez 5 gmin (Błażowa, Dynów, Hyżne, Lubenia oraz miasto Dynów). CZG „Eko-Logiczni” jest pierwszym na podkarpaciu Związkiem Międzygminnym realizującym zadania z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi. Ponadto jest pierwszym w Polsce związkiem międzygminnym, który został utworzony po ośmioletnim funkcjonowaniu systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w Polsce.

Zmienność stawki opłaty za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych przedstawiają poniższa tabela:

ROK	STAWKA OPŁATY	ULGA ZA KOMPOSTOWNIK
2018	- Od 1.01.2018 r. do 30.06.2018 r. stawka wynosiła 6 zł / osobę za odpady segregowane i 12 zł / osobę za odpady niesegregowane.	
	- Od 1.07.2018 r. do 31.12.2018 r. stawka wynosiła 7 zł / osobę za odpady segregowane i 14 zł / osobę za odpady niesegregowane.	
2019	Od 1.01.2019 r. do 31.12.2019 r. stawka wynosiła 10 zł / osobę za odpady segregowane i 20 zł / osobę za odpady niesegregowane.	
2020	Od 1.01.2020 r. do 31.12.2020 r. stawka wynosiła 22 zł za osobę. Od tego momentu każdy musi segregować odpady.	Od 1.05.2020 r. 1 zł/osobę.
2021	- Od 1.01.2021 r. do 31.07.2021 r. stawka wynosiła 22 zł za osobę.	1 zł/osobę.
	- Od 1.08.2021 r. do 31.12.2021 r. stawka wynosiła 29 zł za osobę.	
2022	Od 1.01.2022 r. do 31.12.2022 r. 23,00 zł za osobę.	1 zł/osobę.
2023	Od 1.01.2023 r. do 31.12.2023 r. 24,00 zł za osobę.	1 zł/osobę.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. systemem gospodarowania odpadów komunalnych w gminie objętych było 6 097 mieszkańców. Koszt wywozu, zagospodarowania odpadów komunalnych oraz koszt obsługi administracyjnej mieszkańców Gminy Hyżne wyniósł w 2023 roku 1 347 196,00 zł. Koszt ten nieznacznie wzrósł w stosunku do roku 2022, ale wynika to głównie z podwyższenia stawki minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wzrostu kosztów towarów i usług. Poniesione koszty funkcjonowania całego Celowego Związku Gmin „Eko-logiczni” dla 5 gmin członkowskich (łącznie z odbiorem, zagospodarowaniem odpadów komunalnych i kosztami administracyjnymi) w 2023 roku wyniósł 8 307 409,22 zł.

Tabelaryczne zestawienie kosztów na przestrzeni ostatnich pięciu lat przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022*	2023*
Koszt wywozu odpadów komunalnych, odbiór, transport, zagospodarowanie odpadów komunalnych oraz koszty administracyjne funkcjonowania systemu z terenu Gminy Hyżne.	563 376,53 zł	729 331,40 zł	1 539 640,98 zł	1 794 536,21 zł	1 336 285,91 zł	1 347 196,00 zł

*dane pochodzą z Celowego Związku Gmin „Eko-logiczni” z siedzibą w Błazowej.

Na terenie Gminy Hyżne w 2023 roku od nieruchomości zamieszkałych zostało wywiezionych 942,5353 Mg odpadów (łącznie ze zbiórkami w PSZOK). Jest to kolejny rok działalności Celowego Związku Gmin „Eko-logiczni”, w którym nie zanotowano wzrostu ilości odebranych odpadów.

Ilość odebranych odpadów na przestrzeni ostatnich czterech lat z podziałem na frakcje przedstawia poniższa tabela:

Lp.	KOD ODPADU	ILOŚĆ [MG] W 2020 r.	ILOŚĆ [MG] W 2021 r.	ILOŚĆ [MG] W 2022 r.*	ILOŚĆ [MG] W 2023 r.*
1.	16.01.03 – Zużyte opony	10,53	34,23	29,975	28,28
2.	17.01.07- Zmieszane odpady z betonu (...)	7,75	21,65	21,58	22,67
3.	20.01.01- Papier i tektura	15,91	11,63	8,51	10,21
4.	20.01.02 – Szkło	144,64	131,80	118,615	114,55
5.	20.01.36 – Zużyte urządzenie elektryczne(...)	7,14	7,345	5,646	8,655

6.	20.01.35 – Zużyte urządzenie elektryczne(...)	-	-	1,555	1,46
7.	20.01.23*-Urządzenia zawierające freony	2,43	3,46	4,15	3,025
8.	20.01.27*- Farby, tusze(...)	-	0,15	5,755	-
9.	20.01.32 – Leki	0,3748	0,382	0,3597	0,5067
10.	20.01.34 – Baterie i akumulatory	0,1074	0,215	0,317	0,7566
11.	20.02.01 – Odpady ulegające biodegradacji	6,45	-	9,28	27,07
12.	ex 20.01.99 – Metale i tworzywa sztuczne	146,31	160,73	151,95	150,38
13.	20.03.07 – Odpady wielkogabarytowe	50,45	103,675	105,66	108,64
14.	20.03.01 – Zmieszane odpady komunalne	533,03	562,05	444,47	412,01
15.	Ex 20.01.99 Odpady kuchenne zmieszane z zielonymi	12,48	26,44	15,4	-
16.	20.01.28 Farby, tusze, kleje	0,36	8,564	-	5,421
17.	16 82 02 Inne odpady	12,48	-	-	-
18.	20.01.21* Lampy fluorescencyjne inne i inne odpady zawierające rtęć			0,114	0,031
19.	20.01.39 Tworzywa sztuczne			7,731	15,29
20.	Ex 20.01.99 Popioły z gospodarstw domowych			23,45	33,58
21.	20.01.11 Tekstylia			0,6	-
	SUMA	950,442	1 072,321	955,1177	942,5353

*dane z 2023 roku pochodzą z bazy BDO Jap – sprawozdania, które CZG „Eko-logiczni” sporządził za poprzedni rok kalendarzowy dla każdej z gmin członkowskich

Koszt wywozu, transportu i zagospodarowania odpadów komunalnych w stosunku do ilości odebranych odpadów w 2023 roku wyniósł 1 363,24 zł. Wzrost tych kosztów (w 2022 roku było to 1260,80 zł) wynika z cen podyktowanych przez firmę, która wygrała przetarg w 2023 roku na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych dla całego Celowego Związku Gmin „Eko-logiczni” w Błazowej.

W 2023 roku kontynuowano realizację punktowych zbiórek odpadów na terenie całej gminy. Obejmowały one odbiór odpadów: wielkogabarytowych, budowlanych i rozbiórkowych, odzieży i tekstyliów, zużytego sprzętu elektrycznego, elektronicznego, opon oraz chemikaliów wg wyznaczonych

punktów przejazdu pojazdów odbierających odpady komunalne. Ponadto, mieszkańcy mogli korzystać z Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Błazowej (PSZOK). Odpady można było oddawać od poniedziałku do piątku, po uprzednim okazaniu dowodu osobistego i przekazaniu pracownikowi kodu kreskowego (indywidualnego, dla każdego właściciela nieruchomości, na którą została złożona deklaracja śmieciowa). Dzięki wstąpieniu do Związku mieszkańcy naszej gminy mieli dostęp do PSZOK pięć dni w tygodniu, a nie jak w latach ubiegłych, jeden dzień w tygodniu.

Podsumowując drugi rok działalności Celowego Związku Gmin „Eko-logiczni” z siedzibą w Błazowej, należy stwierdzić, że wstąpienie Gminy Hyżne do Związku przyniosło mieszkańcom wiele korzyści. Są to przede wszystkim: prowadzenie jednolitego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, prowadzenie wspólnej polityki dla wszystkich gmin członkowskich, jednakowa stawka opłaty za odbiór odpadów komunalnych. W porównaniu z 2022 rokiem stawka wzrosła jedynie o 1,00 zł. Biorąc pod uwagę inne gminy, jest to jedna z najniższych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, naliczana od jednego mieszkańca. Ponadto, mieszkańcy gminy mają możliwość załatwienia swoich spraw związanych z opłatami komunalnymi, deklaracjami śmieciowymi tak jak do tej pory. Dyżur pracownika CZG pełniony jest w poniedziałki w godzinach od 7:30 do 17:00, na II piętrze w pokoju nr 6 w budynku Urzędu Gminy Hyżne. Mamy nadzieję, że pomimo rosnących kosztów związanych z utrzymaniem i funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, kolejne lata przyniosą stabilizację w sferze gospodarki odpadami w gminach członkowskich.

Azbest

Zgodnie z obowiązującym krajowym Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, zadaniem własnym gminy jest zorganizowanie usuwania wyrobów zawierających azbest. Co roku Gmina Hyżne składa wniosek do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej o dofinansowanie kosztów związanych z utylizacją azbestu. W roku 2023 na terenie Gminy Hyżne przeprowadzono dwie zbiórki tego materiału. Pierwsza z nich odbyła się 25 września 2023 roku, podczas której zebrano 80,00 Mg azbestu. Koszt tego zadania wyniósł 50 889,60 zł, z czego 39 995,90 zł stanowiła dotacja z WFOŚiGW i NFOŚiGW. Druga zbiórka miała miejsce 15 grudnia 2023 roku i podczas niej zebrano 14,31 Mg azbestu, za kwotę 9 102,88 zł. Koszty utylizacji azbestu, ilość oraz otrzymane dofinansowanie przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Nazwa miejscowości	Ilość w Mg w 2019 roku	Ilość w Mg w 2020 roku	Ilość w Mg w 2021 roku	Ilość w Mg w 2022 roku	Ilość w Mg w 2023 roku
1.	Brzeźówka	0,77	0,91	7,23	8,55	6,68
2.	Dylągówka	16,89	11,60	1,84	0,86	14,67
3.	Grzegorzówka	1,62	2,17	7,14	9,40	10,79
4	Hyżne	13,52	8,11	37,393	21,34	33,09

5	Szklary	5,12	0	17,54	0	17,28
6	Wólka Hyżneńska	6,08	5,40	0	0	11,80
Suma		44,00	28,19	71,143	40,15	94,31
Koszt		17 487,36 zł	16 349,07	30 466,48	18 395,53	59 992,48
Dotacja z WFOŚiGW i NFOŚiGW		12 835,00 zł	11 985,00	6 000,00	5 555,56	39 995,90

Mieszkańcy Gminy Hyżne, którzy posiadają wyroby zawierające azbest, składają w Urzędzie Gminy wniosek, w którym określają miejsce składowania tych wyrobów oraz ich ilość. Zgłoszone wyroby zawierające azbest w poszczególnych miejscowościach w latach 2019-2023 przedstawia tabela:

Lp.	Nazwa miejscowości	Ilość azbestu w Mg zgłoszonego do utylizacji przez mieszkańców w 2019 r.	Ilość azbestu w Mg zgłoszonego do utylizacji przez mieszkańców w 2020 r.	Ilość azbestu w Mg zgłoszonego do utylizacji przez mieszkańców w 2021 r.	Ilość azbestu w Mg zgłoszonego do utylizacji przez mieszkańców w 2022 r.	Ilość azbestu w Mg zgłoszonego do utylizacji przez mieszkańców w 2023 r.
1.	Brzezówka	8,91	7,41	3,9	0,0	9,9
2.	Dylągówka	13,43	13,6	4,8	17,91	2,25
3.	Grzegorzówka	17,15	14,8	16,9	6,8	16,075
4	Hyżne	54,28	45,92	10,44	26,01	17,035
5	Szklary	15,20	25,7	9,15	30,05	3,765
6	Wólka Hyżneńska	0	3,45	4,9	4,8	8,703
SUMA		112,42	110,88	50,09	86,02	57,728

W ostatnich latach coraz więcej mieszkańców gminy składa wnioski o odbiór azbestu. W 2020 roku urząd otrzymał 12 takich wniosków, w 2021 roku – 23, w 2022 roku - 34, a w 2023 roku – 31.

Duża liczba składanych wniosków wynika z rosnącej świadomości ekologicznej mieszkańców, którzy decydują się na pozbycie szkodliwego azbestu. Na szczęście, wysoka dotacja z Wojewódzkiego i Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w 2023 roku, oraz zabezpieczenie środków własnych w budżecie gminy pozwoliło na odebranie azbestu z 38 gospodarstw domowych. W 2023 roku odebrano prawie 100 ton azbestu! Jednakże, lista osób czekających na usunięcie azbestu z ich domów jest długa i czas oczekiwania może trwać nawet kilka lat.

Ewidencjonowanie zbiorników bezodpływowych.

Zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gminy mają obowiązek prowadzenia ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków. To pozwala na sprawdzenie, jak często są one opróżniane, jak usuwane są osady ściekowe i pomaga w planowaniu rozwoju sieci

kanalizacyjnej. Urząd Gminy Hyżne prowadzi taką ewidencję od 2018 roku. Od dwóch lat ewidencja zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków jest regularnie uzupełniana i aktualizowana.

Ilość zewidencjonowanych zbiorników w latach 2018-2023 przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Rodzaj zbiornika na nieczystości ciekłe	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.	Zbiorniki bezodpływowe	1063	943	855	808	735	356
2.	Przydomowe oczyszczalnie ścieków	5	7	7	8	22	37

Dzięki realizacji kolejnych etapów przyłączania gospodarstw domowych do sieci kanalizacyjnej, liczba szamb w gminie spadła o prawie 50%! Mieszkańcy częściej decydują się na ekologiczne, przydomowe oczyszczalnie ścieków, które wstępnie oczyszczają ścieki pochodzące z gospodarstw domowych. Dzięki zamontowaniu na swoim gospodarstwie domowym przydomowej oczyszczalni ścieków, właściciele będą w przyszłości zwolnieni z obowiązku przyłączenia się do istniejącej sieci kanalizacyjnej. Jednakże, należy pamiętać o regularnym opróżnianiu zbiorników na nieczystości ciekłe, oraz wywożeniu osadu z przydomowych oczyszczalni ścieków. Kontrole posiadania umów z firmami wywożącymi nieczystości ciekłe i rachunków potwierdzających ten wywóz, znacznie przyczyniły się do zwiększenia świadomości mieszkańców o konieczności posiadania zbiorników na ścieki, na swoich posesjach. W 2023 roku usługi asenizacyjne na terenie naszej gminy niezmiennie pełniły: Zakład Usług Komunalnych w Hyżnem i Gospodarka Komunalna w Błażowej.

W 2018 roku Urząd Gminy Hyżne wysłał 26 wezwań do mieszkańców gminy, dotyczących przedstawiania umów z firmami asenizacyjnymi na wywóz nieczystości i rachunków potwierdzających te wywozy z własnych posesji. W kolejnych latach (2019 i 2020) wysłano po 3 wezwania, w 2021 roku - 1, a w 2022 roku - 30. W 2023 roku liczba wysłanych wezwań wyniosła 450 (głównie skierowanych do mieszkańców miejscowości Szklary i Grzegorzówka). WzmóŜona liczba kontroli wynika przede wszystkim z zapisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (która nakłada na wójta obowiązek skontrolowania w/w dokumentów) u każdego właściciela nieruchomości niepodłączonego do sieci kanalizacyjnej – przynajmniej 1 raz na dwa lata.

Ochrona zwierząt.

Rada Gminy Hyżne co roku przyjmuje program mający na celu pomagać bezdomnym zwierzętom i zapobiegać ich bezdomności. Program na 2023 r. został uchwalony 14 kwietnia 2023 r. Uchwałą Nr

LII/410/23. Głównym celem Programu jest ograniczenie bezdomności zwierząt oraz zapewnienia im prawidłowej opieki. W związku z tym gmina corocznie przeznaczana na ten cel środki finansowe.

Wypełniając zadania zawarte w Programie, Gmina Hyżne w 2023 roku podpisała umowę ze schroniskiem, które w razie pojawienia się bezpańskiego psa, miało świadczyć gotowość do jego przyjęcia. W 2023 roku na terenie naszej gminy znaleziono 5 zwierząt (2 bezpańskie psy i 3 koty), które dzięki zaangażowaniu mieszkańców oraz działalności informacyjnej, znalazły nowy dom. W związku z powyższym, nie było potrzeby skorzystania z usług schroniska. W 2023 roku Gmina zapewniła również miejsce dla zwierząt gospodarskich, które w razie konieczności odebrania właścicielowi, miały zapewnione schronienie. Na szczęście w latach 2019- 2023 nie było sytuacji, która zmusiłaby gminę do skorzystania z tej ewentualności.

W celu realizacji Programu, w roku 2023 gmina zawarła umowę z firmą Usługi Techniczno-Weterynaryjne „Arka-Vet” Agnieszka Narożnowska z siedzibą w Przemyślu, ul. Sybiraków 34/1 na świadczenie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt. Firma ta świadczy również swoje usługi w przypadku potrzeby udzielenia pomocy bezpańskiemu zwierzęciu lub w przypadku konieczności jego wyłapania. Rok 2023 był już trzecim rokiem kiedy wprowadzono dopłaty z budżetu gminy do sterylizacji i kastracji psów i kotów z terenu gminy Hyżne. W latach 2021 i 2022 były to dopłaty 50%, natomiast w roku 2023 wprowadzono 100% dopłatę do w/w zabiegów. Ponadto zabiegi te rozszerzono o elektroniczne znakowanie zwierząt tzw. „czipowanie”. Z dopłat skorzystało 60 mieszkańców gminy. Na cel ten z budżetu gminy wydano 20 450,00 zł w tym kwotę 5 000,00 zł pozyskane z fundacji ZWIERZ. Akcja cieszyła się dużym zainteresowaniem, co świadczy o konieczności jej kontynuowania w kolejnych latach. Pomoże to ograniczyć niekontrolowany przyrost populacji zwierząt domowych, a co za tym idzie przyczyni się do redukcji zwierząt bezpańskich. W roku 2023 gmina zorganizowała miejsce czasowego pobytu zwierząt na bazie Zakładu Usług Komunalnych w Hyżnem. Jest to punkt krótkiego przetrzymania odłowionych bezdomnych zwierząt na czas poszukiwania ich dotychczasowych opiekunów, bądź do czasu oddania ich do adopcji lub schroniska.

Wydatki poniesione na realizację Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt w latach 2019-2023 przedstawia poniższa tabela:

Lp.	PRZEZNACZENIE	2019	2020	2021	2022	2023
1.	Zapewnienie miejsca w schronisku.	-	-	2 500,00	2 500,00	6 150,00

2.	Wylapywanie bezdomnych psów z terenu Gminy i zapewnienie im opieki oraz zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt.	4 240,00 zł	8 690,70 zł	11 741,80	18 445,00	28 450,00 zł (w tym 20 450,00 zł kastracja)
SUMA		4 240,00 zł	8 690,70 zł	14 241,80	20 945,00	34 600,00 zł

Patrząc na poniesione koszty, w ciągu ostatnich lat, można zauważyć tendencję wzrostową. Wynika to ze świadomego podejścia do tematu ochrony zwierząt w Gminie Hyżne i podejmowaniu działań, które w efekcie mają zapobiegać bezdomności zwierząt.

Gospodarka leśna i usuwanie drzew:

Jak wynika z ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r., usuwanie drzew i krzewów z terenu nieruchomości może nastąpić po uzyskaniu stosownego zezwolenia wydanego przez Wójta Gminy. Z obowiązku uzyskania w/w zezwolenia, zwolnione są osoby fizyczne pod warunkiem usuwania drzew i krzewów z nieruchomości nie związanej z działalnością gospodarczą. Brak konieczności uzyskania zezwolenia nie zwalnia jednak z obowiązku zgłoszenia zamiaru usunięcia drzew i krzewów. Zgłoszeniu podlegają drzewa, których obwody pni na wysokości 5 cm przekraczają:

- 80 cm - w przypadku topoli, wierzby, klonu jesionolistnego oraz klonu srebrzystego,
- 65 cm - w przypadku kasztanowca zwyczajnego, robinii akacjowej oraz platanu klonolistnego,
- 50 cm - w przypadku pozostałych gatunków drzew.

Ilość zgłoszeń o zamiarze usunięcia drzew i krzewów oraz ilość usuniętych drzew przedstawia poniższa tabela:

Rok 2018		Rok 2019		Rok 2020		Rok 2021		Rok 2022		Rok 2023	
Ilość wniosków	Ilość drzew	Ilość wniosków	Ilość drzew	Ilość wniosków	Ilość drzew	Ilość wniosków	Ilość drzew	Ilość wniosków	Ilość drzew	Ilość wniosków	Ilość drzew
145	1061	154	1020	134	938	145	1096	171	1021	137	856

W 2023 roku wydano także 7 decyzji dla podmiotów gospodarczych, w zakresie wycinki drzew.

Na terenie gminy Hyżne znajdują się działki lasu gminnego, których łączna pow. wynosi 42,14 ha. W roku 2023 przeprowadzono tylko cięcia sanitarne drzew obejmujące usunięcie wiatrołomów i wywrotów. Łącznie pozyskano z w/w zabiegów 41,18 m³ drewna.

1.7. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ ORAZ GAZ.

Gmina Hyżne zaspokaja swoje zapotrzebowanie na energię elektryczną dzięki współpracy z PGE Dystrybucja S.A. Oddział Rzeszów. Ta firma realizuje na terenie gminy różne zadania związane z siecią elektroenergetyczną. Obejmują one przyłączanie nowych obiektów do sieci, modernizację istniejących linii, wymianę kabli oraz rozbudowę sieci w celu obsługi nowych odbiorców.

Z kolei potrzeby gminy na ciepło są zaspokajane przez Polską Spółkę Gazownictwa Sp. z o.o., Oddział w Tarnowie. Ta firma dostarcza gaz do miejscowości na terenie gminy za pomocą sieci gazowych średniego ciśnienia. Nowe sieci gazowe są budowane z rur polietylenowych, co zapewnia ich długotrwałe i bezawaryjne działanie. W ramach obecnego planu rozwoju, nie przewiduje się znacznej rozbudowy sieci gazowej. Jednakże, w planach inwestycyjnych firmy przewidziano fundusze na podłączanie nowych odbiorców do sieci gazowej.

Warto wspomnieć, że przez Gminę Hyżne ma przebiegać rurociąg Rozwadów-Strachocina. Ten o średnicy jednego metra rurociąg to strategiczna dla naszego państwa inwestycja, która przyniesie gminie pokaźne zyski w postaci podatków.

1.8. POMOC SPOŁECZNA, WSPIERANIE RODZINY I SYSTEM PIECZY ZASTĘPCZEJ, OCHRONA ZDROWIA.

Pomoc społeczna

Pomoc społeczna to system wsparcia państwa dla osób i rodzin w trudnych sytuacjach życiowych, których nie mogą one samodzielnie pokonać. Na terenie gminy Hyżne, główną jednostką świadczącą taką pomoc jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Ośrodek ten, założony w 1990 roku, jest częścią struktury gminy i działa jako osobna jednostka budżetowa. Zadania ośrodka obejmują przede wszystkim przyznawanie i wypłacanie świadczeń ustawowych, pracę socjalną, rozwijanie infrastruktury socjalnej, analizowanie i ocenianie potrzeb społecznych oraz rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy.

Rodzaje świadczeń z pomocy społecznej obrazuje poniższa tabela:

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin					Kwota wypłaconych świadczeń				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
zasilek stały	19	23	19	20	17	107 023,72	119 445,21	104 099,57	120 646,11	107 301,00
zasilek okresowy	49	60	61	54	46	162 670,00	167 519,00	177 820,57	197 000,00	161 191,55
zasilek celowy	132	135	135	133	122	192 766,62	144 100,00	234 426,12	239 374,88	260 585,96
w tym: w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”	95	108	94	79	57	157 766,62	187 560,00	192 426,12	191 874,88	210 585,96
w tym: klęska żywiołowa, zdarzenie losowe	0	32	1	1	1	0	120 000,00	3 000,00	2 500,00	6 000,00
usługi opiekuńcze	5	4	4	5	7	16 888,96	17 161,27	26 070,09	30 375,14	47 537,48
specjalistyczne usługi opiekuńcze	4	4	2	2	1	35 171,69	13 706,00	15 126,00	19 407,43	14 386,97

schronienie	1	1	1	3	2	8 016,00	8 850,00	952,00	11 190,76	6 980,00
pobyt w domu pomocy społecznej	7	5	6	5	5	173 081,25	121 239,21	163 536,78	192 968,93	232 869,38
posiłki w szkole	139 dzieci	122 dzieci	83 dzieci	109 dzieci	120 dzieci	43 943,38	29 876,00	19 096,50	44 293,10	67 975,38
w tym: dowóz posiłków do szkół	67 dzieci	17 dzieci	42 dzieci	41 dzieci		12 040,00	8 325,00	13 477,38	13 832,02	21 438,66
składki na ub. zdrowotne	15	17	15	14	14	8 546,58	8 411,06	7 721,98	9 273,12	8 933,58
pobyt w placówce opiekuńczo-wychowawczej i rodzinie zastępczej	2 dzieci	2 dzieci	2 dzieci	2 dzieci	5 dzieci	52 982,21	56 700,00	56 619,89	63 897,48	80 019,93
praca socjalna	68	70	61	93	63	-	-	-	-	-
kontrakty socjalne	7	6	4	5	8	-	-	-	-	-

W 2023 długotrwała i ciężka choroba, ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność.

Główne powody przyznania pomocy przedstawia poniższa tabela:

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin					Liczba osób w rodzinie				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
ubóstwo	106	98	83	86	80	305	246	192	210	198
sieroctwo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
bezdomność	1	2	2	3	4	1	2	2	3	4
potrzeba ochrony macierzyństwa	47	39	38	35	40	254	205	204	191	216
w tym: wielodzietność	39	37	32	33	31	216	199	174	184	176
bezrobocie	73	78	71	61	58	213	235	191	159	164
niepełnosprawność	67	60	57	61	53	187	159	142	140	132
długotrwała lub ciężka choroba	88	78	88	93	86	220	188	199	203	195
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego- ogółem	66	56	35	28	23	202	175	108	86	74
w tym: rodziny niepełne	20	20	19	16	12	62	60	55	44	34
rodziny wielodzietne	7	11	4	2	2	44	61	22	13	12
przemoc w rodzinie	2	4	2	3	2	6	19	12	10	8
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
alkoholizm	4	4	4	4	5	9	6	4	4	8
narkomania	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	2	4	0	1	2	2	7	0	1
trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
zdarzenie losowe	2	14	1	1	1	7	40	4	1	3
sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	24	0	0	0	0	66	0	0	0

Zadaniem zleconym realizowanym przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hyżnem jest wypłacanie innych świadczeń, na które składają się: zasiłek rodzinny wraz z dodatkami, świadczenie rodzicielskie, jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka, świadczenia opiekuńcze, zasiłek dla

opiekuna, świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego, oraz świadczenie „Za życiem”. Celem w/w świadczeń jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokajaniem jego potrzeb życiowych. Rodzaje świadczeń obrazuje poniższa tabela:

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin					Kwota wypłaconych świadczeń				
	2019	2020	2021	2022	2023	2019	2020	2021	2022	2023
zasilek rodzinny	385	333	295	254	195	783 761,00	696 204,00	651 664,00	571 179,00	479 854,00
dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	23	23	13	11	4	57 177,00	41 217,00	39 242,00	28 840,00	13 920,00
dodatek z tytułu urodzenia dziecka	26	30	37	26	11	26 000,00	30 000,00	32 545,00	24 236,00	10 513,00
dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	19	9	7	7	8	36 477,00	19 914,00	21 551,00	18 747,00	18 631,00
dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	45	49	38	42	39	54 160,00	56 810,00	47 659	49 346,00	46 586,00
dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	279	248	196	163	147	37 500,00	35 600,00	31 895,00	27 353,00	24 099,00
dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	149	121	109	100	81	70 326,00	70 960,00	65 260,00	63 537,00	54 252,00
dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	93	88	79	76	67	101 650,00	101 745,00	99 238,00	100 157,00	84 501,00
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	65	59	67	52	35	65 000,00	61 000,00	67 000,00	53 000,00	36 000,00
świadczenie rodzicielskie	38	36	45	39	15	235 896,00	208 171,00	270 523,00	234 415,00	83 459,00
zasilek pielęgnacyjny	169	174	164	169	178	370 012,00	410 249,00	404 052,00	428 226,00	453 696,00
świadczenie pielęgnacyjne	41	47	56	69	73	698 117,00	869 809,00	1 198 396,00	1 699 573,00	2 048 613,00
specjalny zasilek opiekuńczy	35	23	23	14	10	201 066,00	170 423,00	125 338,00	71 500,00	48 660,00
zasilek dla opiekuna	5	4	2	1	1	37 220,00	24 449,00	9920,00	7 440,00	7 440,00
świadczenie Za życiem	1	1	1	1	2	4 000,00	4 000,00	8 000,00	4 000,00	8 000,00
świadczenie Dobry Start 300+	647	636	0	0	0	295 500,00	282 600,00	0,00	0,00	0,00
świadczenie z Funduszu Alimentacyjnego	21	18	22	18	23	112 490,00	123 849,75	112 759,00	105 541,00	110 082,00
świadczenie wychowawcze 500+	863	840	884	785	0	6 713 442,00	8 258 080,72	8 156 461,00	3 382 680,00	0,00

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hyżnem realizował w 2023 roku zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej poprzez:

1. Zapewnienie rodzinom mającym problemy opiekuńczo-wychowawcze stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego poprzez udzielanie pomocy w formie finansowej i niefinansowej;

2. Szkolenia pracowników z zakresu problematyki rodzinnej;
3. Finansowanie kosztu pobytu 2 dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej oraz 3 dzieci w rodzinie zastępczej spokrewnionej;
4. Zatrudnienie asystenta rodziny, który objął swoją pomocą 7 rodzin w tym 1 rodziny na podstawie ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Poniższa tabela obrazuje liczbę rodzin objętych pomocą asystenta:

	2019	2020	2021	2022	2023
liczba asystentów	1	1	1	1	1
liczba rodzin	7	6	6	6	7
liczba osób w rodzinach	37	31	27	26	30

Gminny Zespół Interdyscyplinarny

W Gminie działa Gminny Zespół Interdyscyplinarny, który pracuje nad zapobieganiem przemocy w rodzinie. Zespół diagnozuje problem przemocy, podejmuje działania w społecznościach zagrożonych przemocą, inicjuje interwencje, rozpowszechnia informacje o pomocy lokalnej i działa wobec osób stosujących przemoc. W pracy zespołu uczestniczą lokalne instytucje takie jak Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisariat Policji, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz placówki edukacyjne i medyczne., kurator sądowy oraz przedstawiciel organizacji pozarządowej. Działania te obejmują edukację, profilaktykę, doradztwo, indywidualne konsultacje i monitorowanie sytuacji rodzin. Tabela obrazuje dane dotyczące prac ZI:

Statystyka	2019	2020	2021	2022	2023
liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	10	6	4	4	5
liczba prowadzonych spraw przez Zespół Interdyscyplinarny	14	2	0	0	0
liczba powołanych grup roboczych/diagnostyczno-pomocowych	0	9	14	10	11
liczba posiedzeń grup roboczych/diagnostyczno-pomocowych	0	22	40	42	34
Liczba prowadzonych spraw przez grupy robocze/diagnostyczno-pomocowe	0	9	20	18	14
liczba założonych NK-A	6	10	15	11	11
w tym: przez policję	5	6	15	10	9
przez GOPS	1	3	0	1	1
przez ochronę zdrowia	0	1	0	0	1
przez oświatę	0	0	0	0	0
przez GKRPA w Hyżnem	0	0	0	0	0
liczba zakończonych NK	10	7	12	15	5

Zadania pomocy społecznej obejmują pracę socjalną oraz przyznawanie różnych świadczeń, które pomagają osobom i rodzinom radzić sobie z codziennymi problemami. Dane statystyczne pokazują spadek liczby osób korzystających z większości świadczeń rodzinnych, co wynika z mniejszej liczby osób spełniających kryteria. Ponadto, świadczenia takie jak 500+ i „Dobry start” przeniesione zostały do Zakładu

Ubezpieczeń Społecznych, co również wpłynęło na spadek liczby osób korzystających. Pomimo iż liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej zmalała, nie zanotowano spadku wydatków na świadczenia. Zaniepokojenie budzi duża liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia z powodu długotrwałej choroby czy niepełnosprawności.

1.9. OŚWIATA.

1.9.1 ORGANIZACJA SZKÓŁ W ROKU 2023.

Informacje ogólne.

Gmina Hyżne jest organem prowadzącym dla sześciu ośmioklasowych szkół podstawowych. Struktura organizacyjna prowadzonych szkół jest uzależniona od wielkości szkoły rozumianej liczbą uczniów pobierających w nich naukę. W dwóch szkołach tj. w Szkole Podstawowej im. Św. Jana Pawła II w Wólce Hyżneńskiej oraz w Szkole Podstawowej im. 21 Brygady Strzelców Podhalańskich w Brzezówce nauczanie prowadzone jest w systemie klas łączonych. W każdej z sześciu szkół prowadzone jest wychowanie przedszkolne w formie obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego. Szkoła Podstawowa im. gen. Władysława Sikorskiego w Hyżnem obowiązek wychowania przedszkolnego realizuje w dwóch oddziałach tzw. klasach „zerowych” oraz w trzech oddziałach przedszkolnych. W szkole w Hyżnem i w Dylągówce prowadzone są ponadto punkty przedszkolne.

Zgodnie ze stanem z dnia 30 września 2023 roku w szkołach pobierało naukę 575 uczniów, zaś z wychowania przedszkolnego korzystało 256 dzieci w wieku 3-6 lat.

Tygodniowa liczba godzin zajęć w szkołach podstawowych zatwierdzona do realizacji z dniem 1 września 2023 roku wynosiła 2318,5 godz. w tygodniu.

W roku 2023 Szkoła Podstawowa im. gen. Wł. Sikorskiego w Hyżnem kontynuowała w ramach trwałości realizację projektu „Utworzenie ośrodka wychowania przedszkolnego w Gminie Hyżne”. Projekt realizowany był w formie punktu przedszkolnego z 10 godzinnym czasem pobytu dla 25 dzieci.

W Szkole Podstawowej im. Tadeusza Gajcego w Szklarach, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom rodziców, zmieniono organizację wychowania przedszkolnego wydłużając czas pracy oddziału przedszkolnego o jedną godzinę dziennie, podobnie jak w Szkole Podstawowej im. gen. Władysława Sikorskiego w Hyżnem.

Do wartych podkreślenia wydarzeń mających miejsce w roku 2023 należy zaliczyć obchody 60 rocznicy powstania ruchu Społecznych Inspektorów Młodzieżowych PCK. Ogólnopolskie obchody rocznicy odbyły się w Szkole Podstawowej im. PCK w Dylągówce. Miejsce akademii nie było przypadkowe. Pierwsze Grupy Społecznych Instruktorów Młodzieżowych (SIM) powstały na Podkarpaciu, a dokładnie w Rymanowie Zdroju. W obchodach uczestniczyła Dyrektor Generalna PCK, Pani Katarzyna Mikołajczyk. Uczniowie ze Szkoły Podstawowej im. PCK w Dylągówce aktywnie uczestniczą w ruchu SIM od wielu lat.

W roku objętym raportem, podobnie jak w latach poprzednich Gmina wspierała doskonalenie zawodowe nauczycieli przeznaczając na ten cel 0,8 % planowanego funduszu płac. Ustalone zarządzeniem Wójta Gminy priorytety w zakresie dofinansowania poszczególnych form doskonalenia zawodowego zyskały akceptację związków zawodowych działających na terenie gminy. Nauczyciele mogli skorzystać z dofinansowania do ponoszonych kosztów na poziomie :

- ✓ 100% dofinansowania szkoleń rad pedagogicznych i kursów indywidualnych,
- ✓ 50% dofinansowania kosztów udziału nauczycieli w studiach podyplomowych i kursach kwalifikacyjnych, zgodnymi z potrzebami szkoły,
- ✓ 70% dofinansowania kosztów udziału nauczycieli w studiach podyplomowych i kursach kwalifikacyjnych z zakresu kształcenia specjalnego,
- ✓ 80% dofinansowania kosztów udziału nauczycieli w studiach podyplomowych i kursach kwalifikacyjnych o specjalności: fizyka, chemia, biologia, edukacja dla bezpieczeństwa, wiedza o społeczeństwie i doradztwo zawodowe.

Planowane środki na rok 2023 wyniosły - 66 951,00 zł., wydatkowano kwotę - 31 532,28 zł.

Poprawa bazy dydaktycznej szkół

W 2023 roku w szkołach na terenie Gminy Hyżne zrealizowano następujące programy:

1. „Laptop dla ucznia ” - rządowa inicjatywa, której celem było wsparcie dzieci i młodzieży w rozwoju kompetencji cyfrowych. Realizowany przez Ministerstwo Cyfryzacji program zakładał, że każdy uczeń klasy IV otrzyma na własność, bądź w formie użyczenia (na podstawie decyzji opiekuna prawnego) bezpłatny laptop. W naszej gminie w dniach 26-29 września 2023 r. Wójt Gminy Hyżne rozdysponował łącznie 59 laptopów, z czego 1 użyczono rodzicom. Rynkowa wartość 1 laptopa to 2 910,18 zł.
2. „Laptop dla nauczyciela” - w ramach programu nauczyciele mogli otrzymać bon o wartości 2 500,00 zł przeznaczony na zakup laptopa. Zgodnie z zapisami ustawy oraz rozporządzenia Ministra Cyfryzacji bon przysługiwał nauczycielom, wychowawcom i pracownikom pedagogicznym klas IV-VIII pozostającym w zatrudnieniu w dniu 30.09.2023 r. w publicznych i niepublicznych szkołach podstawowych i ponadpodstawowych oraz w publicznych szkołach artystycznych, a także w niepublicznych szkołach artystycznych posiadających uprawnienia publicznej szkoły artystycznej. W naszej gminie z tej formy wsparcia skorzystało 89 nauczycieli. Łączna wartość przyznanych bonów to 222 500,00 zł.
3. W odpowiedzi na ogłoszenie Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie Nr naboru: FEPK.07.12-IP.01-004/23 Gmina Hyżne złożyła wniosek o dofinansowanie projektu pn. „Rozwój edukacji na terenie gminy Hyżne” dla pięciu szkół. Na dzień sporządzania raportu wniosek znajduje się w fazie

negocjacji. Obok wyposażenia szkół w sprzęt i urządzenia poprawiające jakość pracy przewidziano szeroką gamę zajęć ze wszystkich dziedzin skierowanych do niemalże wszystkich uczniów.

4. W roku 2023 do projektu pn. RaP STEAM realizowanego przez Województwo Podkarpackie - Podkarpackim Zespołem Placówek Wojewódzkich w Rzeszowie zgłosiło się i zostało zakwalifikowanych 5 szkół podstawowych z terenu Gminy Hyżne. Tytuł projektu: „RaP STEAM – robotyka i programowanie w szkołach podstawowych z terenu województwa podkarpackiego”. Projekt będzie realizowany w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027, Priorytetu FEPK.07 Kapitał ludzki gotowy do zmian, Działania FEPK.07.10 Kształtowanie kompetencji w zakresie robotyki i programowania”.

Kompetencje kluczowe

W 2023 roku wzorem lat ubiegłych w szkołach prowadzonych przez Gminę Hyżne realizowano różne programy. Dotyczyły one, obok edukacji, sportu, zdrowia, ekologii, edukacji społecznej, także umiejętności językowych i komunikacyjnych.

W roku 2023 kontynuowano z powodzeniem współpracę ze Szkolnym Podkarpackim Wojewódzkim Związkiem Sportowym, w ramach programu „Akademia Małych Zdobywców” oraz „Szkolny Klub Sportowy”. Program „Akademia Małych Zdobywców” realizowano w Szkole Podstawowej im. gen. Władysława Sikorskiego w Hyżnem przy udziale 20 uczniów z klas I-III.

Program „Szkolny Klub Sportowy” realizowano w szkołach:

- ✓ Szkoła Podstawowa im. Gen. Wł. Sikorskiego w Hyżnem,
- ✓ Szkoła Podstawowa im. PCK w Dylągówce,
- ✓ Szkoła Podstawowa im. T. Gajcego w Szklarach,
- ✓ Szkoła Podstawowa im. Św. Jana Kantego w Grzegorzówce.

Zajęciami „Szkolnego Klubu Sportowego” objęto łącznie około 80 uczniów.

W obszarze zdrowia- szkoły realizowały różne programy edukacyjne takie jak: „Program dla szkół”, „Trzymaj formę”, „Dziel się uśmiechem”, „Zdrowo jem, więcej wiem”, „Klub mleczaka” czy „Czyściochowa Akademia” – ogólnopolski program profilaktyczny „Godzina dla młodych głów”. Realizowany w Szkole Podstawowej im. PCK w Dylągówce program pn. „Projektor”, skierowany był do dzieci i młodzieży mieszkających na wsi i w małych miastach mając na celu wyrównywanie szans edukacyjnych. Uczniowie uczestniczyli również w programie profilaktycznym „Kuszenie śmierci”.

W Szkole Podstawowej im. 21 Brygady Strzelców Podhalańskich w Brzezówce dla chętnych uczniów organizowano cotygodniowe wyjazdy na basen do Łańcuta w ramach akcji „Pływaj razem z nami”.

W dziedzinie ekologii- uczniowie uczestniczyli w programach takich jak „Mierzymy się ze smogiem”, „Kubusiowi Przyjaciele Natury”, „Akademia Bezpiecznego Puchatka”, „Świat w przedszkolu”, „Czyste powietrze jest w naszym interesie”. W ramach współpracy z Kołem Gospodyń Wiejskich, Szkoła Podstawowa

im. 21 Brygady Strzelców Podhalańskich w Brzezówce dołączyła do akcji „Gospodynie wspierajmy, elektrosprzęt oddajmy!”- organizując akcję zbiórki elektrośmieci. W 2023 r. uczniowie ww. szkoły aktywnie uczestniczyli w projekcie pn. „Tradycyjny Sad” organizowanym przez Fundację BOŚ.

W zakresie edukacji społecznej – w szkołach realizowano programy: „Góra Grosza”, „Pola nadziei” „Pomoc dzieciom z Afryki”, „Pomoc dla Domu Dziecka z Przeworska”.

W lutym 2023 roku w Szkole Podstawowej im. 21 Brygady Strzelców Podhalańskich w Brzezówce zorganizowano kiermasz i loterię fantową, z której dochód przeznaczono na zakup leku dla Franca z Przemyśla, chorego na SMA.

Do szczególnych osiągnięć szkół w opisywanym zakresie należy zaliczyć udział Szkoły Podstawowej im. gen. Władysława Sikorskiego w Hyżnem w zbiorce odzieży „Zrób porządek w szafie”. Szkoła zajęła I i II miejsce odpowiednio w edycji wiosennej i jesiennej. W związku z programem uczniowie otrzymali 1 000,00 zł oraz 4 tablety o wartości 2 000,00 zł, a Zakłady Opiekuńczo-Lecznicze w Hyżnem i w Nieborowie otrzymały m.in. wózki inwalidzkie, balkoniki rehabilitacyjne i kule ortopedyczne.

Uczniowie ww. szkoły aktywnie uczestniczyli ponadto w zbiorce białych i czerwonych zniczy dla cmentarzy w Ukrainie w ramach przedsięwzięcia TVP-Rzeszów – „Światelko dla Łyczkowa”. W Szkole Podstawowej im. gen. Władysława Sikorskiego w Hyżnem prowadzono także działania w ramach akcji „Zbiórki makulatury na budowę studni w Afryce” oraz zbiórkę darów dla Podkarpackiego Hospicjum dla Dzieci.

Przy współpracy ze Stowarzyszeniem Rodziców i Przyjaciół SP im. 21 BSP w Brzezówce został zorganizowany Piknik Rodzinny pt. „Baw się razem z nami, nie zaczynaj z nałogami”.

W szkole Podstawowej im. PCK w Dylągówce z powodzeniem realizowano kolejną edycję programu skierowanego do uczniów klas I-III „Magic English”.

Uzupełnieniem działań prowadzonych w ramach programów i przedsięwzięć opisanych powyżej były aktywności nauczycielskie realizowane w ramach art. 42 ust. 2 ustawy Karta Nauczyciela.

Do tej grupy zajęć zaliczamy inne zajęcia i czynności wynikające z zadań statutowych szkoły, w tym zajęcia opiekuńcze i wychowawcze uwzględniające potrzeby i zainteresowania uczniów. Były wśród nich zajęcia o tematyce:

- ✓ przedmiotowej,
- ✓ językowej,
- ✓ czytelniczo-informacyjnej,
- ✓ sportowej.

Ogólna tygodniowa liczba godzin tak rozumianych zajęć dla uczniów w trakcie roku kalendarzowego – 2023 była zmienna i wynosiła średnio ok. 75 godzin tygodniowo liczona dla wszystkich szkół.

Informacje nt. tych i innych programów realizowanych w szkołach są dostępne na stronach internetowych szkół.

Konkursy i zawody sportowe organizowane na terenie gminy

Konkursy gminne to jedna z form rozwoju zainteresowań uczniów, rozwijana od wielu lat na terenie gminy. Organizatorem konkursów i zawodów są szkoły funkcjonujące na terenie gminy. W roku 2023 zorganizowano blisko 20 konkursów i zawodów. Dotyczyły one obok tematyki związanej z prowadzoną w szkołach edukacją czy sportu i wiedzy patriotycznej.

Laureaci konkursów otrzymywali nagrody rzeczowe, finansowane ze środków zaplanowanych na ten cel w budżetach wszystkich szkół. Uczestnikom zawodów zapewniono także transport autobusem szkolnym.

Uczniowie szkół podstawowych z terenu Gminy Hyżne uczestniczyli w zawodach i konkursach na etapach poczynając od powiatowego przez wojewódzki do ogólnopolskiego włącznie. Poniższa tabela obrazuje skalę osiągnięć uczniów.

L.p.	Uzyskany tytuł	Poziom konkursu		
		Powiatowy	Wojewódzki	Ogólnopolski
1	Laureat, miejsca I-III	6	3	7
2	Wyróżnienie	4	5	2

Wyniki egzaminu ósmoklasisty

W roku szkolnym 2022/2023 do egzaminu ósmoklasisty przeprowadzonego przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Krakowie przystąpiło 61 uczniów, pobierających naukę w szkołach podstawowych na terenie Gminy Hyżne. Egzamin został przeprowadzony w dniach od dnia 23 do dnia 25 maja 2023 r. Egzamin odbywał się pod nadzorem komisji powoływanych w szkole. W ramach obserwacji zewnętrznych w jednej ze szkół gościli przedstawiciele Podkarpackiego Kuratora Oświaty w Rzeszowie.

L.p.	Obszar statystyczny	Przedmioty			
		J. polski	Matematyka	J. angielski	J. niemiecki
1	Gmina	69% (+6)	55% (-3)	66% (0)	-
2	Powiat	69% (+7)	58% (-4)	66% (0)	-
3	Województwo	68% (+7)	56% (-3)	65% (-1)	-

Wybrane dane statystyczne dotyczące funkcjonowania szkół

- 1) Liczba uczniów w szkołach podstawowych wg. stanu na dzień 30 września 2023 roku (wraz z oddziałami „0”).

W poniższym zestawieniu, w wierszu **Razem** uwzględniono liczbę uczniów z klas I-VIII oraz liczbę dzieci uczęszczających do tzw. „zerówek”. Liczba uczniów w szkołach podstawowych na terenie gminy, będąca podstawą do obliczenia subwencji oświatowej pomniejszona o liczbę dzieci z zerówek wynosiła odpowiednio, w roku 2022 - 579, zaś w roku 2023 uległa zmniejszeniu o 4 uczniów do liczby - 575.

klasa	Liczba uczniów w 2023 r.					
	Brzezówka	Dylągówka	Grzegorzówka	Hyżne	Szkłary	Wólka Hyżn.
0	16	25	17	50	18	8
1	8	7	7	30	16	0
2	6	9	10	30	9	4
3	8	14	10	42	11	2
4	8	9	8	24	8	2
5	9	11	11	37	9	5
6	9	14	6	27	8	2
7	8	11	7	41	9	1
8	4	9	7	35	9	4
Razem	76 (0)	109 (0)	83 (-9)	316 (+7)	97 (+6)	28 (-8)

2) Struktura zatrudnienia nauczycieli z uwzględnieniem stopni awansu zawodowego w roku 2023.

Liczba nauczycieli w podziale na szkoły i stopień awansu zawodowego w roku szkolnym 2023/2024							
Stop. awansu	SP Hyżne	SP Brzezówka	SP Dylągówka	SP Grzegorzówka	SP Szkłary	SP Wólka Hyżneńska	Razem globalnie
Początkujący (wcześniej stażysta, kontraktowy)	15	2	3	2	9	9	40 (-8)
Mianowany	5	3	2	2	6	5	23 (-4)
Dyplomowany	26	13	19	16	13	7	94 (+6)
Razem w szkole	46	18	24	20	28	21	157 (-6)

Liczba nauczycieli zatrudnionych w szkołach podstawowych w stosunku do lat poprzednich uległa istotnej zmianie. **W stosunku do roku ubiegłego nastąpił spadek o 6 osób.** Zmiana w strukturze zatrudnienia wg. stopni awansu zawodowego spowodowana została m.in. zmianami w zakresie uzyskiwanych przez nauczycieli stopni awansu zawodowego, w szczególności nauczycieli dyplomowanych oraz konieczności zatrudnienia na zastępstwo za osoby korzystające z urlopów macierzyńskich i rodzicielskich. Od 1 września 2022 roku obowiązują trzy stopnie awansu zawodowego nauczycieli: nauczyciel początkujący, mianowany i dyplomowany.

1.9.2 ORGANIZACJA WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO.

Wychowanie przedszkolne na terenie naszej gminy jest realizowane w dwóch formach: jako obowiązkowe roczne wychowanie przedszkolne w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych, oraz w punktach przedszkolnych prowadzonych przy Szkole Podstawowej im. gen. Władysława Sikorskiego w Hyżnem i w Szkole Podstawowej im. PCK w Dylągówce.

Strukturę zatrudnienia wraz z liczbą dzieci przedstawiono w poniższej tabeli:

L.p.	Forma wychowania przedszkolnego	Liczba oddziałów	Liczba etatów nauczyciela	Liczba etatów pomocy nauczyciela	Liczba dzieci					
					2018	2019	2020	2021	2022	2023
1	Oddziały przedszkolne	10	12,00	2,63	127	124	127	123	202	208
2	Punkty przedszkolne	2	3,00	1,63	101	97	110	116	46	48

Do dyspozycji dzieci w zakresie wychowania przedszkolnego na terenie Gminy Hyżne od września 2023 roku pozostają formy: punkt przedszkolny w Szkole Podstawowej im. PCK w Dylągówce i w Szkole Podstawowej im. gen. Władysława Sikorskiego w Hyżnem oraz 10 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych. Łącznie Gmina Hyżne dysponuje ok 300 miejscami do prowadzenia wychowania przedszkolnego.

Koszty funkcjonowania punktów przedszkolnych w 2023 r. przedstawiają się następująco:

	Koszty prowadzenia punktów przedszkolnych w 2023 r.		
	Dylągówka	Hyżne	Razem
Koszty funkcjonowania	245 763,27 (+47 363,97)	313 398,61 (-329 840,96)	559 161,88 (-282 476,99)

1.9.3 DOWÓZ DZIECI I UCZNIÓW DO SZKÓŁ.

W roku 2023 obowiązek dowożenia uczniów pobierających naukę w szkołach na terenie Gminy Hyżne, a wynikający z zapisów prawa oświatowego realizowano wobec uczniów Szkoły Podstawowej im. PCK w Dylągówce oraz Szkoły Podstawowej im. gen. Władysława Sikorskiego w Hyżnem. Dowożeniem objęci byli uczniowie klas I-VIII oraz dzieci w wieku 5 i 6 lat. Dowożenie realizowano własnym środkiem transportu z zapewnieniem opieki dla uczniów i dzieci w czasie dowozu.

L.p.	Nazwa szkoły	Liczba uczniów dowożonych
		Autobus szkolny
1	Szkoła Podstawowa im. PCK w Dylągówce	11
2	Szkoła Podstawowa im. gen. Wł. Sikorskiego w Hyżnem	84
Razem		94

Dowóz dzieci niepełnosprawnych do przedszkoli, szkół i ośrodków szkolno-wychowawczych, w których pobierają naukę bądź opiekę jest zadaniem własnym gminy. Dowóz dzieci w roku 2023 odbywał się na dwa sposoby: na podstawie umów z przewoźnikami oraz na podstawie indywidualnych umów z rodzicami, którzy sami dowozili dzieci do szkół i ośrodków szkolno-wychowawczych. I tak z terenu gminy dowożono łącznie 14 dzieci – do ośrodków w Wysokiej, w Rzeszowie oraz w Mrowli, a także do Szkoły Branżowej w Chmielniku oraz Szkoły Podstawowej im. Św. Jana Kantego w Grzegorzówce.

W roku 2023 podstawą do obliczenia kwoty zwrotu kosztów jednorazowego przewozu dzieci niepełnosprawnych do szkół i placówek oświatowych, jeżeli dowożenie zapewniają dla Gminy Hyżne rodzice lub powierzony przez nich inny podmiot jest Uchwała nr L/394/23 Rady Gminy Hyżne z dnia 17 lutego 2023 r. w sprawie określenia stawki za 1 km przebiegu pojazdu w celu ustalenia wysokości kwoty zwrotu kosztów. Zgodnie z ww. uchwałą, stawka za 1 km przebiegu wynosi dla:

- 1) dla samochodu osobowego:
  - a) o pojemności skokowej silnika do 900 cm³ – 0,89 zł;
  - b) o pojemności skokowej silnika powyżej 900 cm³ – 1,15 zł;
- 2) dla motocykla – 0,69 zł;
- 3) dla motoroweru – 0,42 zł.

1.9.4 ORGANIZACJA OPIEKI DLA DZIECI DO LAT 3.

Od 2015 r. na terenie naszej gminy funkcjonuje żłobek „Słoneczko” w Brzezówce. W 2023 r. opieką w żłobku objętych było 20 dzieci. Koszty funkcjonowania żłobka w 2023 r. wyniosły 424 561,00 zł, w tym 344 891,89 zł na wynagrodzenia i pochodne. Od rodziców pozyskano środki z tytułu:

- opłaty za wyżywienie - 36 454,00 zł.,
- opłaty stałej – 169 010,00 zł.

Średni miesięczny koszt utrzymania dziecka w żłobku w 2023 r. wyniósł 1 769,00 zł z tego 856,10 zł – to udział opłat rodziców. Koszt ten wzrósł z odpowiednio 1 256,62 zł i 654,07 zł w 2022 r.

Opiekę nad dziećmi sprawowało 5 osób, zatrudnionych w wymiarze 4,5 etatu. W stosunku do roku 2022 liczba dzieci oraz personelu zatrudnionego w żłobku nie uległa zmianie.

1.9.5 DOCHODY I WYDATKI ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ ZADAŃ OŚWIATOWYCH

1) Dochody

Podstawowym elementem finansowania zadań oświatowych gminy są:

- ✓ część oświatowa subwencji ogólnej (z wyłączeniem zadań własnych, do których zaliczamy: dowóz, prowadzenie stołówek, prowadzenie wychowania przedszkolnego w formie oddziałów przedszkolnych przy szkołach lub punktach przedszkolnych),

- ✓ dotacje celowe z budżetu państwa oraz inne dochody, w tym pochodzące z wpłat rodziców.

Część oświatowa subwencji ogólnej jest dzielona między poszczególne jednostki samorządu terytorialnego, z uwzględnieniem zakresu realizowanych przez te jednostki zadań oświatowych.

Podstawą do naliczenia subwencji oświatowej jest liczba uczniów, w tym posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. Przy ustalaniu wysokości subwencji brana jest także struktura zatrudnienia nauczycieli wg. poszczególnych stopni awansu zawodowego. Kwota ta jest rozdzielana pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego na podstawie algorytmu określanego corocznie w rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej.

Warto podkreślić, że obecnie nie ma przepisu powszechnie obowiązującego prawa, z którego wynikałoby, że budżet państwa gwarantuje środki na pokrycie wszystkich wydatków na realizację zadań oświatowych jednostki samorządu terytorialnego w ramach części oświatowej subwencji ogólnej. Do części z zadań oświatowych gmina z uwagi na wielkość otrzymywanych środków – tradycyjnie dopłaca, zaś te które wymieniono powyżej zaliczając je do zadań własnych realizuje z własnych środków.

1. dochody – subwencja:

L.p.	Subwencja oświatowa	2019	2020	2021	2022	2023
1	Ostateczna kwota części oświatowej subwencji ogólnej	7 517 180,00	7 556 957,00	8 433 685,00	8 654 650,00	9 685 023,00
2	Bon 500+ dla nauczycieli (na zakup sprzętu do zajęć w formie zdalnej)		50 000,00			
3	0,4% rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej (uzyskana na zakup pomocy dydaktycznych do pracowni przyrodniczych)	75 000,00	75 000,00	150 000,00		
4	Dodatkowa subwencja na podwyżki dla nauczycieli	244 457,00			318 615,00	
5	0,4% rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej (uzyskana w związku z wypłatą odpraw dla nauczycieli)	15 444,00				
6	0,4% rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej (uzyskana w związku ze wzrostem liczby uczniów przeliczeniowych)		205 669,00	25 246,00	2 662,00	
7	0,4 % rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej (finansowanie zajęć wspomagających uczniów w opanowaniu i utrwalaniu wiadomości i umiejętności z wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego oraz zajęć z języka mniejszości narodowej, języka mniejszości etnicznej i języka regionalnego)			34 650,00		
8	Dodatkowa subwencja - standaryzacja zatrudnienia				119 397,00	
9	0,4% rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej (zorganizowanie dodatkowych zajęć specjalistycznych z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej)				24 323,00	

10	dodatkowa kwota rezerwy subwencji ogólnej (nagroda specjalna z okazji 250 rocznicy utworzenia Komisji Edukacji Narodowej)					153 438,30
Razem		7 852 081,00	7 887 626,00	8 643 581,00	9 119 647,00	9 838 161,30

Ostateczna kwota ogólnej subwencji oświatowej (tzw. metryczka) w roku 2023 wzrosła o 1.030 373,00 zł. w porównaniu do 2022 roku przy jednoczesnym wzroście finansowego standardu A podziału subwencji o kwotę 817,3683 zł. Spadek liczby uczniów to zaledwie 4 osoby.

2. pozostałe dochody (dotacje oraz inne źródła):

L.p.	Przeznaczenie środków finansowych	Okres				
		2019	2020	2021	2022	2023
1	Dotacja na finansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego.	200 629,00	232 402,00	226 534,00	254 514,00	287 716,00
2	Dotacja na zapewnienie uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych lub materiałów ćwiczeniowych.	53 944,58	71 887,80	88 036,18	55 899,40	74 511,82
3	Dofinansowanie na Realizację Priorytetu 3 „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” dotyczące wspierania w latach 2016-2020 oraz w latach 2021-2025 organów prowadzących szkoły oraz bibliotek pedagogicznych w zakresie rozwijania zainteresowań uczniów poprzez promocję i wspieranie czytelnictwa dzieci i młodzieży, w tym zakup nowości wydawniczych.			27 000,00	3 000,00	
4	Dotacja na pokrycie kosztów udzielenia edukacyjnej pomocy stypendialnej dla uczniów o charakterze socjalnym na wypłatę stypendiów i zasiłków losowych.	90 000,00	71 500,00	62 100,00	44 100,00	52 250,00
5	Dotacja na realizację Rządowego programu pomocy dzieciom i uczniom w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne, pomocy uczniom w formie wyjazdów terapeutyczno-edukacyjnych oraz pomocy dzieciom i uczniom w formie zajęć opiekuńczych i zajęć terapeutyczno-edukacyjnych w latach 2019-2021 i 2022-2024		16 000,00			
6	Dofinansowanie w ramach resortowe programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku dla 3 „MALUCH + Moduł 2”.	27 000,00	24 300,00	30 600,00		
7	Inne (opłaty rodziców związane z wychowaniem przedszkolnym,	209 647,69	174 622,70	249 516,60	306 414,20	399 198,50

	opieką nad dziećmi do lat 3 w żłobku).					
8	Wsparcie na realizację zadań j.s.t. polegających na rozwijaniu szkolnej infrastruktury – „Laboratoria przyszłości.”			233 100,00		
9	Dotacja na realizację Rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” dotyczącego wspierania w latach 2019-2023 organów prowadzących publiczne szkoły podstawowe w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki przez organizację stołówek i miejsc spożywania posiłków.			160 000,00		
10	Wsparcie finansowe na realizację zadania w ramach przedsięwzięcia MEiN pod nazwą „Poznaj Polskę”.			79 785,00	88 139,00	
11	Środki na realizację dodatkowych zadań oświatowych o których mowa w art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.				70 283,00	20 098,00
12	Nagroda specjalną z okazji 250. rocznicy utworzenia Komisji Edukacji Narodowej					153 438,30
Razem		581 221,27	590 712,50	1 156 671,78	822 349,60	987 212,62

2) Wydatki

Do podstawowych wydatków w działalności oświatowej należy zaliczyć: wynagrodzenia i składki od nich należne, wydatki związane z realizacją zadań statutowych i świadczenia na rzecz osób fizycznych. Ich wysokość przedstawia poniższa tabela:

L.p.	Kategoria wydatków	Okres rozliczeniowy				
		2019	2020	2021	2022	2023
1	Płace i pochodne	10 330 784,31	9 936 584,84	11 240 600,06	11 993 724,52	13 224 532,35
2	Ogrzewanie, energia elektryczna, woda	322 989,66	255 499,74	434 507,73	425 658,44	521 684,62
3	Dowóz dzieci	202 961,37	190 973,52	248 304,32	301 011,61	352 961,94
4	Zakup materiałów, pomocy dydaktycznych, usług remontowych i usług pozostałych	564 161,46	765 889,93	1 173 441,83	676 710,88	574 656,46
5	Zakup podręczników	52 518,11	71 654,44	88 017,26	55 636,11	71 247,59

6	Pomoc materialna-socjalna	95 014,87	77 154,69	66 370,91	48 448,53	54 980,00
7	Zasilek losowy -powodziowy		16 000,00			
8	Dokształcanie nauczycieli	15 106,96	26 932,22	23 790,20	8 872,84	31 532,28
9	Odpis na ZFŚS, dodatek wiejski, nagrody o charakterze szczególnym niezaliczane do wynagrodzeń	930 701,62	995 571,19	996 322,01	1 083 259,09	1 328 974,22
10	Zakup pieca c.o. do szkoły	46 500,00	0,00	0,00		
11	Zakup pieca konwekcyjno-parowego do stołówek -2 szt.			40 000,00		
12	Zakup traktorka do koszenia trawy (2 szt.) SP Grzegorzówka, SP Szklary				21 600,00	
13	Wykonanie parkingu przy szkole			26 950,84		
14	Wykonanie instalacji fotowoltaiki dla żłobka			28 200,00		
15	Zakup urządzenia wielofunkcyjnego Konica Minolta					12 000,00
16	Dożywianie dzieci PP +żłobek+ OP	93 180,52	77 735,50	86 591,35	147 331,00	177 844,83
17	Koszty opieki przedszkolnej (poza gminą)	66 030,55	0,00	126 547,70	138 961,92	201 414,77
18	Pozostałe wydatki	59 728,23	60 857,52	184 367,55	212 059,99	83 274,17
Razem		12 779 677,66	12 474 853,59	14 764 011,76	15 113 274,93	16 635 103,23

Analizując strukturę wydatków w oświacie, widoczny jest trend wzrostowy w porównaniu do lat ubiegłych. Płace wzrosły o 1 230 807,83 zł, ze względu na wzrost minimalnego wynagrodzenia pracowników obsługi i administracji szkół oraz podwyżki płacy dla nauczycieli. Wzrost wydatków można zaobserwować praktycznie w każdej kategorii wydatków, w tym również znaczny wzrost kosztów opieki przedszkolnej (poza gminą) (+62 452,85 zł w porównaniu do roku 2022).

Wydatki ogółem wzrosły rok do roku o 1 521 828,30 (w 2022 r. wzrost ten był na poziomie 349 263,17 zł.). W 2023 r. wydatki na oświatę przewyższyły dochody wynikające z subwencji i pozostałych dochodów o kwotę niespełna 6 mln zł (podobna sytuacja miała miejsce w roku 2022).

a) Wynagrodzenia nauczycieli w podziale na szkoły:

Lp.	Wydatki na płace nauczycieli w poszczególnych szkołach ¹	2019	2020	2021	2022	2023
1	SP Brzezówka	729 540,47	811 189,49	870 732,13	981 445,39	1 121 481,75
2	SP Dylągówka	1 114 199,63	1 167 878,62	1 293 582,32	1 402 091,67	1 458 820,54
3	SP Grzegorzówka	1 033 051,29	1 055 213,16	1 126 683,68	1 236 963,72	1 327 269,51
4	SP Hyżne	2 341 891,81	2 569 637,05	2 829 224,44	2 886 510,41	3 160 182,60
5	SP Szklary	1 041 899,54	1 100 184,06	1 262 250,73	1 294 892,19	1 418 482,67
6	SP Wólka Hyżneńska	692 988,65	706 413,44	691 204,67	726 736,57	764 984,36
7	Gimnazjum	579 175,37				
Razem		7 532 746,76	7 410 515,82	8 073 677,97	8 528 639,95	9 251 221,43

dotyczy wynagrodzeń osobowych, dodatkowego wynagrodzenia rocznego i dodatku wiejskiego.

b) Średnie miesięczne zarobki netto („na rękę”) na poszczególnych stopniach awansu zawodowego nauczycieli zatrudnionych na terenie gminy Hyżne:

L.p.	Stopień awansu zawodowego	Okres rozliczeniowy/zarobki netto				
		2019	2020	2021	2022	2023
1	Nauczyciel dyplomowany	4 623,82	4 783,24	5 202,18	5 271,70	5 793,98
2	Nauczyciel mianowany	3 738,83	3 824,49	4 094,33	4 745,27	5 006,42
3	Nauczyciel kontraktowy	2 861,42	3 110,46	3 276,39	3 635,90 nauczyciel początkujący	4 093,35
4	Nauczyciel stażysta	2 681,57	2 818,46	3 075,18		

Warto zauważyć, że dla nauczyciela dyplomowanego (a tych w naszej gminie jest 60%) różnica w wynagrodzeniu między rokiem 2019, a 2023 wynosi 1 170,16 zł, co stanowi wzrost o około 25%. Udział kosztów płac nauczycieli w stosunku do całości kosztów w oświacie pozostaje niezmiennie od kilku lat na poziomie bliskim 80%.

Na bieżące funkcjonowanie sześciu szkół podstawowych wydano **w roku 2023 kwotę 10 337 895,63* zł (9 288 704,18 zł w 2022 r.)**, w tym na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń nauczycieli i pracowników obsługi wydatkowano – **8 476 933,75 zł (7 613 269,52 zł w 2022 r.)**. W oparciu o wydatki na funkcjonowanie każdej ze szkół można określić koszt kształcenia jednego ucznia (bez klas „0”)

na terenie gminy. W roku 2023 podobnie jak w latach poprzednich, był on mocno zróżnicowany, a różnica ta wynikała z liczby uczniów w poszczególnych szkołach. Średni koszt kształcenia jednego ucznia wyniósł w gminie ok. 24 215,00 zł. (w 2022 r.- 19 856,00 zł.). Najniższy jest w SP w Hyżnem, a najwyższy w SP w Wólce Hyżneńskiej

*dane bez „zerówek”

Nazwa szkoły	Wydatki w rozdz.80101-szkoły podstawowe 2022	Wydatki w rozdz.80101-szkoły podstawowe 2023	Liczba uczniów w 2022	Liczba uczniów w 2023	Koszt jednego ucznia 2022	Koszt jednego ucznia 2023	Różnica w koszcie jednego ucznia 2022 a 2023
SP Brzezówka	1 090 193,27	1 204 394,64	60	60	18 169,89	20 073,24	+1 903,35
SP Dylągówka	1 510 397,23	1 673 088,63	84	84	17 980,92	19 917,72	+1 936,80
SP Grzegorzówka	1 395 564,90	1 591 001,90	75	66	18 607,53	24 106,09	+ 5 498,56
SP Hyżne	2 915 017,86	3 310 282,06	259	266	11 254,90	12 444,67	+ 1 189,77
SP Szklary	1 443 947,26	1 585 500,15	73	79	19 780,10	20 069,62	+ 289,52
SP Wólka Hyżneńska	933 583,66	973 628,25	28	20	33 342,27	48 681,41	+15 339,14

c) Koszty wychowania przedszkolnego w roku 2023.

Koszty funkcjonowania 10 oddziałów przedszkolnych przy szkołach (od momentu reorganizacji tj. 1 września 2022 r. – 7 zerówek i 3 oddziały przedszkolne) – zamknął się kwotą **1 502 964,93 zł**, w tym na wynagrodzenia i pochodne wydano **1 241 658,24 zł**.

Wydatki związane z prowadzeniem punktów przedszkolnych to kwota **559 161,88 zł**, w tym:

- 1) PP przy Szkole Podstawowej w Dylągówce – **245 763,27 zł**;
- 2) PP przy Szkole Podstawowej w Hyżnem – **313 398,61 zł**.

Na wynagrodzenia personelu przedszkoli wydano łącznie kwotę **454 646,14 zł**.

d) Koszty dowożenia

Wydatki związane z dowożeniem uczniów wyniosły w 2023 r.: **352 961,94 zł**, w tym na:

- wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń (kierowca + opiekun dowozu) – 92 139,44 zł,
- zakup paliwa, części zamiennych, naprawy, ubezpieczenie i przeglądy autobusu szkolnego itp. – 71 822,36 zł,
- dowóz dzieci i uczniów niepełnosprawnych – 189 000,14 zł.

1.9.6 REMONTY PRZEPROWADZONE W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH W ROKU 2022.

W roku 2023 dokonano remontów niezbędnych do zapewnienia właściwych warunków bezpieczeństwa i higieny pracy nauczycieli i uczniów. Zakres prac był różny w poszczególnych szkołach, zaś jego skrócony opis przedstawiono w poniższym zestawieniu.

- **Szkoła Podstawowa im. 21 Brygady Strzelców Podhalańskich w Brzezówce:**

- 1) remont gabinetu dyrektora szkoły (wymiana podłogi, malowanie ścian);
- 2) remont pomieszczenia socjalnego nauczycieli (wymiana podłogi, malowanie ścian);
- 3) zakończenie prac związanych z wymianą instalacji elektrycznej w części budynku szkoły;
- 4) malowanie i drobny remont sali gimnastycznej;

- **Szkoła Podstawowa im. PCK w Dylągówce:**

- 1) dostosowanie budynku Szkoły Podstawowej im. PCK w Dylągówce do przepisów p.poż.;
- 2) remont balkonu nad salą gimnastyczną;
- 3) malowanie stołówki szkolnej;
- 4) montaż folii przeciwsłonecznej w oknach sali gimnastycznej;
- 5) remont schodów zewnętrznych i malowanie barierki do mieszkania socjalnego.

- **Szkoła Podstawowa im. Św. Jana Kantego w Grzegorzówce:**

- 1) montaż folii przeciwsłonecznej w oknach na hali sportowej;
- 2) przebudowa muru oporowego przy hali sportowej;
- 3) budowa parkingu przy boisku szkolnym.

- **Szkoła Podstawowa im. św. Jana Pawła II w Wólce Hyżneńskiej:**

Nie prowadzono prac remontowych

- **Szkoła Podstawowa im. gen. Władysława Sikorskiego w Hyżnem:**

- 1) modernizacja systemu urządzeń grzewczych c.o. i c.w.u. w głównym budynku;
- 2) malowanie jadalni;
- 3) modernizacja instalacji ciepłej wody w stołówce szkolnej;
- 4) konserwacja nawierzchni Orlika.

- **Szkoła Podstawowa w Szklarach:**

- 1) remont sufitu na sali gimnastycznej- skuwanie nawierzchni i tynkowanie;
- 2) malowanie szatni oraz pomieszczeń oddziału przedszkolnego;
- 3) malowanie ogrodzenia szkolnego w części od drogi głównej.

1.10. KULTURA, W TYM BIBLIOTEKA GMINNA ORAZ WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI I INNYMI AKTYWNYMI ŚRODOWISKAMI.

1.10.1. Kultura

Zestawienie wydarzeń kulturalnych w 2023 r.:

L.p.	Data	Nazwa wydarzenia	Miejsce
1.	29.01.2023	Wieczór Kolęd i Pastoralek	GOK Hyżne
2.	01.02.2023	Koncert Karnawałowy Orkiestry Dętej z Dylągówki	Remiza OSP w Dylągówce
4.	10.03.2023	Dzień Kobiet. Spotkanie okolicznościowe	GOK Hyżne
5.	02.04.2023	Rozstrzygnięcie konkursu na Najpiękniejszą Pisanekę Wielkanocną tradycyjna i współczesna	GOK Hyżne
6.	02.04.2023	I Hyżneński Jarmark Wielkanocny	Skwer im. gen. Wł. Sikorskiego
7.	01.05.2023 -07.05.2023	Konkurs fotograficzny pn. „Zdjęcie z białą-czerwoną”	GOK Hyżne
8.	20.05.2023	Noc Muzeów	GOK Hyżne
9.	24.06.2023	Noc Świętojańska	Teren nad zalewem w Dylągówce
10.	09.07.2023	Obchody 80. rocznicy śmierci gen. Wł. Sikorskiego XXI Złot Szlakiem Rodowodu gen. Sikorskiego – XI Rajd Rowerowy	Teren gminy Hyżne
11.	10.07.2023 – 14.07.2023	Letnia półkolonia dla dzieci	GOK Hyżne
12.	22.07.2023	Jubileusz 100-lecia Orkiestry Dętej z Dylągówki	Stadion Sportowy w Dylągówce
13.	22-23.07.2023	IV Dni Gminy Hyżne Festiwal ARTIS	Stadion Sportowy w Dylągówce
14.	20.08.2023	Dożynki Gminne	Brzezówka
15.	22.09.2023	Narodowe Czytanie	GOK Hyżne
16.	07.10.2023	Gminny Dzień Seniora	Hala przy SP w Hyżnem
17.	19.10.2023 – 17.11.2023	Wystawa malarstwa Stefanii Wójcik	GOK Hyżne
18.	28.10.2023	Jubileusz 50-lecia działalności ZPiT Hyżniacy	WDK w Rzeszowie
19.	9.11.2023	Eliminacje Gminne konkursu pn. Literatura i Dzieci	GOK Hyżne
20.	10.11.2023	Gminne obchody Święta Niepodległości	GOK Hyżne
21.	17.11.2023	Eliminacje Rejonowe konkursu pn. „Literatura i Dzieci”	MGOK Tyczyn
22.	01.12.2023	Uroczyste spotkanie podsumowujące projekt dla Seniorów pn. „Jesień życia!”	GOK Hyżne
23.	17.12.2023	II Hyżneński Jarmark Świąteczny	Skwer Sikorskiego

Zestawienie zajęć cyklicznych organizowanych w GOK w Hyżnem w 2023 r.:

L.p.	Dzień tygodnia	Nazwa	Miejsce
1.	Poniedziałek	<ul style="list-style-type: none"> • Warsztaty tańca nowoczesnego - Zespół Sagat gr. młodsza (GOK Hyżne) • Warsztaty tańca nowoczesnego - Zespół Sagat gr. średnia (GOK Hyżne) • Warsztaty tańca nowoczesnego - Zespół Sagat gr. starsza (GOK Hyżne) 	GOK Hyżne
2.	Wtorek	<ul style="list-style-type: none"> • Szkołka Wokalna - Zespół VocaLovers (GOK Hyżne) • Studio muzyczne (GOK Hyżne) 	GOK Hyżne
3.	Środa	<ul style="list-style-type: none"> • Próby ZPiT „Hyżniacy” (GOK Hyżne) 	GOK Hyżne

		<ul style="list-style-type: none"> • Studio muzyczne (GOK Hyżne) 	
4.	Czwartek	<ul style="list-style-type: none"> • Spotkania Klubu Seniora „Aktywni” • Próby Orkiestry Dętej (Filia GOK Dylągówka) 	Stara Mleczarnia / GOK Hyżne Filia GOK w Dylągówce
5.	Piątek	<ul style="list-style-type: none"> • Szkołka Wokalna - Zespół VocaLovers (GOK Hyżne) • Warsztaty tańca towarzyskiego • Próby Grupy Jubileuszowej ZPiT Hyżnaicy 	GOK Hyżne GOK Hyżne GOK Hyżne

Współpraca z Klubem Seniora „AKTYWNI” w 2023 r.

Klub Seniora powstał w styczniu 2019 roku przy Gminnym Ośrodku Kultury w Hyżnem. Gromadzi on blisko 60 osób, które przekroczyły 60. rok życia - są to mieszkańcy gminy Hyżne. Głównym zadaniem Klubu jest promowanie aktywnego i interesującego spędzania czasu wolnego wśród osób starszych, zachowanie ich dobrej kondycji psychicznej i fizycznej, a także umożliwienie im pełnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, zarówno na płaszczyźnie społecznej, jak i kulturalnej.

W 2023 r. Członkowie Klubu Seniora „AKTYWNI”, przy wsparciu merytorycznym i finansowym GOK-u uczestniczyli w licznych przedsięwzięciach, a były to m.in.:

1. Warsztaty informacyjno- edukacyjne:	<ul style="list-style-type: none"> • Spotkanie z dietetykiem dot. zdrowego odżywiania. • Spotkania z psychologiem
2. Realizacja projektu pn. „Jesień Życia!	<p>W ramach realizowanego projektu, od sierpnia do grudnia 2023 r. seniorzy wzięli udział w cyklu warsztatów, szkoleń, spotkań i wyjazdów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Szkolenie prawidłowego chodzenia z kijkami Nordic Walking 2. Spacery w terenie Nordic Walking 3. Cykl zajęć z gimnastyki rehabilitacyjnej 4. Cykl zajęć kulinarnych wraz z opracowaniem i wydaniem folderu z przepisami) 5. Cykl zajęć teatralnych, w ramach których powstał spektakl. 6. Wyjazd do Filharmonii Podkarpackiej na koncert 7. Wycieczka do Krasiczyna 8. Wycieczka do Horyńca Zdroju 9. Integracyjne spotkanie podsumowujące.
3. Realizacja projektu Misji Obywatelskiej	<p>W ramach realizowanego projektu, od października do grudnia 2023 r. seniorzy wzięli udział w szkoleniach i wykładach z następujących bloków tematycznych:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zdrowie 2. Prawo 3. Sprawy społeczne 4. Doradztwo dla seniorów 5. Spotkanie z Policjantem 6. Spotkanie z Ratownikiem medycznym 7. Spotkanie ze Strażakiem 8. Wycieczka do Rzeszowa- zwiedzanie przejścia podziemnego 9. Wycieczka do Muzeum Bombek Choinkowych w Nowej Dębie
4. Spotkania z ciekawymi ludźmi oraz okolicznościowe spotkania integracyjne:	<ul style="list-style-type: none"> • Majówka w Boskiej Dolinie – spotkanie integracyjne • Spotkanie integracyjne z okazji Dnia Kobiet • Spotkanie integracyjne „Tłusty Czwartek” • Integracyjne spotkanie „Andrzejski” • Spotkanie Wigilijne
5. Inne:	<ul style="list-style-type: none"> • Udział w Obchodach Rocznicy Odzyskania przez Polskę Niepodległości • Wizyty w przedszkolu w ramach integracyjnych międzypokoleniowych lekcji • Akcje charytatywne na rzecz Ukrainy

Na imprezy kulturalne w roku 2023 przeznaczono środki w wysokości 181 488,83 zł, o 1697,58 zł mniej, niż rok wcześniej.

1.10.2. Biblioteka

Analizując dane z ostatnich pięciu lat, widoczne są pewne trendy w wypożyczaniu książek z różnych kategorii. Ogólnie, liczba wypożyczeń osiągnęła szczyt w 2022 roku. Czytelnicy wypożyczyli wtedy 16214 woluminów. Wcześniej w roku 2019 było to 14815 woluminów. W roku 2020 z powodu pandemii i zamknięcia bibliotek dla czytelników liczba wypożyczeń spadła do 13905, by po jej zakończeniu wzrosnąć w roku 2021 do 15864. W 2023 roku mamy jednak znów spadek wypożyczeń. Niewątpliwie wpływ na to miało zamknięcie 2 filii na łączny okres 1 miesiąca z powodu inwentaryzacji ich księgozbiorów. W przypadku literatury dla dorosłych, najwięcej wypożyczeń odnotowano w 2021 (8673 woluminy) i 2022 roku (8614 woluminów), a najmniej w 2023 r. (6617). Jeżeli chodzi o literaturę dla dzieci i młodzieży, najbogatszy w wypożyczenia był rok 2023 i 2022 (6649 i 6617 odpowiednio). Najmniej wypożyczeń tej literatury przypada na rok 2020 (5475). Literatura popularnonaukowa osiągnęła szczyt popularności w 2019 roku (1181 wypożyczeń), po czym odnotowano spadek w kolejnych latach. Najmniej tego rodzaju literatury czytelnicy wypożyczyli w 2023 r..

Osoby uczące się w 2023 r. stanowiły największą grupę czytelników, z 506 osobami z ogólnej liczby 885, co stanowi około 57,2 % wszystkich czytelników. Osoby pracujące były drugą największą grupą, ze 199 czytelnikami, co stanowi około 22,5 % ogólnej liczby czytelników. Pozostałe osoby, w tym bezrobotni, niezatrudnieni, emeryci, renciści oraz dzieci nie objęte obowiązkiem szkolnym, stanowiły około 20,3 % o czytelników, z łączną liczbą 180 osób. Wnioskując z tych danych, najaktywniejszymi czytelnikami są osoby uczące się. Z danych wynika, że najwięcej czytelników to dzieci w wieku 6-12 lat. Kolejną dużą grupą są dorośli w wieku 25-44 lat. Najmniej reprezentowani są najmłodsi czytelnicy (do 5 lat) oraz młodzież w wieku 16-19 lat.

1.10.3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi.

Działalność organizacji pozarządowych i innych podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego jest istotną cechą społeczeństwa demokratycznego, elementem spajającym i aktywizującym społeczność lokalną. Wiele dziedzin życia społecznego nie mogłoby funkcjonować bez aktywności obywatelskiej przejawiającej się w wielu ważnych inicjatywach. Współpraca jednostek samorządowych z organizacjami pozarządowymi stwarza szansę na lepsze zorganizowanie wspólnego celu jakim jest poprawa jakości życia mieszkańców gminy Hyżne.

Działania podejmowane w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi zawarte zostały w Wieloletnim Programie Współpracy Gminy Hyżne z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2023-2025, który został przyjęty przez Radę Gminy Hyżne 25 listopada 2022 r. Uchwałą Nr XLVIII/376/22.

Celem głównym Programu jest zaspokajanie potrzeb mieszkańców gminy, budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy samorządem, a organizacjami pozarządowymi poprzez wspieranie ich w realizacji ważnych celów społecznych oraz wzmacnianie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

Współpraca pomiędzy gminą, a organizacjami pozarządowymi prowadzona była w formie finansowej oraz pozafinansowej.

Pozafinansowe formy współpracy realizowane były m.in. poprzez udzielanie pomocy merytorycznej przy realizacji zleconych zadań, informowanie o planowanych kierunkach działań, o ogłaszanych konkursach oraz o możliwościach pozyskiwania środków finansowych na ich działalność z różnych zewnętrznych źródeł.

W ramach współpracy finansowej w 2023 r. zgodnie z priorytetowymi zadaniami publicznymi gminy zawartymi w Programie zrealizowano zadania z zakresu:

- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym,
- podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej i pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,
- wspierania i upowszechniania kultury fizycznej.

Wspieranie oraz powierzanie do realizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym odbywało się w drodze otwartych konkursów ofert jak i w trybie pozakonkursowym. W 2023 roku Wójt Gminy Hyżne ogłosił 4 otwarte konkursy ofert oraz 4 oferty złożono w trybie pozakonkursowym (tzw. „mały grant”).

Zestawienie środków finansowych przeznaczonych dla organizacji pozarządowych w 2023 roku przedstawia poniższa tabela:

Sfera pożytku publicznego	Kwota przeznaczona w budżecie Gminy Hyżne	Nazwa zadania	Data realizacji zadania
przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym	1 500,00	„Jasełka”	03.01.2023 r. - 20.01.2023 r.
przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym	3 000,00	„My się zimy nie boimy”	21.01.2023 r. - 15.02.2023 r.
przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym	2 000,00	„Wejź na dobrą drogę – rekolekcje profilaktyczne”	03.03.2023 r. – 13.03.2023 r.
przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym	2 500,00	„Baw się razem z nami – nie zaczynaj z nałogami”	29.05.2023 r. – 26.06.2023 r.
przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym	12 000,00	„Półkolonie profilaktyczne dla dzieci i młodzieży z terenu gminy Hyżne ”	03.07.2023 r. – 31.08.2023 r.
podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej i pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej	8 000,00	„Święto plonów”	01.08.2023 r. – 31.08.2023 r.
Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej	2 000,00	„Bieg Szlakiem gen. Wł. Sikorskiego”	05.06.2023 r. - 05.07.2023 r.
Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej	2 000,00	„Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych”	24.11.2023 r. – 10.12.2023 r.

RAZEM	33 000,00		
-------	-----------	--	--

1.11. KULTURA FIZYCZNA I TURYSTYKA, W TYM TERENY REKREACYJNE I URZĄDZENIA SPORTOWE.

1.11.1. Kultura fizyczna

W 2023 roku na terenie Gminy Hyżne odbyło się kilka imprez sportowych. W głównej mierze były one organizowane przez stowarzyszenia oraz przez szkoły z terenu naszej gminy.

Zestawienie imprez obrazuje poniższa tabela:

Lp.	Data	Nazwa	Opis	Liczba uczestników	Przeznaczone środki finansowe
1	Czerwiec 2023	Rajd Rowerowy Szlakiem Gen. W. Sikorskiego	Celem wydarzenia było m.in. - popularyzacja turystyki rowerowej jako formy rekreacji i aktywnego wypoczynku, - Promocja walorów turystyczno-krajoznawczych Gminy Hyżne - Upowszechnianie wiedzy o szlakach i ścieżkach rowerowych, - Stworzenie uczestnikom warunków do czynnego wypoczynku i rekreacji Rajd został przeprowadzony w 6 kategoriach: 1)Kategoria I: dzieci do lat 9 2)Kategoria II: 10 – 13 lat - dziewczęta i chłopcy 3)Kategoria III: 14 – 17 lat - dziewczęta i chłopcy 4)Kategoria IV: powyżej 18 roku – kobiety i mężczyźni 5)Kategoria V: Rodzice z dziećmi 6)Kategoria VI: „Zawodowcy” (osoby zrzeszone w klubach rowerzystów) – kobiety i mężczyźni. Zwycięzcy pierwszych 3 miejsc każdej kategorii otrzymali statuetki, nagrody i dyplomy.	W wydarzeniu wzięło udział ok 300 osób	13 286,08 zł
2	Czerwiec 2023	Bieg Szlakiem gen. Wł. Sikorskiego	Zadanie to zostało zrealizowane przez Klub Sportowy HALO Hyżne 25 czerwca 2023 r. w Hyżnem. Z dotacji otrzymanej z Gminy Hyżne pokryto częściowy koszt profesjonalnego pomiaru czasu.	82 uczestników	Całkowity koszt 6736,33 zł, w tym 2000,00 zł z dotacji udzielonej w ramach ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie
3	Listopad 2023	Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych	Wydarzenie sportowe zorganizowane przez Stowarzyszenie „Szczep Niezlomnych” 24 listopada 2023 r. Dzięki dotacji z Gminy Hyżne sfinansowano posiłki dla zawodników, mapy, karty startowe i zorganizowano punkty kontrolne.	80 uczestników	Całkowity koszt zadania 2600,00 zł, w tym 2000,00 zł z dotacji udzielonej w ramach ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie

Na terenie Gminy Hyżne działają trzy piłkarskie kluby sportowe, które dzięki dotacji z budżetu Gminy Hyżne mogą kontynuować swoją działalność i szerzyć kulturę fizyczną. Piłka nożna jest najpopularniejszym sportem w naszej gminie, który skupia wielu kibiców. Te kluby to:

Lp.	NAZWA KLUBU	DZIAŁANIE	DOTACJA Z BUDŻETU GMINY W 2019 ROKU	DOTACJA Z BUDŻETU GMINY W 2020 ROKU	DOTACJA Z BUDŻETU GMINY W 2021 ROKU	DOTACJA Z BUDŻETU GMINY W 2022 ROKU	DOTACJA Z BUDŻETU GMINY W 2023 ROKU
1.	Ludowy Klub Sportowy TATYNA	LKS „Tatyna” Dylągówka składa się z drużyn: <ul style="list-style-type: none"> • Juniorów (ok. 25 osób), • Seniorów (ok. 20 osób). W ubiegłym roku klub uplasował się na ostatnim miejscu B-klasy. Po rundzie jesiennej 2023 wycofali się z dalszych rozgrywek.	29 000,00 zł	30 000,00 zł	30 000,00 zł	30 000,00 zł	20 000,00 zł (po aneksowaniu umowy 12 000,00 zł, finalnie rozliczono 5 472,82 zł –LKS Tatyna zwrócił 6 527,18 zł).
2.	Klub Sportowy Halo Hyżne	W zajęciach sportowych KL „HALO” Hyżne bierze udział ok. 20 seniorów oraz 50 dzieci i młodzieży. Po zakończonym sezonie 2022/2023 seniorzy awansowali do A-klasy. W ramach KL Halo Hyżne od 2019 roku działa także sekcja biegaczy , która skupia ok. 15 członków oraz sekcja kolarska z 15 członkami.	22 000,00 zł	20 500,00 zł	20 000,00 zł	20 000,00 zł	27 000,00 zł
3.	Klub Sportowy Polonia Hyżne	W roku 2023 w klubie trenowało 26 zawodników w drużynie seniorów. Klub rozegrał 19 meczów, z czego było 10 zwycięstw, 5 porażek i 4 remisy. Po rundzie jesiennej znaleźli się na 2 miejscu B-klasy.	20 000,00 zł	15 500,00 zł	20 000,00 zł	20 000,00 zł	20 000,00 zł

W Gminie Hyżne, oprócz piłki nożnej, popularne są również inne zajęcia sportowe:

- Karate: Sekcja Karate Kyokushin działa od 9 lat, prowadzona przez instruktorkę Joannę Zacharę. Treningi odbywają się w Szkole Podstawowej w Hyżnem dwa razy w tygodniu.
- Akrobatyka: Zajęcia akrobatyki odbywają się na sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej w Hyżnem, z podziałem na trzy grupy.

- Zumba: Zajęcia zumbi odbywają się w Szkole Podstawowej w Hyżnem, prowadzone przez instruktorkę Monikę Majkę.
- Strong Nation: Zajęcia cardio odbywają się w Szkole Podstawowej w Hyżnem, prowadzone przez instruktorkę Monikę Majkę.

1.11.2. Turystyka

Przez teren gminy przebiegają oznakowane piesze szlaki turystyczne:

- Zielony Szlak im. gen. Władysława Sikorskiego: Borówki – Nowa Wieś (gm. Hyżne) – Hyżne – Błażowa – Rezerwat „Mójka” – Kąkolówka – Rezerwat „Wilcze” – Wilcze (510 m n.p.m.), długość odcinka 26 km;
- Szlak niebieski, górski o długości 40 km, prowadzący z Białej poprzez Matysówkę, Dolinę Chmielnika, Grzegorzówkę, Bachórz do Dynowa;
- Szlak czarny o długości 5 km, w całości przebiegający w granicach gminy Hyżne, prowadzący z Dylągówki, obok zbiornika wodnego na Srebrniku, Ostrą Górę do Leśnictwa Hyżne.

Przez gminę prowadzi również trasa rowerowa o długości 29,8 km, tworząca pętlę zaczynającą się przy kościele w Hyżnem. Biegnie przez Dylągówkę – Szklary – Dylągówkę – Grzegorzówkę – Borówki – Brzezówkę – Hyżne.

Na terenie gminy zlokalizowany jest także wyciąg narciarski wraz z infrastrukturą towarzyszącą (szalasy wypoczynkowy, wypożyczalnia sprzętu). Długość trasy zjazdowej wynosi 320m, długość trasy turystycznej 450, przepustowość 900 os/h. Niestety rok 2023, to kolejny rok, w którym z powodu niesprzyjających warunków atmosferycznych wyciąg nie był uruchomiony.

Warto wspomnieć, że w celu realizacji zadań publicznych w zakresie rozwijania przemysłu turystycznego Gmina Hyżne wstąpiła w 2021 roku do Związku Gmin Turystycznych Pogórza Dynowskiego. Głównymi zadaniami Związku jest realizacja zadań publicznych tworzących go gmin w zakresie:

- rozwijania przemysłu turystycznego, poprzez budowę i rozbudowę infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej,
- rozwijania działań na rzecz ochrony środowiska naturalnego oraz zabytków,
- edukacji krajoznawczej i ekologicznej.

Związek Gmin Turystycznych Pogórza Dynowskiego w 2023 roku zrealizował lub rozpoczął i nadal realizuje następujące zadania:

- 1) Od 1 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2023 roku Związek realizował projekt „Czyste powietrze jest w naszym interesie” – kampania na rzecz kształtowania odpowiedzialnych postaw społecznych w kontekście troski o czyste powietrze dla społeczności Związku Gmin Turystycznych Pogórza Dynowskiego dofinansowany z programu priorytetowego „Program

Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej” z udziałem środków udostępnionych przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dla Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie w kwocie 134 109,69 zł., w którym zrealizowano:

- konferencje: otwierającą projekt 2 marca 2023 roku w Niebocku oraz podsumowującą 8 grudnia 2023 roku w Błażowej;
  - zajęcia terenowe dla 178 uczniów ze szkół podstawowych w Dydni, Warze, Dynowie, Bachórcu, Harcie, Bachowie, Grzegorzówce, Błażowej i Manasterzu;
  - warsztaty w szkołach w: Jaworniku Polskim, Dylągówce, Niebocku, Izdebkach, Dynowie, Łubnie, Babicach, Nienadowej, Lecce i Nowym Borku dla 1158 osób;
  - konkurs plastyczny z nagrodami (17 laureatów) na który wpłynęło 178 prac;
  - stoiska promocyjne Straganu Ekologicznego na 10 imprezach: Majówka pod Jaworem w Hadlach Szklarskich (28.05. 2023 r.), Dzień Dziecka w Dynowie (4. 06.2023 r.), Gminne Święto Rodziny w Pawłokomie (Gmina Dynów, 11.06.2023 r), I Międzygminny Festyn „Czyste Powietrze to nasza wspólna sprawa” w Błażowej (18.06.2023 r.), Dni Miasta i Gminy Dubiecko w Dubiecku (02.07.203 r.), Święto Gminy Nozdrzec w Nozdrzcu (22.07.2023 r.), Dni Gminy Hyżne w Dylągówce (23.07.2023 r.), Dożynki Gminne w Ruszelczycach (Gmina Krzywca, 20.08.2023 r.), Dożynki Gminne w Jablonce (Gmina Dydnia, 27.08.2023 r.), Dożynki Gminne w Błażowej (03.09.2023 r.);
  - materiały informacyjno-promocyjne, folder Panorama Pogórzy, plakat w formie kalendarza oraz zaktualizowano stronę internetową Związku – łącznie wydano drukiem: 6000 szt. folderu i 9000 szt. plakatów i przygotowano 5240 szt. materiałów informacyjno-edukacyjno-promocyjnych.
- 2) W październiku 2023 roku Związek otrzymał dofinansowanie z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych w wysokości 8 000 000,00 zł na realizację zadania: Budowa, przebudowa i remont infrastruktury turystycznej na terenie Związku Gmin Turystycznych Pogórza Dynowskiego. Obecnie trwa procedura przetargowa, a realizacja poszczególnych inwestycji zaplanowana jest jeszcze w tym roku.
- 3) Od 1 października 2023 roku realizowany jest projekt pn. „Z questem odkrywamy tajemnice przyrody – cykl wydarzeń promujących OZE na terenie Związku Gmin Turystycznych Pogórza Dynowskiego” dofinansowany z programu priorytetowego „Program Regionalnego Wsparcia Edukacji Ekologicznej” z udziałem środków udostępnionych przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dla Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie w kwocie 141 062,40 zł. Projekt zakłada utworzenie 9 questów

(gra terenowa) po 1 w każdej gminie Związku oraz 9 Turniejów Grywalizacji a także organizację konkursu plastycznego.

- 4) Związek współpracuje z Podkarpacką Regionalną Organizacją Turystyczną w ramach promocji Związku poprzez Krainę Dolina Sanu i Wisły. W ubiegłym roku Związek jako lider Krainy pozyskał środki w kwocie 35 000,00 złotych dotacji z Województwa Podkarpackiego na opracowanie i wydanie mapy „Dolina Sanu i Wisły” skala 1:100 000, w nakładzie 16 700 sztuk.
- 5) Opracowano Strategię Rozwoju Ponadlokalnego Związku Gmin Turystycznych Pogórza Dynowskiego na lata 2022 - 2030. Obecnie do strategii wprowadzane są drobne poprawki związane z pojawieniem się uszczegółowienia do priorytetu 6 Funduszy Europejskich dla Podkarpacia.
- 6) Współpraca w grupie interesariuszy projektu GREENHEALTH, realizowanego w ramach Programu Interreg Europa 2021-2027.
- 7) Związek prowadzi 2 strony internetowe oraz 4 strony na Fb.

1.12. PORZĄDEK PUBLICZNY I BEZPIECZEŃSTWO ORAZ OCHRONA PRZECIWOPOŻAROWA

I PRZECIWOPODZIOWA, W TYM WYPOSAŻENIE I UTRZYMANIE GMINNEGO MAGAZYNU PRZECIWOPODZIOWEGO.

1.12.1. Porządek publiczny

Zadania określone w ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o policji na terenie Gminy Hyżne wykonuje Komisariat Policji w Tyczynie. Do tych zadań należy między innymi ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnianie spokoju w miejscach publicznych. Na podstawie informacji zebranych z Komisariatu Policji w Tyczynie oraz z Komendy Miejskiej Policji w Rzeszowie opracowano zestawienie przestępstw i zdarzeń drogowych na terenie Gminy, które prezentowane są w poniższych tabelach.

Liczba przestępstw na terenie gminy Hyżne w latach 2019-2023.

Lp.	Rodzaj przestępstwa	2019 rok liczba przestępstw	2020 rok liczba przestępstw	2021 rok liczba przestępstw	2022 rok liczba przestępstw	2023 rok liczba przestępstw
1.	Kierowanie pojazdami mechanicznymi w stanie nietrzeźwości art. 178a§1 KK	12	11	10	5	9
2.	Kradzież art. 278§1 KK	10	5	10	6	2
3.	Włamanie art. 279§1 KK	3	5	9	1	0
4.	Bezprawne uzyskanie informacji art. 267 § 1 KK	4	1	0	0	0
5.	Oszustwo art. 286§1KK	7	8	4	8	7
6.	Podrobienie dokumentów art. 270 § 1 KK	1	2	0	0	0

7.	Groźby karalne art. 190 § 1 kk	0	1	1	3	1
8.	Uszkodzenie mienia art. 288§1 KK	4	1	14	6	1
9.	Wypadek w ruchu drogowym art. 177 § 1KK	3	0	4	2	2
10.	Znęcanie się fizyczne i psychiczne nad rodziną art. 207§1 KK	4	2	10	7	4
11.	Naruszenie czynności narządów ciała art. 157 § 1 KK	2	0	5	4	0
12.	Nieumyślne spowodowanie śmierci 155§1 KK	0	0	0	0	0
13.	Uchylenie się od obowiązku alimentacyjnego art. 209 KK	2	4	2	4	1
14.	Narażenie na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia i zdrowia art. 160§1 KK	1	0	0	0	0
15.	Inne	5	4	29	13	9
SUMA		58	44	98	59	36

Liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierowców na terenie Gminy Hyżne w latach 2018-2023.

Miejscowość	ROK 2019	ROK 2020	ROK 2021	ROK 2022	ROK 2023
Hyżne	7	8	4	3	6
Brzezówka	2	1	1	1	0
Dylągówka	0	1	1	1	0
Szklary	0	0	0	0	2
Grzegorzówka	0	0	0	0	1
Wólka Hyżneńska	1	1	1	0	0
SUMA	10	11	7	5	9

Zdarzenia drogowe w latach 2019-2023.

Lp.	Rodzaj zdarzenia drogowego	Liczba zdarzeń drogowych w Gminie Hyżne w roku 2019	Liczba zdarzeń drogowych w Gminie Hyżne w roku 2020	Liczba zdarzeń drogowych w Gminie Hyżne w roku 2021	Liczba zdarzeń drogowych w Gminie Hyżne w roku 2022	Liczba zdarzeń drogowych w Gminie Hyżne w roku 2023	Łączna liczba zdarzeń drogowych w powiecie rzeszowskim	Łączna liczba zdarzeń drogowych w powiecie rzeszowskim	Łączna liczba zdarzeń drogowych w powiecie rzeszowskim	Łączna liczba zdarzeń drogowych w powiecie rzeszowskim	Średnia liczba zdarzeń drogowych w gminach powiatu rzeszowskiego	Średnia liczba zdarzeń drogowych w gminach powiatu rzeszowskiego	Średnia liczba zdarzeń drogowych w gminach powiatu rzeszowskiego	Średnia liczba zdarzeń drogowych w gminach powiatu rzeszowskiego

							roku 2020	roku 2021	roku 2022		roku 2020	roku 2021	roku 2022	roku 2023
Zdarzenia drogowe ogółem														
1.	kolizje	54	34	30	46	31	1130	1319	4111	1206	86,9	94,2	294	92,76
2.	wypadki	11	9	8	4	7	178	192	379	164	13,69	13,7	27	12,61
SUMA		65	43	38	50	38	1308	1511	4490	1370	-	-	-	105,37
Liczba ofiar														
1.	ranni	13	10	9	3	8	187	243	464	207	14,38	16,7	33	15,92
2.	ofiary śmiertelne	0	1	0	1	1	17	6	21	14	1,30	0,4	1,5	1,07
SUMA		13	11	9	4	9	204	312	486	221	15,68	-	-	16,99
Przestępstwa drogowe														
1.	prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości	10	11	7	5	9	191	215	415	157	14,69	15,4	30	12
2.	Art. 180a . [Prowadzenie pojazdu po cofnięciu uprawnień]	0	1	0	0	0	29	18	43	0	2,23	1,3	3	0
3.	Art. 178b . [Niedostosowanie się do polecenia zatrzymania pojazdu mechanicznego]	0	-	0	0	0	29	5	15	8	2,23	0,5	1	0,6
4.	Art. 177. [Spowodowanie wypadku w komunikacji]	2	-	2	2	2	43	55	142	36	3,30	3,9	10	2,7
5.	Inne	-	-	2	1	-	-	37	96	-	-	2,6	7	-
SUMA		12	12	11	8	11	292	330	711	201	22,45	-	-	15,3
wykroczenia														
1.	wnioski o ukaranie za kierowanie pojazdem w związku z naruszeniem art. 87 § 1 KW (prowadz	2	1	2	0	2	36	50	153	14	2,76	3,6	11	1,07

	<i>enie po użyciu alkoholu)</i>														
2.	wnioski o ukaranie za kierowani e pojazdem w związku z naruszeni em art. 87 § 1a KW (<i>prowadz enie w stanie nietrzeżw ości)</i>)	0	1	0	0	0	21	5	10	2	1,61	0,4	0,7	0,14	
3.	wnioski o ukaranie za kierowani e pojazdem w związku z naruszeni em art. 87 § 2 KW (<i>prowadz enie po użyciu alkoholu)</i>)	0	1	0	0	0	4	0	0	2	0,38	0	0	0,14	
4.	Inne	43	27	48	29	35	2189	2150	1933	1115	168,3 8	153,6	138	85,76	
SUMA		45	30	50	29	37	2250	2205	2096	1133	-	-	-	87,11	

Analiza danych statystycznych wskazuje na wyraźny spadek łącznej liczby przestępstw na terenie Gminy Hyżne w porównaniu do roku 2022. W stosunku do innych gmin powiatu rzeszowskiego, Gmina Hyżne prezentuje się bardzo dobrze pod kątem zdarzeń drogowych. Zarówno ilość przestępstw drogowych jak i wykroczeń drogowych w naszej gminie plasuje się poniżej średniej. Niestety, wzrosła liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierowców na terenie gminy. Liczba zdarzeń drogowych, zarówno kolizji jak i wypadków w powiecie rzeszowskim zmniejszyła się praktycznie o połowę, co może napawać optymizmem. Tą samą sytuację możemy dostrzec w statystykach dotyczących osób rannych i zabitych na terenie powiatu. Podsumowując, obserwujemy wyraźny spadek liczby przestępstw na terenie gminy Hyżne oraz liczby zdarzeń, przestępstw oraz wykroczeń drogowych na terenie gminy oraz powiatu rzeszowskiego.

1.12.2. Ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa.

W 2023 roku na terenie Gminy Hyżne funkcjonowało 7 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych – w każdej miejscowości po jednej.

Gmina Hyżne w roku 2023 przeznaczyła na bieżące utrzymanie jednostek OSP (w tym na gotowość bojową) kwotę 334 648,86 zł. Jest to porównywalna kwota do roku poprzedniego. W 2023 roku:

- 1) w budynku OSP Dylągówka wykonaliśmy prace modernizacyjne w obrębie klatki schodowej w remizie OSP w Dylągówce oraz doposażyliśmy kuchnię. W ramach zadania wykonane zostały prace:
  - montaż nowych drzwi w kuchni, montaż parapetu, zakup stołu centralnego ze stali nierdzewnej oraz czterech regałów magazynowych, na które otrzymaliśmy dofinansowanie z Podkarpackiego Programu Odnowy Wsi na lata 2021-2025. Koszt wykonania prac wyniósł 16 500,00 zł przy 50% dofinansowaniu.
  - wykonanie gładzi na ścianach z malowaniem lamperii, ocieplenie części stropu wełną, montaż sufitów podwieszanych i kasetonowych, ułożenie płytek i cokolików na posadzkach i schodach, wykonanie kanału wentylacyjnego oraz montaż nowych opraw oświetleniowych. Prace zostały wykonane i sfinansowane w ramach Funduszu Sołeckiego, który wyniósł 56 233,31 zł.
- 2) w roku 2023 kontynuowaliśmy przy udziale Strażaków prace na budynku remizy w ramach zadania polegającego na Modernizacji budynku remizy strażackiej OSP w sołectwie Szklary. Dokończono rozpoczęte w 2022 roku prace w zakresie wykonanych łazienek polegające m.in. na wykonaniu sufitów podwieszanych, położeniu nowych płytek na posadzce i ścianach oraz montażu mebli, ceramiki i armatury łazienkowej. Łączna wartość zadania sfinansowana przez Gminę wyniosła 36 409,90 zł, z czego 36 281,90 zł sfinansowano z Funduszu Sołeckiego wsi Szklary.
  - w budynku OSP Grzegorzówka w ramach kontynuacji prac z roku poprzedniego zostały wykonane następujące prace: pomalowane ściany, wykonana lamperia lakierem dekoracyjnym, zgruntowane posadzki oraz ułożone płytki. Po wykonanych pracach sala wygląda schludnie i elegancko. Koszt robót wyniósł 27 000,00 zł, z czego 25 000,00 zł stanowiło środki Funduszu Sołeckiego. Dziękujemy strażakom za ogromne zaangażowanie. Dodatkowo Wójt i Rada Gminy postanowili o przeznaczeniu dodatkowej kwoty 25 000,00 zł na zakup pieca i okapu do kuchni, która będzie remontowana w 2024 roku w ramach kolejnego Funduszu Sołeckiego.
  - w budynku OSP Wólka Hyżneńska została wykonana modernizacja klatki schodowej. Całkowity koszt zadania wyniósł: 37 999,90 zł, w tym z Funduszu Sołeckiego wsi Wólka Hyżneńska na 2023 r. wykorzystano środki w wysokości 35 500,00 zł.

Szczegóły wydatków poniesionych na jednostki OSP przedstawia poniższa tabela:

Rodzaj wydatków bieżących w latach	2019 (zł)	2020 (zł)	2021 (zł)	2022 (zł)	2023 (zł)
------------------------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

remonty remiz OSP	22 708,44	84 831,87	103 758,49	230 510,29	199 021,01
wypłata ekwiwalentu dla strażaków za udział w szkoleniach	5 547,58	3 960,00	9 735,00	4 505,00	19 000,00
wynagrodzenie konserwatorów wraz ze składkami ZUS	17 071,20	18 498,80	14 767,50	18 460,76	19 974,59
zakup paliwa, części, remont sprzętu i wyposażenia	16 591,08	49 602,07	36 735,78	29 145,14	37 395,27
koszty energii elektrycznej, gazu i wody	9 306,68	9 927,53	12 090,69	29 822,26	28 643,41
koszty badań lekarskich strażaków	2 310,00	8 350,09	6 970,00	4 250,00	5 350
przeglądy techn. samoch. strażackich i narzędzi hydraulicznych	7 455,55	3 694,83	18 259,17	24 390,49	15 488,47
usługi telekomunikacyjne	531,12	1 908,43	752,76	748,35	753,11
ubezpieczenie budynków i pojazdów strażackich	10 539,00	17 918,00	20 973,48	17 640,62	15 798,00
Dotacja do zakupu nowego samochodu	-	365 576,00	-	-	-
OGÓŁEM	101 060,65	564 267,62	224 042,87	359 472,91	334 648,86

Strażacy z jednostek OSP systematycznie podnoszą swój poziom wykształcenia, biorąc czynny udział w szkoleniach organizowanych przez PSP w Rzeszowie. W roku 2023 z tych szkoleń skorzystało 7 osób w tym 5 osób w zakresie podstawowym (strażak ratownik) i 2 osoby z zakresu kierującego działaniami ratowniczymi OSP. Ponadto Gmina finansuje okresowe badania lekarskie, w ostatnim roku z badań skorzystało 18 strażaków OSP w tym 5 z badań na pojazdy uprzywilejowane.

Na koniec poprzedniego roku, w kwestii zabezpieczeń przeciwpowodziowych, Gmina Hyżne dysponowała w swoim magazynie, umiejscowionym w budynku Urzędu Gminy, trzema plandekami ochronnymi o wymiarach 10 m x 12 m oraz 1150 workami na piasek. Z tych worków, 900 sztuk zostało przekazane do gminnych jednostek OSP, podczas gdy pozostałe 250 sztuk pozostaje w magazynie Urzędu Gminy Hyżne.

W ramach działań związanych z obroną cywilną Wojewódzki Magazyn Sprzętu Obrony Cywilnej w Rzeszowie, działający przy Podkarpackim Urzędzie Wojewódzkim, w ubiegłym roku przekazał nam 27 łóżek polowych, 23 łóżka z materacem, 20 koców i 50 pościeli jednorazowych.

1.13. UTRZYMANIE GMINNYCH OBIEKTÓW I URZĄDZEŃ UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ ORAZ OBIEKTÓW ADMINISTRACYJNYCH.

W tym podrozdziale w raportach z lat ubiegłych prezentowaliśmy tabelę, w której zawarte były koszty funkcjonowania nieruchomości w podziale na lata, wpływy z najmu, użytkownicy nieruchomości oraz podstawa użytkowania (umowa najmu, dzierżawa itp.). Była ona jednak mało czytelna. W tym roku rozdzieliliśmy najem o koszty utrzymania.

KOSZTY UTRZYMANIA OBIEKTÓW GMINNYCH				
Lp.	Obiekt	Media		
		2021	2022	2023
1	Dom Ludowy w Brzezówce (Remiza)	1 327,50	1 664,98	2 279,01
2	Żłobek Słoneczko w Brzezówce	13 888,23	14 919,42	12 848,90
3	Szkoła Podstawowa im. 21 Brygady Strzelców Podhalańskich	19 305,86	18 963,77	18 864,17
4	Szkoła Podstawowa im. PCK w Dylągówce	93 003,10	80 393,81	82 220,00
5	Remiza OSP w Dylągówce	15 545,32	14 206,74	24 027,31
6	Filia GOK w Dylągówce	13 274,66	11 393,51	8 829,58
7	Hotel w Dylągówce	0,00	0,00	0,00
8	Szkoła Podstawowa im. J. Kantego w Grzegorzówce	75 703,05	66 235,61	65 445,80
9	Remiza OSP w Grzegorzówce	655,34	10 294,62	10 230,57
10	Szkoła Podstawowa im. Gen. Wł. Sikorskiego w Hyżnem	185 847,70	195 451,60	259 196,83
11	Remiza OSP w Hyżnem	5 227,07	7 863,81	8 671,85
12	GOK Hyżne	13 202,52	12 076,10	16 026,99
13	Stara Mleczarnia Hyżne	6 841,21	21 872,88	23 642,80
14	Urząd Gminy w Hyżnem	50 808,96	104 582,80	101 184,58
15	ZUK/Gmina Hyżne (Kółko Rolnicze)	12 419,35	19 957,76	22 176,40
16	Klub Strażaka Nieborów	2 099,34	5 153,59	6 336,90
17	Kanalizacja wraz z oczyszczalnią ścieków	124 989,56	263 032,60	298 769,10
18	Stara szkoła w Szklarach	229,88	838,55	546,11
19	Szkoła Podstawowa im. T. Gajcego w Szklarach	34 948,62	31 664,46	57 241,67
20	Remiza OSP w Szklarach	2 596,06	5 262,62	5 682,30
21	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Wólce Hyżneńskiej	26 375,49	31 453,56	26 268,01
22	Remiza OSP w Wólce Hyżneńskiej	0,00	0,00	0,00
23	Wodociąg wraz z ujęciami wody	83 597,02	176 832,91	151 937,61
24	Budynek sklepu w Wólce Hyżneńskiej	0,00	0,00	0,00
25	Skwer gen. Wł. Sikorskiego w Hyżnem	0,00	0,00	4045,52

Lp.	Obiekt	Nakłady bieżące			Nakłady inwestycyjne		
		2021	2022	2023	2021	2022	2023
1	Dom Ludowy w Brzezówce (Remiza)	869,00	0,00	2 440,00	41 562,00	62 974,00	0,00
2	Żłobek Słoneczko w Brzezówce	35 094,46	38 213,45	47 549,71	0,00	0,00	0,00
3	Szkoła Podstawowa im. 21 Brygady Strzelców Podhalańskich	19 575,14	22 391,23	22 329,85	20 000,00	0,00	0,00
4	Szkoła Podstawowa im. PCK w Dylągówce	37 677,90	33 187,19	60701,27	20 000,00	1 043 289,73	203 496,12
5	Remiza OSP w Dylągówce	20 751,47	40 688,30	18 548,01	0,00	0,00	56 233,31
6	Filia GOK w Dylągówce	0,00	3 851,85	0,00	0,00	42 021,62	0,00
7	Hotel w Dylągówce	0,00	0,00	1 315,00	0,00	0,00	0,00
8	Szkoła Podstawowa im. J. Kantego w Grzegorzówce	65 802,95	31 090,39	41 800,45	0,00	10 800,00	226 959,34
9	Remiza OSP w Grzegorzówce	23 861,52	13 566,90	1 902,00	23 861,52	13 647,80	51 940,41
10	Szkoła Podstawowa im. Gen. Wł. Sikorskiego w Hyżnem	118 423,30	86 328,40	86 184,28	20 000,00	0,00	252 748,28

11	Remiza OSP w Hyżnem	0,00	0,00	2 710,00	0,00	0,00	0,00
12	GOK Hyżne	100 240,69	4 299,35	0,00	0,00	0,00	0,00
13	Stara Mleczarnia Hyżne	319,80	1 875,00	2 297,00	108 908,85	0,00	25 000,00
14	Urząd Gminy w Hyżnem	21 554,62	24 946,82	67 137,65	152 013,38	0,00	371 179,84
15	ZUK/Gmina Hyżne (Kółko Rolnicze)	3 315,70	5 820,09	7 150,23	0,00	0,00	0,00
16	Klub Strażaka Nieborów	458,09	3 201,98	363,00	0,00	0,00	0,00
17	Kanalizacja wraz z oczyszczalnią ścieków	166 469,01	161 858,05	238 932,00	82 578,12	0,00	0,00
18	Stara szkoła w Szklarach	0,00	0,00	813,00	0,00	0,00	0,00
19	Szkoła Podstawowa im. T. Gajcego w Szklarach	65 388,38	31 851,54	44789	0,00	10 800,00	86 000,00
20	Remiza OSP w Szklarach	0,00	21 432,41	1674,00	0,00	66 123,79	36 409,90
21	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Wólce Hyżneńskiej	16 039,51	21 162,44	22017,94	0,00	0,00	0,00
22	Remiza OSP w Wólce Hyżneńskiej	13 783,50	5 499,99	1 214,00	13 783,50	0,00	37 999,90
23	Wodociąg wraz z ujęciami wody	72 825,17	85 711,17	91 118, 26	0,00	0,00	0,00
24	Budynek sklepu w Wólce Hyżneńskiej	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
25	Skwer gen. Sikorskiego			969,00			0,00

WPLYWY Z NAJMU					
Lp.	Obiekt	Wpływy z najmu		Różnica	Zmiana
		2022	2023		
1	Apteka w Dylągówce	22352,94	25071,21	2718,27	12,16%
2	Sklep budowlany w Dylągówce HALMET	8609,88	9656,91	1047,03	12,16%
3	OST w Dylągówce	7511,19	8424,60	913,41	12,16%
4	OST w Hyżnem	4975,53	5580,60	605,07	12,16%
5	Budynek kiosko-przystanek krzyżówka Dylągówka	2618,40	3032,43	414,03	15,81%
6	Bankomatu w Hyżnem	83,46	93,66	10,2	12,22%
7	Zakład fryzjerski w Dylągówce	3284,28	3662,91	378,63	11,53%
8	Budynek magazynowy Hyżne 625	2008,90	1674,18	-334,72	-16,66%
9	Ośrodek Zdrowia w Hyżnem	8838,42	9913,20	1074,78	12,16%
10	Apteka w Hyżnem	24493,59	27472,17	2978,58	12,16%
11	Poczta w Hyżnem	5527,71	6199,86	672,15	12,16%
12	Budynek sklepu w Wólce Hyżneńskiej	4315,98	4819,95	503,97	11,68%
14	Dom Strażaka w Nieborowie	203,25	731,70	528,45	260,00%
15	Czynsz Dzierżawny	6473,07	6186,82	-286,25	-4,42%

16	Cyrk Katusza		406,50		
17	Spółdzielnia Socjalna Zakręcone		430,89		
SUMA		101 296,60	113 357,59	12060,99	11,91%

1.14. DZIAŁANIA NA RZECZ POBUDZANIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI I WSPIERANIA PRZEDSIĘBIORCÓW, W SZCZEGÓLNOŚCI LOKALNYCH.

W 2023 roku na terenie Gminy Hyżne zarejestrowanych było 302 (z czego 60 zawieszonych) podmiotów gospodarczych. Oznacza to wzrost o 10 w stosunku do roku 2022 roku, kiedy na terenie Gminy Hyżne zarejestrowanych było 292 (z czego 72 zawieszonych) takich podmiotów. Większość to jednoosobowe firmy usługowe. 73% właścicieli to mężczyźni. Wiek właścicieli wynosił od 19 do 81 lat, ale najwięcej było osób między 31 a 53 rokiem życia. Główne rodzaje działalności to budowa, transport drogowy towarów, instalacje elektryczne i sprzedaż przez Internet.

1.15. PROMOCJA GMINY, WSPÓŁPRACA ZE SPOŁECZNOŚCIAMI LOKALNYMI I INNYCH PAŃSTW.

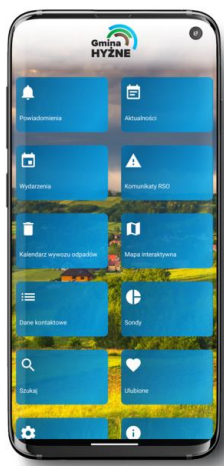
W 2023 roku, kontynuując strategię promowania Gminy Hyżne rozpoczętą trzy lata wcześniej, podjęto szereg działań. W ramach tych działań, wydano dwie nowe edycje biuletynu informacyjnego „Dzieje się”, które ukazały się w czerwcu i grudniu. Biuletyn prezentuje szerokie spektrum spraw gminy, w tym zrealizowane inwestycje, wydarzenia, a także informacje ze szkół i działalności kulturalnej.

Promocję gminy prowadzono równocześnie na oficjalnym fanpage'u Gminy Hyżne na Facebooku oraz na kanale na YouTube. Przy czym, na YouTube głównie publikowane były filmy promocyjne i nagrania z sesji Rady Gminy Hyżne, natomiast Facebook służył do przekazywania wszystkich ważnych informacji dla gminy. Kanał YouTube zgromadził 260 subskrybentów, a profil na FB zdobył 2000 „polubień” i 2400 „obserwujących”. Średnio post opublikowany na fanpage'u gminy ma 3000 unikalnych wyświetleń.

W 2023 roku z powodzeniem kontynuowaliśmy komunikację z mieszkańcami za pomocą mobilnej aplikacji Gminy Hyżne, która została uruchomiona w 2022 roku. Aplikacja ta stanowi prawdziwe narzędzie komunikacji i interakcji z mieszkańcami, umożliwia błyskawiczny dostęp do najważniejszych lokalnych wiadomości i wydarzeń. Dodatkowo, ułatwia ona kontakt z urzędem gminy, a za pomocą funkcji wysyłania powiadomień PUSH, pozwala na szybkie dotarcie z kluczowymi informacjami do każdego użytkownika. Powiadomienia mogą dotyczyć różnych spraw - od sytuacji kryzysowych, poprzez nowe wydarzenia, zmiany terminów wywozu odpadów, aż po przypomnienia o zbliżającym się terminie zapłaty podatku. Mieszkaniec za pomocą aplikacji może zgłosić sprawę, np. uszkodzenie drogi, bezpośrednio pracownikowi zajmującemu się danym tematem.

Aplikacja mobilna Gminy Hyżne nie tylko dostarcza informacji, ale również pełni funkcję promocyjną. Zawiera panel „Wydarzenia”, w którym zamieszczane są informacje o najbliższych imprezach kulturalnych, dzięki czemu mieszkańcy mogą na bieżąco śledzić życie kulturalne swojej gminy. Ta innowacyjna platforma jest kolejnym krokiem w kierunku zacieśniania więzi między władzami gminy a jej mieszkańcami.

Na chwilę obecną z aplikacji korzysta ponad 1500 użytkowników.

Gmina Hyżne

Wielozadaniowa, darmowa aplikacja mobilna dla mieszkańców

Zeskanuj kod i pobierz aplikację:

Wszystkie działania promocyjne były prowadzone z uwzględnieniem zasad nowej komunikacji wizualnej naszej gminy. Przy opracowywaniu materiałów promocyjnych, obok herbu gminy, wykorzystywano nowe logo gminy, które powstało w 2022 r. Zostało ono opracowane wraz z księgą znaków, która stała się dokumentem niezbędnym do długoterminowego budowania marki i wizerunku gminy. Księga znaków określa wymagania, co do stosowanych kolorów, czcionek oraz znaków graficznych. Pozwala zachować spójność przy tworzeniu materiałów promocyjnych, prasowych, komunikacji w socialmediach, znakowaniu ulic, obiektów zabytkowych, przystanków itd.

W 2023 roku zostały zakupione rollupy i windery z nowym logo gminy oraz ścianka reklamowa. Materiały te są wykorzystywane podczas wydarzeń kulturalnych odbywających się na terenie gminy lub innych ważnych momentów, takich jak podpisywanie umów czy spotkań na szczeblu ponadgminnym.

Działania promocyjne były podejmowane również przy współpracy ze Związkiem Gmin Turystycznych Pogórza Dynowskiego, które wydało mapę i folder turystyczny gmin wchodzących w skład związku, w tym Gminy Hyżne.

W 2023 roku promocja gminy odbywała również się poprzez organizację imprez gminnych oraz sportowych opisanych w rozdziałach 1.10 i 1.11 niniejszego raportu. Szczególnie warto zwrócić uwagę na Dni Gminy Hyżne, gromadzące już po raz kolejny tłumy mieszkańców i gości. Należy wspomnieć, że Gmina Hyżne od 2008 roku aktywnie współpracuje z Miastem Ajak na Węgrzech, szczególnie w dziedzinie oświaty, sportu, turystyki i kultury. W 2023 roku na zaproszenie Pani Burmistrz Ragany Adrienn, delegacja Gminy Hyżne z Wójtem Gminy Hyżne Panem Bartłomiejem Kuchtą na czele reprezentowała gminę podczas Dni Miasta Ajak na Węgrzech.

Wydarzeniem o ogromnym znaczeniu promocyjnym było niewątpliwie wzięcie udziału w konkursie „Nasz Zabytek” organizowanym przez Fundację Most the Most, w którym Gmina Hyżne wygrała 1 mln zł na renowację Dworku Sikorskiego w Hyżnem. Reguły konkursu były proste – wygrywa obiekt, który otrzyma najwięcej zgłoszeń. Została przeprowadzona akcja promocyjna na szeroką skalę, która zmobilizowała mieszkańców do głosowania. Przygotowane zostały filmiki promujące wydarzenie, jeden z drona, a drugi, w którym wójt gminy oprowadzał po dworku, przedstawiając jego historię i prezentując wnętrze. Strzałem w dziesiątkę okazał się #dworekchallenge czyli konkurs, w którym nagrodą był smartwatch, a polegał na przesłaniu zdjęcia z oddanym głosem i udostępnieniu posta na Facebooku. W sumie w ciągu 10 dni (akcja trwała od 11 do 21 maja) zostało przygotowanych i opublikowanych 15 materiałów do mediów. Łącznie zebrały one 43 tysiące wyświetleń! Udział w konkursie i przeprowadzona akcja promocyjna sprawiły, że o wygranej w konkursie rozpisywały się lokalne media takie jak: Rzeszów News, Nowiny24 czy TVP3 Rzeszów.

Wydarzeniem, które miało również duże znaczenie promocyjne było otrzymanie przez Wójta Gminy Hyżne Pana Bartłomieja Kuchty tytułu „Najlepszego Wójta województwa podkarpackiego” w ramach Podkarpackiej Nagrody Samorządowej 2023. To prestiżowa i bardzo ważna nagroda o zasięgu wojewódzkim, która nagradza osiągnięcia jednostek samorządu terytorialnego.

2. Wykonanie uchwał Rady Gminy.

W 2023 roku Rada Gminy Hyżne obradowała na 11 sesjach i podjęła 92 uchwały, z czego 27 stanowiło akty prawa miejscowego. Wszystkie podjęte w 2023 roku uchwały zostały wykonane, lub są w trakcie realizacji.

3. Budżet obywatelski, inicjatywa lokalna, fundusz sołecki.

3.1. INICJATYWA LOKALNA.

W 2019 roku, Rada Gminy Hyżne przyjęła uchwałę, która pozwoliła mieszkańcom i organizacjom pozarządowym na składanie wniosków o realizację zadań publicznych w ramach inicjatywy lokalnej. Te działania są pożądane, ponieważ budują samorządność i poczucie wspólnoty.

Jednakże, pomimo tych możliwości, w 2023 roku nie wpłynął żaden wniosek o realizację inicjatywy lokalnej.

3.2 FUNDUSZ SOŁECKI.

W ramach środków z funduszu sołeckiego w roku 2023 zostały zrealizowane inwestycje, które przedstawiono w poniższej tabeli:

Fundusz Sołecki 2023 r.					
Lp.	Miejscowość	Nazwa zadania	Wartość zadania	Kwota środków z funduszu	Zakres robót
1	Brzezówka	Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych, w obrębie Brzezówka, dz. o nr ewid. 738.	112 839,65 zł	38 419,49 zł	W ramach zadania została zmodernizowana droga na odcinku długości 170 m i szerokości 3 m wykonano pobocza, regulację studzienek kanalizacyjnych, podbudowę z kruszywa gr. 20 cm oraz nawierzchnie z mieszanek mineralno-bitumicznych o gr. 6 cm.
2	Brzezówka	Remont i umocnienie rowu w sołectwie Brzezówka k. P. Chochrka	28 995,00 zł	7 000,00 zł	W ramach zadania wykonano umocnienie odcinka rowu o dł. 50 mb z elementów betonowych. Na dnie ułożono korytka ściekowe, natomiast skarpy zabezpieczono płytami ażurowymi.
3	Nieborów	Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych, w obrębie Hyżne, dz. o nr ewid. 2210/4; 2569/1; 2515/1; 2569/3; 2570/1; 2514/2; 2571/1	134 565,43 zł	28 647,49 zł	W ramach modernizacji drogi dojazdowej do gruntów rolnych na odcinku długości 380 m i szerokości 3,2 m wykonano korytka przejazdne, odmulenie rowów, przepusty pod zjazdami, wyrównanie istniejącej podbudowy kruszywem 10 cm, podbudowę z kruszywa łamanego gr. 10 cm.
4	Hyżne	Przebudowa odcinka drogi wewnętrznej na Piernickiego w sołectwie Hyżne.	40 000,00 zł	20 000,00 zł	Zrealizowano przebudowę odcinka drogi wewnętrznej w kierunku do Pana Piernickiego w sołectwie Hyżne. Droga o długości 100 mb i szerokości 2,0 m została wykonana z prefabrykatów betonowych.
5	Hyżne	Uregulowanie granic geodezyjnych przy drodze na Zapady dz. nr ewid. 2002 w sołectwie Hyżne	36 281,90 zł	36 281,90 zł	W ramach środków zostały uregulowane granice drogi wewnętrznej zlokalizowanej na dz. 2002 w Hyżnem.
6	Dylągówka	Modernizacja budynku remizy strażackiej OSP w sołectwie Dylągówka	56 233,31 zł	56 233,31 zł	W ramach zadania wykonane zostały prace: - wykonanie gładzi na ścianach z malowaniem lamperii, ocieplenie części stropu wełną, montaż sufitów podwieszanych i kasetonowych, ułożenie płytek i cokoliczków na posadzkach i schodach, wykonanie kanału wentylacyjnego oraz montaż nowych opraw oświetleniowych.
7	Szklary	Remont dróg wewnętrznych w sołectwie Szklary na działkach dz. nr ewid. 2057, 856/1, 1598, 1059, 1029/1.	28 817,50 zł	20 000,00 zł	- Droga zlokalizowana na dz. nr ewid. 2057 – wbudowano 10m3 kruszywa łamanego, - Droga zlokalizowana na dz. nr ewid. 856/1 – wbudowano 40m3 kruszywa łamanego oraz zamontowano 4 mb korytek przejazdnych, - Droga zlokalizowana na dz. nr ewid. 1598 – wyremontowano przepust, prace polegały na

					demontażu istniejącego przepusty z kręgów betonowych oraz wbudowaniu nowego z PCV wraz z montażem prefabrykowanych ścianek betonowych oraz wykonaniu nawierzchni z tłucznia i masy bitumicznej, - Droga zlokalizowana na dz. nr ewid. 2057 – wbudowano 20m3 kruszywa łamanego.
8	Szklary	Modernizacja budynku remizy strażackiej OSP w sołectwie Szklary	36 409,90 zł	36 281,90 zł	W roku 2023 kontynuowaliśmy przy udziale prace na budynku remizy ramach zadania polegającego na <i>Modernizacji budynku remizy strażackiej OSP w sołectwie Szklary</i> . Dokończono rozpoczęte w 2022 roku prace w zakresie wykonanych łazienek polegające m.in. na wykonaniu sufitów podwieszanych, położeniu nowych płytek na posadzce i ścianach oraz montażu mebli, ceramiki i armatury łazienkowej.
9	Grzegorzówka	Modernizacja budynku remizy strażackiej OSP w sołectwie Grzegorzówka	27 000,00 zł	25 000,00 zł	W ramach kontynuacji prac z roku poprzedniego zostały wykonane następujące prace: pomalowane ściany, wykonana lamperia lakierem dekoracyjnym, zgruntowane posadzki oraz ułożone płytki. Po wykonanych pracach sala wygląda schludnie i elegancko.
10	Grzegorzówka	Uregulowanie granic geodezyjnych przy drodze na Remizę dz. nr ewid. 99/1, 99/2 w sołectwie Grzegorzówka	18 600,00 zł	18 600,00 zł	W ramach środków zostały uregulowane granice drogi wewnętrznej zlokalizowanej na dz. 99/1, 99/2 w sołectwie Grzegorzówka.
11	Wólka Hyżneńska	Remont dróg wewnętrznej na dz. nr 551/1 w sołectwie Wólka Hyżneńska	17 855,24 zł	17 855,24 zł	Zrealizowano remont odcinka drogi wewnętrznej o długości 200 mb i szerokości 2,5 m. Wykonano prace ziemne, usuwanie zakrzaczeń, odmulanie rowu oraz została wykonana z nawierzchnia z kruszywa .
12	Wólka Hyżneńska	Modernizacja budynku remizy strażackiej OSP Wólka Hyżneńska	37 999,90 zł	35 500,00 zł	Zakres prac obejmował m.in.: - nadlewanie i równanie schodów, - wykonanie iniekcji ścian kremem iniekcyjnym, - wykonanie hydroizolacji poziomej posadzki, - wykonanie termoizolacji poziomej, - uzupełnienie tynków cementowo wapiennych w miejscach iniekcji, - ułożenie płytek gresowych (parter, piętro, schody), - wykonanie cokolików, - wykonanie barierki ze stali nierdzewnej, - odnowienie powłok malarskich – lamperie.

4. Administracja i jednostki organizacyjne gminy.

4.1. URZĄD GMINY HYŻNE.

Praca urzędu w 2023 r. przebiegała ona bez większych zakłóceń, ale była też intensywna i złożona, ze względu na dynamiczną sytuację międzynarodową oraz jej skutki m.in. w zakresie polityki energetycznej państwa, a także na liczbę realizowanych zadań inwestycyjnych. Nie zanotowaliśmy krytycznych zagrożeń organizacyjnych bądź kadrowych. Wprowadziliśmy kolejne rozwiązania mające uczynić urząd bardziej przyjaznym dla klienta, w tym dla osób z niepełnosprawnościami. Realizowaliśmy szereg dużych projektów inwestycyjnych oraz sprostaliśmy wyzwaniom organizacyjnym w związku z nowymi zadaniami nakładanymi przez rząd. Udało się przeprowadzić planowany remont. Bez komplikacji włączyliśmy się w organizację wyborów parlamentarnych i przeprowadziliśmy je sprawnie.

Poniższe dane prezentują liczbę załatwionych w Urzędzie Gminy Hyżne w latach 2021-2023 spraw, z uwzględnieniem liczby decyzji administracyjnych:

Komórka UGH	Liczba załatwionych spraw w 2021 r.	Liczba załatwionych spraw w 2022 r.	Liczba załatwionych spraw w 2023 r.	W tym liczba wydanych decyzji administracyjnych w 2021 r.	W tym liczba wydanych decyzji administracyjnych w 2022 r.	W tym liczba wydanych decyzji administracyjnych w 2023 r.
Referat Organizacyjny i Spraw Obywatelskich	2656	3068	2162	22	176	28
Referat Inwestycji i Gospodarki Nieruchomościami	748	1134	1016	173	141	164
Referat Budżetu i Finansów	7519	7908	9156	6577	6775	8537
Urząd Stanu Cywilnego	937	1078	948	3	6	3
RAZEM	11860	13188	13 282	6775	7098	8729

W urzędzie zatrudnionych było w 2023 roku 26 osób, z czego 21 osób na stanowiskach urzędniczych, 4 osoby na stanowiskach obsługi, oraz jedna osób w ramach staży/robót publicznych. Stan zatrudnienia w urzędzie utrzymuje się od lat na stałym poziomie, mimo wzrostu liczby realizowanych zadań.

Nazwa jednostki	Liczba osób zatrudnionych koniec 2019	Liczba osób zatrudnionych na koniec 2020	Liczba osób zatrudnionych na koniec 2021	Liczba osób zatrudnionych na koniec 2022	Liczba osób zatrudnionych na koniec 2023
Urząd Gminy Hyżne	24	29 (23+6 pracowników zatrudnionych w trybie prac interwencyjnych na 3 m-ce do 31.12.2020 r.)	26 (w tym 1 osoba zatrudniona w trybie prac interwencyjnych 01.04.2021 r. – 31.12.2021 r. oraz 1 osoba zatrudniona na zastępstwo).	26 (w tym jedna osoba na urlopie rodzicielskim)	27 (26+1 osoba zatrudniona w ramach robót publicznych 01.06.2023 r. – 31.12.2023 r.)

Rok	Koszty funkcjonowania	W tym wynagrodzenia
2019	1 657 201,37	1 325 241,42
2020	1 814 669,16	1 380 121,18
2021	2 477 307,41	1 845 294,83
2022	2 589 454,96	2 111 136,15
2023	3 119 312,14	2 476 843,74

W Polsce minimalne wynagrodzenie jest corocznie regulowane przez rząd, który ogłasza jego wysokość najpóźniej do 15 września danego roku, a nowe stawki obowiązują od 1 stycznia kolejnego roku.

Wzrost wynagrodzenia minimalnego od 2018 do 2023 wyglądał następująco:

- 2018: 2100 PLN brutto,
- 2019: 2250 PLN brutto,
- 2020: 2600 PLN brutto,
- 2021: 2800 PLN brutto,
- 2022: 3010 PLN brutto
- 2023 : Od 1.1.2023 r. 3490 zł, od 1.7.2023 r. 3600 zł.

Odbiciem m.in. trendu wzrostu wynagrodzenia minimalnego jest systematyczny wzrost wynagrodzeń w urzędzie. Polityka kadrowa urzędu nastawiona jest na minimalizowanie rotacji pracowniczej, która negatywnie wpływa na jakość i szybkość załatwianych spraw oraz zapobieganie spłaszczaniu wynagrodzeń w związku ze wzrostem płacy minimalnej.

W 2023 r. pracownicy Urzędu Gminy uczestniczyli w szkoleniach podnoszących wiedzę merytoryczną w zakresie kluczowych dziedzin związanych ze swoim zakresem czynności. Łącznie pracownicy wzięli udział w 43 szkoleniach, na kwotę 21 924,37 zł.

W roku 2023 prowadziliśmy modernizację cyfrową urzędu. Zmodernizowaliśmy sieć WiFi urzędu w taki sposób aby każdy z petentów załatwiających sprawy w urzędzie Gminy miał możliwość w sposób bezpłatny połączyć się z siecią Internet. W grudniu 2023 złożyliśmy wniosek do projektu „Cyberbezpieczny Samorząd”, wniosek otrzymał ocenę pozytywną, oczekujemy na podpisanie umowy. W jej ramach

otrzymamy kolejne środki w wysokości 568 802,00 zł dofinansowania na podniesienie bezpieczeństwa informacji. W ramach projektu zostanie podniesione bezpieczeństwo cyfrowe urzędu, wdrożony Centralny System Bezpieczeństwa, monitoring sieci, zostanie opracowany plan reagowania na incydenty bezpieczeństwa oraz System Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji. Pracownicy urzędu zostaną przeszkoleni w tematyce cyberbezpieczeństwa z wykorzystaniem narzędzi praktycznych – symulatorem zagrożeń z zakresu cyberbezpieczeństwa, zostanie zakupiony również sprzętu IT, m.in. serwer, NAS, Wirtualizacja pod Centralny System Bezpieczeństwa, UPS, Biblioteki taśmowe, Oprogramowanie do backupu danych i Switch. Projekt ma na celu przede wszystkim zwiększenie ochrony przed atakami i wyciekami danych osobowych.

W 2023 roku zmienił się także budynek urzędu gminy, którego wnętrza zostały gruntownie wyremontowane. Na przedmiotową inwestycję w roku 2023 się dwa zadania: „Modernizacja budynku Urzędu Gminy do warunków odpowiadających przepisom PPOŻ” oraz „Dostosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych, wykonanie instalacji oświetlenia ewakuacyjnego”. W ramach inwestycji zostały przeprowadzone niezbędne prace w celu dostosowania budynku do warunków odpowiadającym przepisom ppoż. oraz w celu ułatwienia poruszania się w nim osobom ze szczególnymi potrzebami. Prace budowlane polegały m.in. na demontażu boazerii, parkietów i paneli podłogowych, ułożeniu płytek oraz odnowieniu ścian na korytarzach i w pomieszczeniach biurowych, montażu systemu oddymiającego klatkę schodową, wymianę stolarki drzwiowej, montaż oświetlenia, w tym oświetlenia awaryjnego. Dodatkowo przeprowadzono szereg prac związanych z dostosowaniem budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych, takich jak montaż domofonu, wykonanie punktowych oznaczeń pól uwagi na posadzce, a także montażu tabliczek w języku Braille’a.

4.2. GMINNY ZESPÓŁ EKONOMICZNO – ADMINISTRACYJNY SZKÓŁ.

Nazwa jednostki	Liczba osób zatrudniona na koniec 2019	Liczba osób zatrudniona na koniec 2020	Liczba osób zatrudniona na koniec 2021	Liczba osób zatrudniona na koniec 2022	Liczba osób zatrudniona na koniec 2023
GZEAS (administracja + dowóz uczniów)	10	9	9	9	10

Rok	Koszty funkcjonowania	W tym wynagrodzenia
2019	737 876,05 zł	487 167,19 zł
2020	763 257,78 zł	535 143,93 zł
2021	849 072,52 zł	573 782,10 zł

2022	992 555,19 zł	682 684,10 zł
2023	1 151 686,22 zł	772 333,22 zł

W 2023 r. pracownicy GZEAS skorzystali z 9 kursów i szkoleń na łączną kwotę 2 834,00 zł., a także z szeregu bezpłatnych webinarów i prelekcji.

4.3. ZAKŁAD USŁUG KOMUNALNYCH W HYŻNEM.

Nazwa jednostki	Liczba osób zatrudniona na koniec 2019	Liczba osób zatrudniona na koniec 2020	Liczba osób zatrudniona na koniec 2021	Liczba osób zatrudniona na koniec 2022	Liczba osób zatrudnionych na koniec 2023
Zakład Usług Komunalnych w Hyżnem.	13	14	17	16	16

Rok	Koszty funkcjonowania	W tym wynagrodzenia
2019	1 494 572,21 zł	702 983,20 zł
2020	1 897 726,45 zł	732 607,30 zł
2021	2 419 414,37	970 261,21zł
2022	3 477 457,12 zł	1 195 524,10 zł
2023	3 343 023,63 zł	1 445 121, 84 zł

Pracownicy ZUK wzięli w 2023 r. udział w 4 szkoleniach na kwotę 1850 zł oraz w 3 bezpłatnych webinarach

4.4. GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W HYŻNEM.

Nazwa jednostki	Liczba osób zatrudniona na koniec 2019	Liczba osób zatrudniona na koniec 2020	Liczba osób zatrudniona na koniec 2021	Liczba osób zatrudniona na koniec 2022	Liczba osób zatrudniona na koniec 2023
GOPS w Hyżnem	7	6	6	7 (w tym 1 osoba zatrudniona w wymiarze ½ etatu po odbytych stażu)	7 (w tym 1 osoba w wymiarze ½ etatu)

Rok	Koszty funkcjonowania	W tym wynagrodzenia
2019	670 582,75 zł ogółem *, w tym: 255 787,24 zł środki własne,	581 254,73 zł ogółem *, w tym: 224 858,57 zł środki własne,

	414 795,51 zł środki zlecone *	356 396,16 zł środki zlecone *
2020	519 362,00 zł ogółem, w tym: 352 490,49 zł środki własne, 166 871,51 zł środki zlecone	427 027,64 zł ogółem, w tym: 313 191,14 zł środki własne, 113 836,50 zł środki zlecone
2021	524 810,45 zł ogółem, w tym: 285 082,30 zł środki własne	418 403,12 zł ogółem, w tym: 227 676,74 zł środki własne
2022	617 187,91 zł ogółem, w tym: 385 001,36 zł środki własne	497 602,44 zł ogółem, w tym: 289 480,55 zł środki własne
2023	700 614,60 zł ogółem, w tym: 495 474,05 zł środki własne	577 071,29 zł ogółem, w tym: 376 343,80 zł środki własne

* wraz ze składkami ZUS zasiłkobiorców w wysokości 169 834,70 zł

Pracownicy GOPS wzięli w 2023 roku udział w 12 szkoleniach, na kwotę 4 637,30 zł.

4.5. GMINNY OŚRODEK KULTURY W HYŻNEM.

Nazwa jednostki	Liczba osób zatrudniona na koniec 2019	Liczba osób zatrudniona na koniec 2020	Liczba osób zatrudniona na koniec 2021	Liczba osób zatrudniona na koniec 2022	Liczba osób zatrudnionych na koniec 2023
GOK w Hyżnem	4 (2,63 etatu)	3 (2,63 etatu)	4 (2,83 etatu) w tym zatrudnienie na 3 m-ce po stażu UP	3 (2,38 etatu)	3(2,38 etatu)

Rok	Koszty funkcjonowania	W tym wynagrodzenia
2019	377 354,47 zł ogółem, w tym: 33 054,47 zł przychody własne 344 300,00 zł dotacja z UG	117 179,27 zł + składki 28 632,55 zł.
2020	398 174,06 zł ogółem, w tym: 68 587,40 zł - przychody własne 329 586,66 zł - dotacja z UG	122 043,75 zł + składki 26 164,68 zł.
2021	408 953,38 zł. Ogółem, w tym: 25 736,50 zł.- przychody własne 381 000,00 zł- dotacja UG	173 438,25 zł (w tym składki 31 281,59 zł.)
2022	461 105,14 zł Ogółem, w tym: 55 105,14 zł – przychody własne 406 000, 00 zł – dotacja z UG	178 957,96 zł (w tym składki 29 240,00 zł)
2023	591 260,13 Ogółem, w tym: 111 260,13 zł- przychody własne i dotacje od innych jednostek 480 000,00 zł - dotacja z UG	214 707,38 zł (w tym składki 38 560,03 zł oraz wypłata 2 nagród jubileuszowych)
Uwaga: Podana wartość wynagrodzeń za lata 2018-2020 nie uwzględniała składek ZUS		

Pracownicy GOK uczestniczyli w 4 szkoleniach (na kwotę 1009,90 zł) oraz bezpłatnych webinarach.

4.6. GMINNA BIBLIOTEKA PUBLICZNA W HYŻNEM.

Nazwa jednostki	Liczba osób zatrudniona na koniec 2019	Liczba osób zatrudniona na koniec 2020	Liczba osób zatrudniona na koniec 2021	Liczba osób zatrudniona na koniec 2022	Liczba osób zatrudniona na koniec 2023
GBP w Hyżnem	4 (2,87 etatu)	4 (2,87 etatu)	4 (2,87 etatu)	4 (2,87 etatu)	4(2,87 etatu)

Rok	Koszty funkcjonowania	W tym wynagrodzenia
2019	222 346,40 zł	138 561,50 zł
2020	239 267,56 zł	164 263,34 zł
2021	246 498,65 zł	181 400,98 zł
2022	280 008,29 zł	187 630,56 zł
2023	291 033,93 zł	213 508,65 zł

Uwaga: Podane wartości wynagrodzeń obejmują składki ZUS .

Pracownicy GBP w 2023 r. uczestniczyli w 27 szkoleniach (22 bezpłatnych, 5 płatnych –974 zł).

5. Realizacja polityk, programów i strategii.

5.1. STRATEGIA ROZWOJU GMINY HYŻNE DO ROKU 2030.

„Strategia rozwoju Gminy Hyżne do roku 2030” to dokument definiujący misję i wizję Gminy Hyżne. Misja brzmi: „Systematycznie podnosimy standard życia w gminie Hyżne, zaspokajając podstawowe potrzeby mieszkańców i rozwijając ofertę sportowo-rekreacyjną”. Wizja Gminy Hyżne w 2030 roku to: „Zaspokajamy wszystkie podstawowe potrzeby mieszkańców, zapewniając im atrakcyjne miejsca do spędzania czasu wolnego i uprawiania sportu, z rozwiniętą infrastrukturą sieciową”. Realizacji tych założeń podporządkowane są wszelkie działania gminy, w szczególności te o charakterze inwestycyjnym. Nie można jednak zapominać także o działaniach społecznych. Wszystkie te działania opisane są w niniejszym raporcie.

Dokument, jakim jest strategia, podlega rocznej ewaluacji i monitoringowi. Celem tej procedury jest uzyskanie kompletnej informacji dotyczącej rezultatów planowanych działań przyjętych do realizacji. Monitoringowi podlega katalog wskaźników umieszczonych w rozdziale 11. Rezultaty planowanych działań. Pierwszą ewaluację strategii przewidziano na rok 2024, stąd za wcześnie by pisać więcej o tym aspekcie teraz.

5.2. GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI GMINY HYŻNE NA LATA 2023-2030.

W 2023 roku rozpoczęliśmy prace nad Gminnym Programem Rewitalizacji na lata 2023-2023. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Hyżne na lata 2023-2030 (zwany dalej GPR) to dokument operacyjny, który jednocześnie wyznacza cele i kierunki działania w perspektywie długookresowej, oraz umożliwia realizację kompleksowych, zintegrowanych i skoncentrowanych terytorialnie przedsięwzięć rewitalizacyjnych na rzecz lokalnej społeczności, gospodarki, ładu przestrzennego oraz zrównoważonego rozwoju. Przedmiotowe opracowanie winno być zgodne z unormowaniami prawnymi obowiązującymi w Polsce, stąd w pierwszej kolejności przystąpiliśmy do wyznaczenia obszaru rewitalizacji i obszaru zdegradowanego, czego dokonano Uchwałą nr LIII/414/23 Rady Gminy Hyżne z dnia 12 maja 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Hyżne. Należy podkreślić, że ww. uchwała stanowi akt prawa miejscowego. Następnie przystąpiono do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Hyżne na lata 2023-2030. Prawomocnym potwierdzeniem rozpoczęcia tego etapu prac nad dokumentem było podjęcie Uchwały nr LIV/423/23 Rady Gminy Hyżne z dnia 26 czerwca 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Hyżne na lata 2023-2030. Prace nad dokumentem, na chwilę tworzenia niniejszego raportu, są na końcowym etapie.

5.3. WIELOLETNI PROGRAM GOSPODAROWANIA ZASOBEM MIESZKANIOWYM GMINY HYŻNE.

Program długoterminowego zarządzania zasobem mieszkaniowym Gminy Hyżne na lata 2018-2023 został zatwierdzony Uchwałą Rady Gminy Hyżne nr XXXVIII/266/18 z 23 marca 2018 roku. Program przedstawia liczbę i powierzchnię lokali socjalnych, które są własnością Gminy Hyżne. W 2021 roku było ich łącznie sześć - cztery mieszkania w budynku Szkoły Podstawowej w Dylągówce oraz dwa lokale socjalne również przy tej szkole. Program zawiera aktualną ocenę stanu tych lokali i plany na przyszłe modernizacje czy remonty. Jego głównym celem jest ustalenie zasad korzystania z tych lokali przez mieszkańców i ich zarządzania przez Gminę Hyżne. Określa on również obowiązki mieszkańców, przede wszystkim opłaty za media i korzystanie z powierzchni. W budynku szkoły znajdują się 4 mieszkania o powierzchni 179,30 m². Aktualnie zajęte są dwa o powierzchni 97,8 m². Wszystkie mieszkania wymagają remontu. Z dwóch lokali socjalnych w oddzielnym budynku przy szkole są dwa mieszkania socjalne. Zajętych jest 1 o powierzchni 51,1 m², wolne mieszkanie ma powierzchnię 32,20 m². Wolne mieszkanie socjalne wymaga gruntownego remontu. Wykonano instalację elektryczną w piwnicach lokali socjalnych oraz dokonano remontu instalacji wodno-kanalizacyjnej..

5.4. GMINNY PROGRAM OCHRONY ZABYTEKÓW.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami określa, jak gmina ma wspierać i koordynować prace na rzecz ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego, a także promować dziedzictwo kulturowe. Te działania powinny być zgodne z działaniami gospodarczymi i społecznymi, a także chronić dziedzictwo kulturowe za

pomocą prawnych i finansowych środków, będących w gestii gminy. Rozwój gminy powinien odbywać się w taki sposób, aby dziedzictwo kulturowe było zachowane dla przyszłych pokoleń, a zabytki były wykorzystywane dla potrzeb społecznych, gospodarczych i edukacyjnych. Lokalne dziedzictwo kulturowe może przyciągać turystów i zwiększać ekonomiczną atrakcyjność regionu. Przez określone działania, Program może pomóc wzmocnić poczucie wspólnoty kulturowej i lokalnej tożsamości.

14 kwietnia 2023 r. Rada Gminy Hyżne przyjęła Uchwałą nr LII/409/23 Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Hyżne na lata 2023-2026 który określa, jak gmina powinna wspierać i koordynować prace na rzecz ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego, a także, w jaki sposób promować dziedzictwo kulturowe. Te działania powinny być zgodne z działaniami gospodarczymi i społecznymi, a także chronić dziedzictwo kulturowe za pomocą prawnych i finansowych środków, stanowiących zaplecze ze strony gminy. Rozwój gminy powinien odbywać się w taki sposób, aby dziedzictwo kulturowe było zachowane dla przyszłych pokoleń, a zabytki były wykorzystywane dla potrzeb społecznych, gospodarczych i edukacyjnych. Lokalne dziedzictwo kulturowe może wpływać na rozwój turystyki i zwiększać ekonomiczną atrakcyjność regionu. Przez określone działania, Program może pomóc wzmocnić poczucie wspólnoty kulturowej i lokalnej tożsamości.

W 2023 roku Gmina Hyżne monitorowała stan zachowania obiektów zabytkowych oraz analizowała potrzeby, wynikające z lokalizacji i stanu zachowania obiektów zabytkowych. Szczególna uwaga została poświęcona zabytkowej kapliczce w miejscowości Grzegorzówka, jako kontynuacja działań z roku 2022. Obiekt ten znajduje się w Gminnej Ewidencji Zabytków i stanowi ważny element krajobrazu gminy. Zachowuje i ukazuje on cechy budownictwa sakralnego drewnianego z roku około 1872 lub 1944. Gmina Hyżne w 2023 roku ogłosiła postępowanie i wyłoniła wykonawcę na przygotowanie dokumentacji projektowo – kosztorysowej dla zadania: Rewitalizacja zabytkowej kapliczki w m. Grzegorzówka. W grudniu 2023 r. Podkarpacki Wojewódzki Konserwator Zabytków zaopiniował pozytywnie projekt zgłoszenia remontu dla ww. zadania i pod koniec roku zgłoszenie remontu kapliczki został zaakceptowany przez Starostę Rzeszowskiego. Przygotowanie dokumentacji było w całości sfinansowane ze środków Gminy Hyżne w kwocie 25 830,00 zł. Na prace remontowe Gmina Hyżne uzyskała środki z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków, zadanie zostanie zrealizowane w 2024 r.

Obiekty z terenu gminy Hyżne znajdujące się w GEZ oraz pod opieką Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Przemyślu, są w różnym stanie. Te kluczowe, tj.: Zespół kościoła parafialnego w Hyżnem, GOK w Hyżnem, Zespół dworski, Szkoła ludowa są w stanie dobrym lub bardzo dobrym. Właściciele mają świadomość zabytkowego charakteru obiektów i wynikającej w związku z tym, konieczności sprawowania szczególnej opieki i konserwacji. W roku 2023 stwierdzono konieczność podjęcia prac konserwacyjnych dla zabytku ruchomego stanowiącego wyposażenie kościoła parafialnego w Hyżnem, tj. 3 stacji drogi krzyżowej. Gmina Hyżne uzyskała dla Parafii dofinansowanie z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków w kwocie

33 000,00 zł i zobowiązała się do wniesienia wkładu własnego stanowiącego, co najmniej 2% wartości zadania. Prace konserwacyjne zostaną wykonane w 2024 r., na podstawie przygotowanej w 2023 r. dokumentacji. W 2023 r. otrzymano także promesy na dofinansowanie z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków, budynku dawnego dworu, potocznie zwanego „dworkiem Sikorskiego”. Rozpoczęto prace nad dokumentacją, której ukończenie w roku następnym pozwoli na ogłoszenie przetargu na roboty budowlane.

17 kwietnia 2023 r. Podkarpacki Wojewódzki Konserwator Zabytków zawiadomił o wyłączeniu karty ewidencyjnej zabytku nieruchomego z wojewódzkiej ewidencji zabytków, obiektu: budynek Domu Sióstr Miłosierdzia położonego w miejscowości Hyżne nr 570 na działce nr ewid. 3170/6, gm. Hyżne, pow. rzeszowski. Wyłączenie obiektu z zabytków zostało dokonane ze względu na jego zły stan techniczny. Obiekt jest przeznaczony do wyburzenia.

5.5. PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA GMINY HYŻNE.

W maju 2023 roku Uchwałą Nr LIII/415/23 Rady Gminy Hyżne przyjęto aktualizację „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Hyżne na lata 2019-2022 z perspektywą do roku 2026” - na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2029. Dokument zawiera analizę stanu środowiska naturalnego na terenie gminy Hyżne, na podstawie której określono cele, kierunki i zadania wynikające z zagrożeń i problemów dla poszczególnych obszarów interwencji. Wskazano również źródła finansowania zaproponowanych działań oraz określono system realizacji zadań. Program Ochrony Środowiska został opracowany w oparciu o najnowsze „Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” sporządzone przez Ministerstwo Środowiska.

Działania zrealizowane na terenie gminy Hyżne w 2023 roku w ramach obowiązywania Programu Ochrony Środowiska to m. in.:

- wymiana nieefektywnych kotłów c.o. na terenie gminy (m. in. pozyskiwanie dofinansowania z programu „Czyste Powietrze”, od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. za pośrednictwem punktu konsultacyjnego w urzędzie gminy, mieszkańcy złożyli 55 wniosków do WFOŚiGW w Rzeszowie na termomodernizację lub/i wymianę kotła),
- przebudowa i modernizacja dróg gminnych (w 2023 r. poddano przebudowie ok. 1230 m dróg wewnętrznych i publicznych),
- rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej (w 2023 r. wybudowano 8,49 km sieci wodociągowej). Zwodociągowanie gminy wynosi 98,81%,
- rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej (w 2023 r. wykonano 111 nowe przyłącza, w tym okresie wybudowano 2,17km sieci kanalizacyjnej) Skanalizowanie gminy wynosi 74,86 %,
- kontynuowanie utylizacji wyrobów azbestowych od mieszkańców gminy (w 2023 r. odebrano 94,31 Mg azbestu),

- ewidencjonowanie oraz kontrolowanie opróżniania zbiorników bezodpływowych mieszkańców gminy (w 2023 r. przeprowadzono 450 kontroli opróżniania szamb),
- osiągnięcie przez Gminę Hyżne wymaganych poziomów określonych w dokumentach unijnych i krajowych dotyczących poziomu składowania odpadów komunalnych (2,37%) poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu (43,30%) i poziomu ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (0,0%),
- zwiększono liczbę użytkowanych i zgłoszonych do urzędu gminy przydomowych oczyszczalni ścieków (37) oraz zmniejszono liczbę zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłe (co jest wynikiem rozbudowy sieci kanalizacyjnej),
- Zwiększenie terenów zielonych na terenie gminy tj. nasadzenia drzew, krzewów, organizacja terenów zieleni w przestrzeni publicznej (m. in. skwer im. W. Sikorskiego w Hyżnem);
- Likwidacja dzikich wysypisk na terenie gminy (akcje sprzątania świata w poszczególnych miejscowościach gminy).

5.6. GMINNY PROGRAM WSPÓŁPRACY Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI.

Wieloletni Program Współpracy Gminy Hyżne z organizacjami pozarządowymi na lata 2023-2025 został uchwalony 25 listopada 2022 roku. Program ma na celu zacieśnianie współpracy między Gminą a organizacjami pozarządowymi, aby lepiej zaspokajać potrzeby mieszkańców i pobudzać aktywność lokalnej społeczności.

Gmina Hyżne aktywnie wspiera rozwój organizacji pozarządowych, zarówno przez dofinansowanie zadań pożytku publicznego, jak i pomoc niefinansową. W 2023 roku, współpraca z organizacjami pozarządowymi obejmowała realizację zadań z różnych obszarów, takich jak:

- Promowanie kultury fizycznej,
- Przeciwdziałanie uzależnieniom i problemom społecznym,
- Pielęgnowanie tradycji narodowych i rozwijanie świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej.

Zestawienie środków finansowych wraz z efektami przeznaczonych dla organizacji pozarządowych w 2023 roku przedstawia poniższa tabela:

Sfera pożytku publicznego	Kwota przeznaczona w budżecie Gminy Hyżne	Nazwa zadania	Data realizacji zadania	Efekt
przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym	1 500,00	„Jasełka”	03.01.2023 r. - 20.01.2023 r.	Zadanie zostało zrealizowane przez Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Archidiecezji Przemyskiej w Sanktuarium pw. Narodzenia NMP w Hyżnem. Celem przedsięwzięcia było zjednoczenie młodzieży, twórcze spędzenie czasu wolnego i podzielenie

				się talentami na forum gminy Hyżne. Z dotacji pokryto część kosztów związanych z przygotowaniem scenografii, zakupem drobnych upominków oraz poczęstunkiem. Całkowity koszt zadania wyniósł 2287,21 zł.
przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym	3 000,00	„My się zimy nie boimy”	21.01.2023 r. - 15.02.2023 r.	Organizacją zadania zajęło się Stowarzyszenie Sokole Gniazdo. W 5-dniowym turnusie wzięło udział 9 uczestników w wieku 7-16 lat. Zajęcia odbywały się na ścianie wspinaczkowej w Rzeszowie. Z przekazanej przez Gminę dotacji sfinansowano część kosztów związanych z wyżywieniem oraz z transportem uczestników.. Całkowity koszt zadania wyniósł 12000,00 zł.
przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym	2 000,00	„Wejźdź na dobrą drogę – rekolekcje profilaktyczne”	03.03.2023 r. – 13.03.2023 r.	Zadanie zrealizowane przez Parafię Rzymskokatolicką pw. Niepokalanego Serca NMP w Dylągówce odbyło się w Szkole Podstawowej im. PCK w Dylągówce. Celem rekolekcji było uświadomienie mieszkańców na różnego rodzaju uzależnienia, w które bardzo łatwo popaść. Dzięki uzyskanej dotacji pokryto część kosztów związanych z zakupem ulotek profilaktycznych oraz z wyżywieniem uczestników. Całkowity koszt zadania wyniósł 4299,50 zł.
przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym	2 500,00	„Baw się razem z nami – nie zaczynaj z nałogami”	29.05.2023 r. – 26.06.2023 r.	Na realizację zadania odpowiedzialne było Stowarzyszenie Rodziców i Przyjaciół Szkoły Podstawowej im. 21 Brygady Strzelców Podhalańskich w Brzezówce. W trakcie wydarzenia odbyła się wystawa prac plastycznych popularyzujących życie bez używek, konkursy z nagrodami oraz pokaz sprzętu strażackiego i warsztaty z udzielania pierwszej pomocy. Z dotacji z budżetu Gminy sfinansowano wynajem urządzeń rekreacyjnych (dmuchanej zjeżdżalni i placu zabaw). Całkowity koszt zadania wyniósł 3000 zł.
wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej	2 000,00	„Bieg Szlakiem gen. Wł. Sikorskiego”	05.06.2023 r. – 05.07.2023 r.	Zadanie zostało zrealizowane przez „HALO” Hyżne. Trasę przebyło ponad 80 osób. Każdy uczestnik, który zmierzył się i pokonał całą trasę biegu otrzymał koszulkę oraz pamiątkowy medal. Dla najlepszych, przewidziane były statuetki. Za kwotę otrzymanej dotacji pokryto część kosztu związanego z profesjonalnym pomiarem czasu. Całkowity koszt zadania wyniósł 6736,33 zł.
przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym	12 000,00	„Półkolonia profilaktyczna dla dzieci i młodzieży z terenu gminy Hyżne”	03.07.2023 r. - 31.08.2023 r.	W ramach zadania zorganizowano 2 turnusy, po 5 dni każdy. Uczestnicy mieli zapewnione pełne wyżywienie oraz całodienne atrakcje (m.in. zajęcia na ścianie wspinaczkowej w

				Rzeszowie, leśne wędrówki, zajęcia naukowe, artystyczne). W półkoloniach wzięło udział 30 osób, po 15 w każdym turnusie. Całkowity koszt zadania wyniósł 10750,00 zł
podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej i pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej	8 000,00	„Święto plonów”	01.08.2023 r. - 31.08.2023 r.	Za organizację zadania odpowiedzialne były członkinie Koła Gospodyń Wiejskich w Brzezówce. Dzięki dofinansowaniu z budżetu Gminy zakupiły wszystkie niezbędne produkty żywnościowe potrzebne do przygotowania poczęstunku dla bardzo szerokiego grona osób. Przygotowane potrawy były przeznaczone do darmowej degustacji. Szacuje się, że na dożynki przybyło ok. 500 osób. Całkowity koszt zadania wyniósł 8800,00 zł.
wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej	2 000,00	„Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych”	24.11.2023 r. - 10.12.2023 r.	Zadanie zrealizowane przez Stowarzyszenie „Szczep Niezłomnych”. udział w przedsięwzięciu wzięło 80 zawodników. Start oraz meta biegu zlokalizowane były przy Domu Strażaka w Nieborowie. Wszyscy zawodnicy po pokonaniu mety otrzymali dyplomy i ciepły posiłek. Celem tego wydarzenia było wspieranie i podtrzymywanie kultury fizycznej na terenie gminy. Dzięki dotacji z Gminy Hyżne sfinansowano posiłki dla zawodników, mapy, karty startowe i zorganizowano punkty kontrolne. Całkowity koszt zadania wyniósł 2600,00 zł.
SUMA				33 000,00 zł

5.7. GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY.

W 2023 roku, w Gminie Hyżne, kontynuowano realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny, który został uchwalony przez Radę Gminy Hyżne w 2020 roku. Głównym celem programu jest wsparcie lokalnych rodzin, szczególnie tych w trudnej sytuacji, aby mogły zapewnić jak najlepsze warunki dla swoich dzieci. Przez cały rok, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Hyżnem podjął szereg działań w ramach tego programu:

- 120 dzieci otrzymało dożywianie w szkołach,
- 186 rodzin otrzymało finansowe wsparcie z uwagi na trudną sytuację materialną,
- 63 rodziny korzystały z pomocy pracy socjalnej,
- 7 rodzin otrzymało wsparcie asystenta rodziny,
- 1 rodzina z osobą z zaburzeniami psychicznymi otrzymała specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- 7 rodzin korzystało z usług opiekuńczych,
- 407 rodziny otrzymywały świadczenia rodzinne,
- 23 rodzin otrzymywało świadczenia z funduszu alimentacyjnego,

- 112 rodzin otrzymało Kartę Dużej Rodziny (wydano 236 kart),
- finansowano pobyt dwójki dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej oraz trójce dzieci w rodzinie zastępczej spokrewnionej,
- współpraca z różnymi organizacjami, w tym Caritas PCK oraz Koła Gospodyń Wiejskich pozwoliła na udzielenie pomocy w postaci żywności i wypoczynku letniego dla dzieci.
- współpraca z prywatnymi podmiotami - 26 rodzin skorzystało ze świątecznej zbiórki artykułów spożywczo-przemysłowych,
- w ramach Szlachetnej Paczki, 2 rodziny otrzymały wsparcie.

W 2023 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej pracował również asystent rodziny, który pomagał rodzinom przezwyciężać trudne sytuacje, zwłaszcza te związane z wychowaniem dzieci. 7 rodzin otrzymało wsparcie asystenta rodziny.

5.8. GMINNE PROGRAMY PROFILAKTYCZNE.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Hyżne na lata 2023 – 2025.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Hyżne na lata 2023 – 2025 został zatwierdzony przez Radę Gminy Hyżne 17 lutego 2023 roku, na mocy Uchwały Nr L/400//23. Fundusze na realizację programu pochodziły z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż alkoholu, które w 2023 roku wyniosły 78 847,21 zł. Dodatkowo, do budżetu programu wpłynęło 21 453,74 zł z dochodu ze sprzedaży alkoholu w obrocie hurtowym (za tzw. małpki). Łączny budżet programu wyniósł zatem 100 300,95 zł, natomiast wykorzystano 109 906,54 zł. Wykorzystano wolne środki z lat ubiegłych, wprowadzone do budżetu w 2023 r.

Wykorzystanie środków obrazuje poniższa tabela:

Lp.	Przeznaczenie	koszty
1.	Koszty opłat sądowych za złożenie wniosku o przymusowe leczenie, opinie biegłego, badania psychologiczne, badania psychiatryczne, wpisowe na leczenie	982,28 zł
2.	Wynagrodzenia członków GKRPA za udział w posiedzeniach komisji oraz uczestnictwo w szkoleniu	4 788,00zł
3.	Sfinansowanie uczestnictwa dzieci na zajęciach w trakcie ferii zimowych organizowanych przez Stowarzyszenie Sokole Gniazdo	3 000,00 zł
4.	Sfinansowanie uczestnictwa 30 dzieci w półkoloniach profilaktycznych podczas wakacji	12 000,00 zł
5.	Dofinansowanie zakupu ulotek profilaktycznych oraz wyżywienia uczestników rekolekcji profilaktycznych organizowanych przez Parafię Rzymskokatolicką pw. Niepokalanego Serca NMP w Dylągówce	2 000,00 zł
6.	Sfinansowanie wynajmu urządzeń rekreacyjnych (dmuchanej zjeżdżalni i placu zabaw) na wydarzenie „Baw się razem z nami – nie zaczynaj z nałogami” organizowane w Brzezówce	2 500,00 zł

7.	Sfinansowanie części kosztów związanych z przygotowaniem scenografii, zakupem drobnych upominków oraz poczęstunkiem podczas Jasełek organizowanych przez KSM w Hyżnem.	1 500,00 zł
8.	Sfinansowanie programu profilaktycznego „Kuszenie śmierci” dla młodzieży z klas VII i VIII ze wszystkich szkół podstawowych z terenu gminy Hyżne	2 800,00 zł
9.	Ufundowanie nagród i dyplomów w turnieju sportowym organizowanym w SP w Grzegorzówce	1 461,81 zł
10.	Zakup nagród na turniej piłki nożnej Tatyna Cup organizowany w SP w Grzegorzówce	500,00 zł
11.	Zakup pucharów i medali na turniej piłki siatkowej organizowany w SP w Hyżnem	1500,00 zł
12.	Zakup nagród na Gminne zawody lekkoatletyczne – Grand Prix Hyżne Sport	995,03 zł
13.	Koszty funkcjonowania świetlicy profilaktyczno-wychowawczej	9 009,55 zł
14.	Koszty wynagrodzeń dla psychologa, terapeuty ds. uzależnień, sprzątaczk, osób prowadzących zajęcia na świetlicy profilaktyczno-wychowawczej	45 799,90 zł
15.	Opłaty za media	18 741,91 zł
16.	Bilety na koncert dla mieszkańców gminy Hyżne w ramach spędzania wolnego czasu	2 592,00 zł
17.	Hosting strony internetowej Centrum integracji i Rozwoju „Stara Mleczarnia”	516,60 zł
SUMA		110 687,08 zł

W 2023 roku Gmina Hyżne dofinansowała koszty zatrzymania mieszkańców gminy w Izbie Wyrzeźwien w Rzeszowie, przekazując na ten cel 4 552,00zł. W ciągu ostatnich sześciu lat, liczba osób doprowadzonych do Izby Wyrzeźwien z terenu Gminy Hyżne prezentuje się następująco:

- W 2018 roku zatrzymano 8 osób,
- W 2019 roku liczba ta spadła do 3 osób,
- W 2020 roku odnotowano wzrost do 10 osób,
- W 2021 roku zanotowano spadek do 8 osób,
- W 2022 roku liczba ta wyniosła 9 osób,
- Natomiast w 2023 roku dowieziono 12 osób.

W 2023 roku w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działała Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Hyżnem. Komisja odbyła 8 posiedzeń, wydała 6 postanowień na sprzedaż napojów alkoholowych oraz prowadziła 11 spraw o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego. Komisja skierowała 1 wniosek do Sądu Rodzinnego w Rzeszowie o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego oraz skierowała 4 osoby na badanie przez biegłych sądowych w zakresie uzależnienia od alkoholu. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na przestrzeni ostatnich kilku lat przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba prowadzonych spraw o zastosowanie leczenia odwykowego	16	16	12	9	11	11

Liczba osób skierowanych do biegłych sądowych	6	8	1	3	6	4
Liczba spraw skierowanych do sądu o przymusowe leczenie odwykowe	4	2	1	3	7	1

Podsumowując, w 2023 r. liczba prowadzonych spraw o zastosowanie leczenia odwykowego pozostała na tym samym poziomie co w roku poprzednim, natomiast zmniejszyła się liczba osób skierowanych do biegłych sądowych oraz, liczba spraw skierowanych do sądu o przymusowe leczenie. Być może wynika to z tego, że zwiększyła się świadomość ludzi o możliwości uzyskania wsparcia oraz łatwa dostępność specjalisty ds. uzależnień, który przyjmował w Centrum Integracji i Rozwoju „Stara Mleczarnia” w Hyżnem.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. w Gminie Hyżne działało 13 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym jeden bar. Liczba aktualnych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wynosi 30.

Wpływy ze sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy Hyżne:

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
do 4,5 % oraz piwo	1 735 603,70 zł	1 822 300,12 zł	2 024 069,00 zł	1 804 900,11 zł	2 066 531,48 zł	2 112 907,94 zł
powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu z wyjątkiem piwa	145 988,27 zł	107 349,70 zł	122 666,87 zł	135 424,34 zł	195 716,90 zł	197 270,15 zł
powyżej 18 % zawartości alkoholu	1 099 563,42 zł	1 196 816,22 zł	1 275 392,81 zł	1 418 614,58 zł	1 585 530,81 zł	1 538 264,95 zł
SUMA	2 981 155,39 zł	3 126 466,04 zł	3 422 129,31 zł	3 358 939,03 zł	3 847 779,19 zł	3 848 443,04 zł

W 2023 roku sprzedaż alkoholu na terenie gminy Hyżne utrzymała się na tym samym poziomie co w roku poprzednim, bowiem różnica wynosi jedynie 663,85 zł. Wartość sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości alkoholu do 4,5 % oraz na piwo wyniosła w 2023 r. więcej o 46 376,46 zł, natomiast wartość sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18 % zmniejszyła się w stosunku do roku 2022 o 47 265,86 zł.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii.

Jednym z zadań własnych gminy jest przeciwdziałanie narkomanii. Uchwałą Nr L/400/23 Rada Gminy Hyżne w dniu 17 lutego 2023 r. przyjęła Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Hyżne na lata 2023-2025. Program ten ma na celu zapobieganie powstawaniu problemów związanych z uzależnieniami. Środki finansowe na realizację przeciwdziałania narkomanii, tak jak w przypadku rozwiązywania problemów alkoholowych, pochodzą z opłat za korzystanie ze zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. W 2023 roku w ramach przeciwdziałania narkomanii za kwotę 2 995,03 zł zakupiono puchary i medale na turniej piłki siatkowej w Szkole Podstawowej w Hyżnem, nagrody na „Gminne Zawody Lekkoatletyczne – Grand Prix Hyżne Sport” oraz nagrody na turniej piłki nożnej Tatyna Cup.

5.9. DEMOGRAFIA.

Liczba mieszkańców gminy zwiększyła się o 18 osób od 2022 do 2023 roku. W 2022 roku populacja wynosiła 7075, podczas gdy w 2023 roku populacja wynosiła 7093. Wzrost populacji był zróżnicowany. Niektóre sołectwa zanotowały wzrost liczby mieszkańców (Brzezówka, Szklary, Wólka Hyżneńska), podczas gdy inne zanotowały spadek (Dylągówka, Grzegorzówka, Hyżne, Nieborów.).

W przypadku płci, liczba mężczyzn w gminie zmniejszyła się o 6 (z 3529 w 2022 r. do 3523 w 2023 r.), podczas gdy liczba kobiet zwiększyła się o 24 (z 3546 w 2022 r. do 3570 w 2023 r.). Największy wzrost populacji miał miejsce w sołectwie Szklary (20 osób), natomiast największy spadek w Dylągówce (-6 osób). Najliczniejsze sołectwo to Hyżne, zarówno w 2022 roku (2870 osób), jak i w 2023 roku (2867 osób), pomimo spadku liczby mieszkańców. Najmniejsze sołectwo to Nieborów, w którym spadła liczba mieszkańców o 3: 2022 – 301 do 2023- 298.

Liczba urodzeń spadła z 70 w 2022 roku do 64 w 2023 roku. To oznacza, że było o 6 urodzeń mniej w porównaniu do poprzedniego roku. W 2023 roku zmarło więcej osób niż w roku poprzednim (58 w porównaniu do 55) - 3 zgony więcej. W 2023 roku mniej osób zawarło związek małżeński w porównaniu do roku 2022. Było to o 22 mniej (48 w roku 2023). Mimo spadku urodzeń, generalny bilans naturalny (urodzenia minus zgony) jest dodatni, co oznacza naturalny wzrost populacji (6 więcej urodzeń niż zgonów w 2023 r.) Natomiast liczba zawieranych małżeństw znacznie spadła..

6. Ogólne podsumowanie działalności wójta oraz stanu gminy.

Rada Gminy Hyżne zdecydowała, by ostatnim rozdziałem raportu o stanie gminy było ogólne podsumowanie działalności wójta oraz stanu gminy. Nie jest to zadanie łatwe, ciężko bowiem obiektywnie

oceniać własną pracę i wydawać bezstronne sądy co do jej efektów. Jestem przekonany, że lektura raportu przyniesie Państwu odpowiedź na oba zagadnienia, jednak by formalnościom stało się zadość, prezentuję poniżej krótkie podsumowanie swojej działalności oraz stanu Gminy Hyżne.

Patrząc na rok 2023 ciężko jest wskazać jedno doniosłe wydarzenie, które byłoby swego rodzaju motywem przewodnim tego okresu. Truizmem byłoby stwierdzenie, że przyszło nam pracować w trudnym czasie ze względu na wojnę na Ukrainie i wszystkie związane z tym negatywne skutki. Są to wydarzenia, na które nie mamy żadnego wpływu, a które mimo wszystko mocno wpływają na naszą sytuację. Nie mając wyboru, staraliśmy się, jak wszyscy w kraju, w jakiś sposób odnaleźć w tej rzeczywistości i w jej ramach realizować swoje zadania. Uważam, że udało nam się to dosyć dobrze.

Przechodząc do wydarzeń, które zasługują na szczególną uwagę, ze względu na swój wpływ na naszą gminę, to z pewnością na pierwszy plan wybija się podpisanie w marcu 2023 umowy na budowę nowoczesnego przedszkola w naszej gminie. W raporcie znajdziecie Państwo więcej szczegółów na temat zakresu inwestycji, tutaj natomiast chcę zaznaczyć, że będzie ona, ze względu na jej wartość oraz spodziewane efekty, jedną z najważniejszych inwestycji ostatnich lat w naszej gminie. Projekt zakłada wybudowanie nowoczesnego przedszkola dla około 100 dzieci. Obiekt ma być wyposażony w windę oraz dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Na jednym poziomie mają być cztery sale lekcyjne. Przy każdej Sali zaprojektowano toalety, łazienki oraz mały magazynek. W ramach inwestycji zakłada się również zagospodarowanie terenu wokół budynku gdzie przewiduje się wybudowanie m.in. parkingu. Realizacja tej inwestycji sprawi, że nasza gmina zyska prawdziwie nowoczesny obiekt służący naszym najmłodszym.

Kolejnym wydarzeniem o dużym znaczeniu było podpisanie umowy na budowę nowych odcinków oświetlenia drogowego oraz wymiany wszystkich zamontowanych opraw na energooszczędne ledowe. Jest to inwestycja, która po zrealizowaniu przyniesie nie tylko oszczędności ale także zwiększy bezpieczeństwo naszych mieszkańców.

Wydarzeniem do którego warto wrócić, podsumowując rok 2023 jest także to, co działo się wokół „Dworku Sikorskiego”. Używam tej nazwy z pełną świadomością jej historycznej niedokładności, jednak w powszechnym odbiorze, zwłaszcza po wydarzeniach roku 2023, budynek ten tak właśnie nazywamy. Akcja #dworekchallenge, o której w szczegółach można przeczytać w grudniowym wydaniu Biuletynu „Dzieje Się” pokazała siłę lokalnej społeczności. Obserwowanie, jak bardzo mieszkańcy naszej gminy zaangażowali się w ten projekt, który finalnie pozwolił zdobyć aż milion złotych na remont tego budynku, było niezwykle budującym doświadczeniem. Okazało się, że wspólnie można osiągnąć wiele. Całe to „zamieszanie” – oczywiście w pozytywnym sensie tego słowa – wokół dworku przyniosło także niespodziewany efekt promocyjny, gdyż o naszej wygranej można było usłyszeć w największych mediach naszego regionu.

Jeśli już o promocji mowa, to nie sposób nie wspomnieć o Dniach Gminy Hyżne, w roku 2023 połączonych z obchodami 100 - lecia Orkiestry Dętej z Dylągówki i 150 – lecia OSP Dylągówka. Impreza ta zgromadziła wielu widzów i była świętem nas wszystkich.

Nie zapominajmy także o placu zabaw, który przez 2023 roku „rósł” na terenie obok piekarni w Hyżnem. Jego budowa wpisuje się w szerszą koncepcję zagospodarowania przestrzeni publicznej w ten sposób, by można było w gminie aktywnie spędzać czas.

Co łączy te wydarzenia? W mojej opinii wpisują się one w jedno zasadnicze założenie, które przyświeca naszej pracy od początku, i które staraliśmy się realizować także w roku 2023. Mówię tu o naszej misji, jaką jest uczynienie Gminy Hyżne miejscem atrakcyjnym do życia. Wydarzenia te, oraz wszystkie pozostałe, o których szerzej w raporcie, przyczyniają się do wzrostu atrakcyjności naszej gminy. Przez wzrost atrakcyjności rozumiem taki proces, który sprawia że ludzie chcą tu mieszkać, nie chcą wyjeżdżać, a ci którzy szukają miejsca na swój dom, wybierają naszą gminę na miejsce do osiedlenia się. Wszystkie nasze działania są podporządkowane temu celowi. O wielu tu nie piszę ze względu na ograniczenia miejsca, jednak pamiętajmy, że rok 2023 to także: pogotowie w Starej Mleczarni, bezpłatne badania mammograficzne, remonty i nowe źródła ciepła w szkołach, obelisk Braci Dec, szereg imprez sportowych, noc świętojańska w Dylągówce, spotkania z Seniorami, remont budynku urzędu gminy, wydłużenie godzin pracy świetlicy szkolnych, jarmarki świąteczne, dopłaty do sterylizacji zwierząt domowych i usuwania azbestu i wiele, wiele innych. Każda z tych „małych” rzeczy składa się na budowanie naszej gminy, jako miejsca atrakcyjnego do życia.

Są także rzeczy, które tą atrakcyjność niwelują. Z tymi, z którymi można, staramy się walczyć. Staramy się ograniczyć do minimum biurokrację, wprowadzać usprawnienia dla mieszkańców w zakresie kontaktu z urzędnikami, poruszamy się jednak w tej materii w granicach narzucanych nam przez przepisy prawa i nie zawsze się to udaje. Staramy się utrzymywać zatrudnienie w urzędzie i jednostkach podległych na stałym poziomie, bez jego zwiększania, by unikać zwiększania obciążenia finansowego gminy. Mamy świadomość niedostatków z zakresie infrastruktury sportowej, rozmawiamy o tym z klubami sportowymi, starając się znaleźć wyjście z trudnej sytuacji braku terenów pod takie inwestycje. Widzimy potrzebę ciągłego poprawiania infrastruktury, przede wszystkim drogowej. Rok 2023 nie był pod tym względem tak „obfity” jak rekordowy rok 2022, i nie dziwi mnie twierdzenia, że w tym zakresie można by zrobić więcej, nad czym pracujemy już w roku 2024. Cały czas borykamy się z pewnymi problemami w zakresie oświaty i rok 2023 nie przyniósł zasadniczej zmiany w tym zakresie. Od tego tematu jednak nie sposób uciec, gdyż rosnące koszty utrzymywania systemu w połączeniu z coraz bardziej niekorzystną sytuacją demograficzną sprawiają, że problem reformy szkolnictwa na poziomie krajowym staje się coraz bardziej palący. Sądzę, że jesteśmy w przededniu ważnych decyzji w tym zakresie.

Jaki jest więc stan gminy w roku 2023? Pisząc to w maju roku 2024, nie sposób robić to w oderwaniu od wyniku wyborów samorządowych z kwietnia 2024 r. Wielokrotnie w podsumowaniach raportów z lat ubiegłych podkreślałem, że ostateczna ocena działalności wójta i stanu gminy w okresie sprawowania przez niego funkcji należy do społeczeństwa, którzy oceny tej dokonują przy urnie wyborczej. Dziś, gdy znamy już wyniki, należy stwierdzić, że ocena ta jest zasadniczo pozytywna, jednak istnieje jeszcze wiele zasygnalizowanych problemów do rozwiązania i wyzwań, z którymi należy się zmierzyć. Nie popadamy jednak w zachwyty nad przeszłością, idziemy do przodu starając się wykorzystać każdą nadarzącą się okazję do uczynienia z gminy lepszego miejsca do życia.

Na koniec: rok 2023 był ostatnim pełnym rokiem VIII kadencji samorządowej. Tak się złożyło, że rok ten przyniósł mi, decyzją kapituły Podkarpackiej Nagrody Samorządowej, tytuł wójta roku województwa podkarpackiego. Doskonale zdaję sobie sprawę z tego, że na nagrodę pracowało wiele osób, którym pragnę podziękować. Są to pracownicy Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych Gminy Hyżne, Rada Gminy Hyżne, sołtysi, przedstawiciele KGW i klubów sportowych. Odznaczenie jest dla mnie wyróżnieniem oraz motywacją do dalszej pracy na rzecz społeczności lokalnej. Nagrodę dedykuję wszystkim mieszkańcom Gminy Hyżne – bo to tak naprawdę nasz wspólny sukces.

KONIEC RAPORTU | HYŻNE, MAJ 2024

Gmina Hyżne, 36-024 Hyżne 103, tel. 17- 23 045 60, fax: 17 229 50 01, e-mail: urząd@hyzne.pl

Gmina HYŻNE

Odwiedź nas na Facebook

Oglądaj nas na YouTube

Zainstaluj naszą aplikację

www.hyzne.pl